

శ్రీరస్తు.

ఉద్ధాదనహస్తము

అను

వెట్టికి పేయివిధములు.

ఇది

ఆరోగ్యదాయకము, సౌఖ్యదాయకము, నీతిదాయకము,
జ్ఞానదాయకము, నానందాయకము నగునట్లు,

క్రొత్తపల్లి - సూర్యరావుచే

రచింపబడినది.

మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు.

చెన్నపురము:

బ్రిటిష్ మూడల్ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

౧౯౨౪.

వెల, రూ. ౧-౦-౦.

ప్రారంభము.

—౧౪౭౭—

ససేకవతంసములా! సంస్కృతములో లక్ష్యేహాస్యానుభవ గలవు. తెనుగులో సజ్జాఖనహాస్యముని యుత్పన్నమౌచిత్యమువృత్తియులలో నీయన్యవినుబ్రహ్మజ్యోత్స్వతి పది శతకములు రచించెను. వెట్టి వేయివిధము లని వెట్టి వేయిగుణము లని యు లోకములో నున్నవాడుకలనుబట్టి యేదోయొక సమయములో నే వెట్టి యేదోనని వెట్టియూహా కలిగినది. దానిపైని దీనిని చించితిని. ఎంతటియబ్బున్నానియైనను దానెన్నఁదో గొప్పబుద్ధితాలియని తాను లేకున్నఁ బ్రపంచమునకుఁ గొంత లోప మగు ననియుఁ గలంపక మొనఁడు. అట్లు తలంపకున్న ఘనకార్యములను జేయువార ప్రక్రియ మీనకృతి యెట్లు నిలచుచున్నాఁడు? సత్కావ్యముల వెంబడి సనత్కావ్యము లెట్లుఁబైలువెడలి యాడంబరము చేయఁగలవు? నాయూహయే గ్రొద్దితినామిమర్చనమే నిర్దుష్టమైనది, నావెన్నమే శృంగారమైనది యని యెవ్వనికి వాఁడే సాంగనగు. దానికనుకనే విమర్శలు లేదుదున్నవికూడ నెఱుంగును. కాని యూహాశీలయూహ వానిని విడువదు.

లోకజ్ఞులయినవారు వెలవిచ్చునట్లుగా నెవ్వఁడు నీది తిప్పని చెప్పవలయుఁ దన ఓప్పు తనకుఁ గలియుదు. కావుననే నిరూపణయిగా నేను నేనని యహంభావమునఁ గవి గాని మఱియెవ్వఁడుగాని యెగురును. తలమూటలన్నియు నాగ్రంథమును గూర్చి చెప్పి యోనునవి యని తమకుఁ జెప్పనక్కఱలేదు. తాను నొక్కమనూఁదేనా తత్పుట నొక్క గొద్దెయేనా” యని నలువురు సత్కృతులవెనుక నేను నున్నాఁడ నని లేదును నాయజ్ఞానమే కాని వేఱుకాదు. ఎంతటియలునైనను బైకి లేవఁదీయవలయు ననునట్లేము గల సహృదయులు ఘనులు లేకపోరు. అహో యోహో నాపాత్రమును గొని త్రిలోకవిజయము చేసి పలువురయొద్దఁ జూచితిని. చొడ్డలపేట జమీందారు శ్రీరాజా వాడేవువిశ్వసుందర రావు బహద్దరుగారు, శ్రీఘట కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు, శ్రీయత వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, శ్రీఘట జయంతి రామయ్యపంతులు బి. ఏ., బి. ఎల్. గారు, మహారాజశ్రీ శ్రీచెలికాని అప్పారావుదొరగారు (బొబ్బిలి) నన్ను స్వాగిగముల చుద్దరించి బైటఁ బడపడిరి. నడుము మురిగినపిమ్మటఁ జలి యొక్కఁడిది. పదిమందిలోఁ బడినాఁడను. ఏమిచేసినను మీదేభారము.

చేతనైనను గాకపోయినను సాహసించినదానికైన మీరు నన్ను మెచ్చుపండురు. తిట్టుటలో తిమ్మటకో తొట్టో నాకష్టమునకు ఖలితముగా నందఱు నాగ్రంథమును గొని యుంక నెన్నఁడు నిజీయసాధ్యకార్యమునకు సిద్ధపడకుండున ట్లినర్హుఁడు.

గ్రంథము కిగియొక్క- ఛాయాపటమువంటిది. కావున నందేమి యున్నదో కవి మెట్టివాఁడో యని యొక్కచోఁ దెట్టి పోల్చి చూడ నక్కఱలేదు. నేత్తలహృదయ ములు తీఁగలుతేని తంశ్రీ వార్తాకావ్యస్థానములు.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
క్రొత్తపల్లి - సూర్యరావు.

పీఠిక.

శా. శ్రీమద్దేవునిగారి గ్రంథకర్తకును ధూర్జతి ప్రమాణానిను
శ్యామాంగంబు స్వకాంబకార్పితకటాక్షంబట్లు లోకంబుదు
ర్దామాజ్ఞానతినంబు నాపి కలుముల్ దైవాటగాఁ జేయు వి
ద్యామూర్తిక భను నాముమానములు నిత్యం బేను గీర్తించెడికా.

మ. చనున స్థాన సత్పురాణములు వేదంబు ల్లి టింకన్నియం
జనుఁ బౌరాణికత్వితంబు లవియే చాలన్ వృథాయంచు నా
చనుమాన్దంబున కడ్డు రావలయు నాత్మస్థలంబునించురంగ
వినుఁ డాకాశపురాణము స్వస్థులు సేవింతు నియున్నెప్పుడొక.

చ. పలువురు సేయరీతివి బ్రబంధములు న్నువలల్ రసోచి
బులు బహునాటకంబులును మున్నిటిపాటయె యంచు శెల్లదం
దలఁచుదునుండి రుండినను దత్కృతికల్పన నాతరంబె యీ
తలయును దోఁకలేని పెడదారికవిత్వముగాక యెంచినకా.

చ. కలవుసహస్రసంఖ్యగల కావ్యము లియ్యది వానిపాంతకుం
గలనయినం జనంగలదె కావ్యమనం జనునే యిసీయనకా
వలదు పదింట నూటఁ బది వందలలో నొకపద్యమేని వి
జ్ఞులఁ దల లూఁపఁజేయదె చనుం బెనుడుండుభమట్ల వ్యర్థమై.

ఉ. మానవభూమిలోఁ బనికి మాలినవస్తు వటంచు నున్నదే
తేనెయుఁ ద్రాఁచు ముండ్లపాద త్రేలును బెబ్బలి తెక్కలీడు వి
ద్యానిధి మంచిపుస్తకము తప్పలకుప్పలపొత్త మున్ననే
యో నొకటున్న నొక్కటికి నక్కఱగల్గును బ్రాణికోటికికా.

గీ. ఆరివెలగనండు నాగగింపఁ దలంపఁ, బగులఁగొట్టి గుండు బండ వలయు
నటులు మంచిగ్రంథ మాహావ మిడ దొక్క, చెత్తపుస్తకంబు నెఱుంగు.

గీ. కవితలంపుతోడఁ గవిసంతసముతోడఁ, గవిసి చదువకుం
యనరు తెలిసినట్టి జనులు నాకన్నుల, తోడఁ జూడుమ

శా. తూనుం నౌరవ మిచ్చ పెచ్చునును వంతుల్లిటి యీమాటలోఁ
జాకుం గల్గినయట్టిభావము ప్రశస్తంబంచుఁ దూచాలకై
పోకలోపుదుఁ బూర్వకావ్యములఁ, దప్పల్ ప్రాసి యర్థంబులం
బోకార్చక సమకాలికుల్ దమకృతికా భూషింపఁగాఁ జెల్లదే.

ఉద్ధాదసహస్రము.

వెట్టికివేయివిధములు.

ప్రథమశతకము.

—ॐ—

మొట్టమొదటివెట్టి మూర్ఖున కతిరసాధ్యం చితకావ్యమట్లరుచివుట్టు
యాచకావ్యతలోలుపాగ్రేసరునిరీతి నాత్త యేవేళ నజ్ఞాదుచుండు
భూషణార్థినియైన పొల్లిని సంఘసంస్కర్తయౌవతియట్లు కసరదొడంగు
మనువులశృంగారాధి మాంత్రికునట్లు లోలోన నేమే సూక్తులు పచరించు
నినియువినమి కినియుఁ గనమిదని యుచునని, యమిస్సుశించియు నెఱుఁగమియరయమి
రినుళము నగంధాభావంబు మఱివును, దెఱివు వెట్టిమొగము దేఱు నరుని. ౧
రెండవవెట్టి నొక్కండ పెక్కిండ్రలోఁ బలెను సంభాషించు వ్యర్థవాద
మొనరించు గగనంబుఁ గనినవ్య గాలిలోఁ బోరాడు నొకవేళ బూతులాడు
నఖిలజంతుధ్వను లనుకరించుఁ బురాతనాంశంబులెత్తి వ్యాఖ్యకుఁ గడంగు
దెబ్బరాని రహస్యము ల్పరులకుఁ జెప్ప దిగ్వసనుఁడు నప్రక్షియు నగును
జెడ్డపని చేయఁ గడంగు మంచిపనిఁ జెఱుచు, నిద్రయుడుగును వెట్టిలిండి దిను భయమ
దొక్కతఱనుండు సాహసమొక్కతఱిని, వికవికని నవ్యు నేర్పుఁ గల్పించుకొనుచు. ౨

- నీ. మూడవనెట్టికి మున్నిట్టి కఠినోట్టు లీతనిసోట రా వేమికతమొ
యని లోకు లేర పిచ్చా నెట్టియా యని సంభాషణములోన నాదునేయ
నాకుఁ బిచ్చా యన్ననీకంచు వాడించి కానితే రేపురా గడవతను
పోయి ర మ్మని పంపఁ బోయి భార్యనుగిట్టు బిడ్డల మిషనెట్టి బిట్టుఁగొట్టు
నాకుఁ బిచ్చని యెవ్వరెన్నఁడనలేదు, నాకుఁ బిచ్చట యనికొంచు నాఁడ
నిద్రపోవక ప్రలపించి నెయ్యునైనఁ, గసరిజేయఁ గంబానఁ గట్టఁబడు
- నీ. నాల్గవనెట్టిలో నాయనా నిన్నుపు తిట్టినదానికా యిట్టి శిక్ష
తైరాశికములెక్క తప్పఁ దప్పె బరీతు తంటాలమారి నాధనముగొనియె
వీరన్నఁ బిలువకు పెట్టు తిందును బువ్వ చెప్పరా సంతలు చెప్పకోర
బిడ్డనైనను రేపు పిలిపించికొందును గొలుసువిప్పినఁ బండుకొందు నాకుఁ
గడుపు నొప్పి నీళ్లు గావలెఁ దాళపుఁ, జెవిని దెమ్ము చెల్లి చెప్పఁబోకు
వట్టిదేన వదలిపెట్టిననింతలోఁ, గాకివాడ యనుమఁ గన్నగిటుపు.
- నీ. ఐదవనెట్టి బోయ్యని కుక్క మొటిగిన దానితోపాటుగాఁ దాను మొటుగు
గాలికిఁ దలుపు దగ్గఱఁ బడ్డ ఘమనఁ జెయితట్టి యెగిరి యెచ్చిల్లముటు
నాకపం బుటిమిన నట్లనఁగల్గునఁ, కొట్టునీతస్సని పిట్టిపడును
గడియారమును గాంచి కట్టిన గింజుకో చచ్చిన మ్రింగను బిట్టిమందు
నొక్కదానికినొక్కమందెక్కువగును, నేఁడు గానిమ్ము గంపెఁడు నిచ్చుకా
లైనఁ దెమ్ము బిల్లనూయగవతిచెనఁ, దోడనిమ్మని తిట్టు సంతోషపడును.
- నీ. ఆఱవనెట్టిలో నన్నంబు దినునున్నఁ దాయెత్తు విప్పెదవా యటనును
దానమాడర యన్నఁ దాళ నీవానీటఁ జేయించుచితి వేమి చెచ్చితివనుఁ
బండుకోరా యన్న బల్లపైసాట్లాలు వంటింటఁ బెట్టెద వాయటనును
మాటాడమరయన్న నోటికిఁ దాళమా నీవొక్కతెవె యప్పు పోవెయనును
ఎట్లు గుదురునురాయన్న నేమిజబ్బు, పిచ్చిగాదమ్మ పెదపెద్ద పేళ్లుపెట్టి
చంపుచున్నారు దొమ్మరి సత్తిగాఁడు, నైద్యుడయ్యెనె యని బిడాపగులనవు.
- నీ. ఏడవనెట్టి దానెప్పడుఁ గారంబుఁ దినుచుంటఁ బులును హృద్విభిమండు
నట్టివేడిపదార్థ మారగించుటఁ గోపగించుటయు నుపవసించుట లవ
ణాధిక్యభుక్తిచే నాతపంబునఁ బరిభ్రమియింప నువ్వలప్రపవ్వ నగినె
నూనెయుమున్నగువాని నేవించుటఁ బెరుఁగు ద్రావుటఁ గల్లు పెల్లుగొనుట
గంజి తరవాణి గ్రోలుట ఘర్షకాల, మందును శరత్తునందు జీర్ణావసరము
నందుఁ గామాంధుఁడైన మధ్యాహ్నముననొ, యధరాత్రంబుననొ నరునావ

2373

ఎనిమిదియవశెట్టి యెట్టుగాఁ గాఁగిన నమ్మఁజూచిన మేముమ్మమ్మమ్మ
 జంతుహింసలఁ గాంచినంత నె గరువుట్టుఁ దాటిఁటంకలఁగిఁ బ్రవపదార్థ
 ములు నూడఁ ప్రణవట్టికల ముసుతలఁగన నొలిచిన పచ్చితోల్లలయఁగనఁగ
 మరణంబు విన్నను మాంసంబు గన్నను వంటలు నూచిన గంటవినిన
 నార్తనాదంబు హామన నాలకింప, దొంగ దొంగని యటచినఁ దోడులేక
 యున్న నెన్నిగతులనొ యీయుగమునందు, మెలఁతులనుబట్టి బాధించు మిక్కుటముగ.
 తొమ్మిదవ శెట్టియును బొలంతులనె పట్టు, ధనముశెట్టియు నగలు వస్త్రములశెట్టి
 గుండంకృతిశెట్టి యనూయశెట్టి, సంతమై శెట్టి పూజలు సలుపుశెట్టి.
 పదియవది యగుశెట్టి సంభరిలు స్త్రీపు, రుషుల కనవరతంబు గోరుకుల శెట్టి
 నాటకముశెట్టి కథశెట్టి నవలశెట్టి, శెట్టిలో శెట్టి కొనశెట్టి శెట్టి.
 పదునొకండవశెట్టి పగఁగును ప్లాన్న మొ క్కప్ప డల్పన్నె నక్కపుడుఁ జలిది
 యొక్కపు దినుటను నూరక ప్రత్యాదివారంబు నేరండపానమునను
 వాంతియు శమలంబు వలయునందునొనర్చు కొనుట ధాతుక్షయగుణ మెఱుంగ
 కుపవాసములుచేసి యోషిక వమ్ముగా నొనరించుకొనుటచే నుద్భవిల్లి
 దీర్ఘచింతాదులను చెల్వితేల లుడిగి, హృదయ మది దుష్టమై యూహయెడలి స్తార
 కంబు దప్పి వికారదృక్పకట మగుచు, వాతజోన్నాదముపేర వఱలి యెంచు. ౧౦
 పండ్రెండవగియగు వాతజోన్నాదము గలుగుటఁ జెలియు లక్షణము లివి
 కారణం బొక్కింత గలుగఁజే నప్పుఁ దగనిచోటను హాస్యతను నెఱపును
 గూనిరాగంబులు గుసగుసలో పుంటినృత్యంబులు చిఱునవు స్వాంగవాద్య
 పగ్గవిహీనమా వ్యాహారమొనరించు ముక్కుమూలియుఁ ద్రిప్పు మూఢనృత్తి
 రోదనం బొనర్చు గూక్షమా దేశంబు, మేనుచిక్కునొండె మెక్కినన్న
 మఱుగునపుడు వ్యాధియధికంబునొందును, నొడల నరుణకాంతి గడలుకొనును. ౧౧
 పదుమూడైన యుమాద, మేగుణము చెప్పంబడ్డవో శాస్త్రకో
 విదఃకీర్తి నివశకోటి కాగుణము లుద్వింగల్గుమద్యంబు నొ
 ప్పిద మొప్పు నివినియోగముంజలుప కేవేళక వృథాసేవచేఁ
 బొదలు నివంతగ భూగృహంగధనలభుల్ తీణతంజెందఁగక. ౧౨
 పదునాలుగవశెట్టి యుదయమా దుర్బుద్ధు లూరులస్వభావంబు లరయలేక
 దొర తెప్పడును ద్రావుదురు వారి కైశ్వర్య లోపమాయెనొ మనలోపమేమి
 యని కన్ను మిన్నుఁ గానని దుష్టసహవాసములలోఁగి జారత్వమునకు నంగ
 మైనయీదుర్బుద్ధి కలవాటుపడినను మద్యంబునైజద్ధంబు నరుల

- కన్నమట్టులు మంచిదౌ నద్ది యుక్తి, యుక్తముగ వినియోగింపకుండిరేని
రోగమును నర్హముగ వినియోగపఱుప, నమృతతుల్యగుణంబుఁ దా నమరఁజే
సీ. పదునైవదియయి పరఁగునున్నదము ప్రాచుర్య మిదియగుఁ బ్రాణికోటి
కన్నంబు ప్రాణమా నది సప్రమాణమై యధికమై యుసుఱుల నవలికను
గరళంబు ప్రాణభంగకరవృత్తియునైనఁ దలమాత్ర సేవ వర్ధిలునుఖంబు
పీని నెఱుంగక పానాత్యయంబునఁ జెడుదురు మద్యంబు చిత్తవీధి
కెక్కి స్వగుణపుష్టి నింద్రియోజోధాతు, గుణసమృద్ధిఁ జెఱిచి కొంకక
ధాతువునకుఁ గల్గు దశశక్తులను సత్త్వ, గుణము మాల్చు దీనఁ గూడు మద
సీ. పదునాఱవదియగు పానజమద మను వెట్టినాలింపుఁడు వివిధగతులు
వేఁడిచేయుగుణంబు పోడిమేచే శీతలోపచారములకు లోపుగాదు
తీక్షణత్వముండి మతిని బోనడంచును సూక్ష్మత్వమున మేనఁ జొచ్చువేగ
విశదతఁ గఫశుక్రవృద్ధికడ్డమువచ్చు రూక్షత్వమున వాతరూఢమగును
ఆశుకరవృత్తిఁబుట్టి మోహోదులెల్ల, గగురుపాటొందు దేహంబుఁ గడలఁకొ
బొక్కులాహిరిమించిన శూన్యహృదయుఁ, డెల్లతావులఁబడి దొడ్ల హీనలు
సీ. పదునేడవదియగు పానంపువెట్టి యి ట్టిదియని నరుఁ జూచి యెన్నవచ్చు
మద్యంబు మృద్యన్నమాంసాజ్యభక్ష్యభోజ్యములతో నేరింప నాయువెదు;
దేహపుష్టియుఁ గల్గుఁ దెప్పినట్లుగఁ ద్రావ సౌందర్యమొదవును సంతసంబు
దేజస్సు వీక్రమదీప్తియు నలవడు నదిగాన కజ్జా లన్నాదు లుడిగి
మొగముగడుగంగ సందెవార్వఁగ జలంబు, లుడిగి దీనిన వాడి నాకొడమె
నీరసపు నీరుద్రావంగ నేరననుచు, గుండెయొండి కృశించి తా నుండుకతన
సీ. పదునెనివదివెట్టి పాదలు మద్యమదాఖ్య మద్యపానముచేసి మతిచలింప
కుండనాటకముల నొప్పుగా నటియింతు సంగీతములఁ బాడఁ జాలియుండు
సరససంభాషణ సంతృప్తభోజన సుఖనిర్దలను మత్తుసోక కుండు
శయ్యతోడఁ బురాణశైలి భంజింపక కథ నింపుగాఁ జెప్పఁ శాంతు మఱీ
మద్యసామాన్యగుణ మగుమత్తు గొనక, మంచిపను లెన్నియో జేయుమనుజుఁ
గాని వారిని సజ్జనకత్వ నిధుట, వేయునొక్కటి యగువెట్టి వేయునేల.
సీ. పందొమ్మిదవవెట్టిఁ బానకారణమున మత్తిల్లి బుద్ధి సూక్ష్మతనశించి
ప్రృతి దప్పి వడి తనసిగ తానె బిగఁబట్టికొని విడురా ముండకొడుకయనున
గొణుఁగువోయినమాట గొడఁగు నేనిప్పుడు త్రాగుటమానితి ధనములేక
యను శాంతి నిలువక యట్టిట్లు విసుగును ద్రాగి దొర్లనని యాత్మసఖుఁ గొ

గిండు నిద్రవోవు నించుకనేపట, లేచు నీళ్లు గలిపె నీచుఁ డంచుఁ
దిట్టు నాగవుండఁ దినఁ డన్నమెక్కుడు, త్రావఁ జోటులేకపోవు నంచు. ౧౯

సీ. ఇరువదియవవెట్టి నెఱుంగఁడు వానివహనలు పెద్దలనైన వినిగితెగడు
బ్రాహ్మణాండయ్యుఁ డేఁపలఁ గఱువట్లును గిను బ్రజ్జలేక వైర్లలుఁ దొల్లి
మంతనంబునఁ జేసి మాటిన పెల్లను వెలివుచ్చుఁ బ్రాణహత్యలు మొదలుగ
నే చేసిగుమ్మార్చ మొనరింపఁ దలఁపున్న, నెవ్వరు వివరిసి యెత్తిపలుకుఁ
గానికూర్లు దినును గావింపరాని కృ, త్యములునేయుఁ దన్నుఁ దానె మాటచు
మద్యపానమునకు పాడిగట్టుకొననేల, యని సమస్తమునకు నతఁడెదచ్చు. ౨౦

ఇరువదియొకటవవెట్టిని, మరణించినవానిరీతి మ్రానిక్రియం దా
నరుఁడుండు నెఱుంగలయె, వ్యరు నీపానంబువారఁ బడుదురె జగతిక. ౨౧

ఇరువదిరెండవవెట్టిని, బొరిపుచ్చెడు పులులు గలుగు పొదరిండ్లక్రియం
బొరి గంజాగృహములలోఁ, జొరఁబడి నశియింతు భానకూన్యలుపెలుచుక. ౨౨

ఇరువదిమూడవవెట్టిని, సరసాన్నము లుడిగి యెపుడుఁబాలఁగ మద్యం
బురుచింబడి దుర్బలుఁడై, మరణించును బుద్ధితేనిమనుజుఁడు భూమిక. ౨౩

సీ. ఇరువదినాలుడై యెసఁగినవెట్టి కోపంబుల భీతిఁ బిపాసితుఁడగ
శోకంబు పట్టున తుదితుఁడై యున్నపుఁ బనులచే నాయాసపడిన సమయ
కుందున వలమూత్రబంధనంబునఁ బొట్టి నిండ్ నీర్వాచి జీర్ణింపకుండ
మరలభుజించియు నైస్సుక్కి యున్నంత నెండతాఁకుడుమడియుండునదన
మద్యపానమునను మనుజునకు విశేష, వికృతు లొదవు నిట్టివేళ లన్ని
విడిచి యుచితవేళ విధివంతముగఁ ద్రావఁ గడఁగ సంతగండకత్తైరేమి. ౨౪

ఇరువదియొకవవెట్టిని, నిరుప్రక్కల నొప్పి శ్వాస హిక్కు శిరఃకిం
పరుజయు నిద్రాభంగము, దిరుముగ నరుఁబొందు మద్యతీక్షణ్యమునక. ౨౫

ఇరువదియాఱవవెట్టిని, జ్వరము చెనుట డప్పి భ్రమము పచ్చఁబడినమేక
పరితాపము స్ఫుర్దియందుం, బరువడిఁ బైతృప్తి మద్యపానంగనినక. ౨౬

ఇరువదియేడవవెట్టిని, శరీరనుభిభారయంతము జలంబు విరసతా
స్ఫురదాస్యము మాత్రాదిక, నిరోధమును గల్గఁ బాననియమము లేమిక. ౨౭

ఇరువదియైదియవవె, త్తి రయంబున నుబ్బుఁ గడుపు త్రేఁపులు మెండ
పరితాపము త్రావినక, ల్లరయఁగ జీర్ణంబుగామి నగపడునెందుక. ౨౮

ఇరువదితొమ్మిదియవవె, త్తిరవగుఁ దనయేకపుత్రుఁ డేనేండ్లున్నక
చరిఁజేరనీఁడు రేకను, ధరియింపం డెట్టు లొట్టై దైవము యనినక. ౨౯

- నీ. ముప్పదియవవెట్టి యొప్పును బాసవిభ్రమమన హృదయంబుఁ బట్టు నవయ
వంబులఁబోట్లు కథ స్రావ మాయాస్రొతస్సులను గంఠశోషణంబు
మూర్ఛ వాంతియు జ్వరమును దలకొప్పియుఁ దలచుంట యొదవు మద్యము
కానంబు నన్నవికారమారుచ్య భక్ష్యములపై నకుచి లక్షణము టివ్వి
గలుగు దేహమందుఁ గదలఁగా దున్నిచి, త్రనము పదనఁ జల్ల సెనసినట్లు
పాదుకొనును విడవు వైబాధ లెన్నఁడు, విడుచుఁ బ్రాణ మొక్కవేళయం.
- నీ. ముప్పదియొకటగు ముప్పదివెట్టిని బెదవులు ప్రేలాడు హృదయమునను
శీతంబు వెలుపలఁ గాతరోష్ణంబును నోట జిడ్డునుగల్గును రదనోష్ఠ
జిహ్వలనైల్యము చేరుఁ గన్నులనెట్టి వాగొండె గాకను బచ్చయొండెఁ
బుట్టును మిలిమిఱి పురుషుఁడు మద్యనేవాసత్తుఁడౌట నయ్యధముఁ డెంత
కాఠమందు వలగు కష్టసాధ్యంబగు, మందులేల రోగమహిమ ప్రబలి
కుదురఁబెట్టుఁ బీర్లు గుండానఁ బడవైచి, తానె యేదో యొక్క తరుణమందు.
- క. ముప్పదిరెండవ వెట్టిని, దప్పుకొన న్నార్గమొందు దగు మద్యాతిక్
గుప్పన పెడలి న దోసము, చప్పనఁ దత్సేవవిడున శాంతిం బొందున్.
- క. ముప్పదిమూడవ వెట్టియు, ముప్పొదవినఁ ద్రావమాని ముఖ్యరోగ్యం
బెప్పుడు గలిగిన వెండియు, నెప్పటియాటాడువాని నెత్తికొని చనున్.
- నీ. ముప్పదినాల్గవమూర్ఖభ్య వెట్టి తా నీక్రింది వేళల నిరవుకొనును
క్షీణించియున్నను జెందని యాహారము భుజించియున్న విజ్ఞాత్రబద్ధ
మయినట్లు దెబ్బల నంగమెల్లను ఘాతములఁ బొందినప్పుడు మున్నగులుగు
సత్త్వగుణంబు నాశమునొంది బాహ్యంతరముల నింద్రియముల ధనునులందుఁ
గ్రూరవాతాదిదోషములు ల్కుదురుపడిన, సంజ్ఞను వహించునాడుల శక్తిహీయ
మ్రానుపడివ్రాలదురునేల మనుజులదియె, మోహమందురు కొండలుమూర్ఖయ
- క. ముప్పదియొదవవెట్టిని, దెప్పరిమగు తొమ్మునొప్పి దేహమువిటుపుల్
విప్పగు బడలిక బృంభలుఁ, జెప్పును రాసుండె మూర్ఛ సిద్ధం బనుచున్.
- క. ముప్పదియాఱవవెట్టిని, గప్పుగ నెట్టిగను జూచు గగనము మూర్ఛం
జొప్పుడి యప్పుడ లేచును, నొప్పులుఁ గంపంబుఁ గృశతనం గమమేనన్.
- క. ముప్పదియేడగు వెట్టిని నుప్పరమును రక్తపీతయుతవర్ణములం
జెప్పును మూర్ఛందేటినఁ, గప్పును జెప్పటలు దప్పి గ్లానియు మేనన్.
- గీ. ముప్పదినిదియగు వెట్టి మూర్ఛమునిఁగి, లేచుఁ జిరకాలమునకును జూచి మిన్న
మేఘయుతమును దేహంబు మిగుల బరువు, నెగడు నోటను జొంగవాంతియును ద

ముప్పవితోన్మిదో మూర్ఖాభిఘాయ వెట్టి జనించునరుని గుర్తింపవచ్చు
 సన్నిసాతాంగలక్షణముగా వాతాది దోషత్రయముతోడఁ గోడుగూడి
 బీభత్సకరములై వెడలుఁ జొంగలు చక్కఁఁ దక్కునపస్తారతావిశేష
 గణములతోఁగూడి గొబ్బునఁ బడఁద్రోయు మనుజుని శిలపై మాటవెడల
 నీక మూర్ఖులనేకములొ పృథివీయందు, బాలికల యువతులఁ బట్టి బాధపెట్టు
 దుఃఖజారులు గలవు ముంగు వివరింతుఁ, జిత్తేగింపుఁడ యవధాన చిత్తులగుచు. 39

నలువదవవెట్టిపట్టును నిరులనెందు, రక్తమును జూడ నాని నాఘ్రాణ మొనరఁ
 జేయ నదిగాన హింసలు చేయుచోట, నిలువరా దట్టి హింసలఁ దలఁపరాదు. 40

నిలువదియొకటవ వెట్టికిఁ, గలుగును విషమూర్ఖనామగౌరవ మదికాం
 తిలదు తనంతట నఱుగని, విలక్షణముగుణంబు కలిమి వెజ్జవలనెడిక. 41

నలువది రెండవవెట్టికి, మలయును నుద్యజవిసాఖ్య మద్యంబునకుం
 గలుగును బీర్ణంబగు గుణ, మలయించి శమించునది తనంతటఁ దానై. 42

నలువది మూడవవెట్టియు, బలవత్తరములగు విషమువంకను గలవె
 ఱ్జులు సర్వముగల మద్యము, నిలువక నేవించువారినిం బొలిచుచున్. 43

నలువది నాలుగవ వెట్టిని, జలనవిహీనాంగములను జక్షువులను జా
 ద్గులు నిలమి నూపిరాడమి, దెలియందగు రక్తజాఖ్య దీప్తపు మూర్ఖుక. 44

నలువది యైదవవెట్టిని, బలుదెఱుంగులఁ బలుకు నొందు భ్రనుము మదిం జే
 ప్పుదదిక్కి జీర్ణమగువఱ, కిలఁబడియుండును సురారు లెవ్వడుఁ గ్రోలక. 45

నలువది యాఱవ వెట్టి వ, అలునది పైత్రమునఁ దమముగ్రచ్చిన మూర్ఖా
 విలసనమున దానిని నై, దుర్బలు శేర్పఱులైనఁ దొలఁగఁ ద్రోయుదురు నెఱిక. 46

నలువదేడవవెట్టి నామంబు తంద్ర యింద్రియములకై వైలిక యుండుఁ
 గన్నులు చూడవు పుణంబుమూచూడ దేడమాకకుఁ బోలె నెనఁగుఁ జెవులు
 బరువగు దేహంబు బడలిక మెండగు, నాలుక రుచిఁ దెప్పఁజాలకుండుఁ
 చనుము వాతమును గళమును దీనికిఁ గారణంబులు గావున నరుఁడు మేలు
 కనిన నిద్రించునట్టు లంగములు స్వవశ, మునఁ జరింపమి నిదియొక మూర్ఖులుగును
 మలఁపఁ జాలిన చక్కని మందుగలదు, వైద్యరత్నంబులక్కడ వలయునేని. 47

నలువదెనిదవ యున్నాదంబు నిద్రయె యెల్లరు నెఱిఁగినదేని దాని
 కారణం లెఱుంగరు గతిపయజనులు మానసము మిక్కిలి శ్రమ నలఁగినప్పు
 డింద్రియంబులు స్రుక్కి యేమియుఁ జేయఁజాలని యపు జావహించును బ్రపంచ
 మునఁ ప్రాణికోటిని మున్నిటి తంద్రకు నెక్కుడౌ మనసు వ్యాపృతిని మాని

- శ్రేష్ఠును తమోగుణంబును జీవులందు, బ్రబలమై యుండఁగల్గు నిద్రయన
సప్తసంకులమును బ్రలాపయితమగును, గొండఱికుఁ బండ్లుగీటుట గుఱక?
- గీ. నలవదియుఁదొడ్డిదియునగు కలఁతవెట్టి, భ్రమయనఁగఁ బుట్టు వాత పైత్తము
మంబు కారణములు చక్రమధ్యమట్లు, భ్రమమువోచుట లేవఁడు పండుకొ
- గీ. ఏఁబదవవెట్టి గల్గు ననేకగతుల, మూర్ఖులన వాతపిత్తాదిముఖ్యగుణము
లాత్తశక్తిఁ గనంబర్చి యడఁగినంతఁ, దాను శాంతించు నొకట వైద్యంబు వ
- గీ. ఏఁబదియుఁకొక్కటవవెట్టి యింద్రియములు, గుడి గఁగఁ బట్టి వాక్కునక్కు
దుర్బలునిలోన నిల్చి హృత్యువున కొప్ప, గించు సన్నావ్యసముపేర నెంచి!
- నీ. ఏఁబది రెండవ యీవెట్టి యుడుకని యన్నాదులును గార మాన్లుగనము
తాపోష్ణకృత్పదార్థములు భుజించిన నింద్రియవశునరు హృదయ మెక్కి
యున్నామొదవించు నోర్పు దాననశించు నార్యాటము దిగంబరాటనంబు
భయపెట్టుటయును గోపంబుచూపుట పగ్యవెట్టుట దేహంబు వేడిగిలట
నీడయం దుండఁ జల్లనిసేరు తిండి, దినఁగఁగోరుట పసుపుపచ్చని మొగంబ
గావుటయు నిట్టి గుప్తలక్షణము లొంగుఁ, చిత్తజోన్నాదమని దీనిఁ బెద్దలం
- నీ. ఏఁబదియూడవ యొక్కటి వెట్టి దేహపరిశ్రమము చేయునట్టివాఁడు
హృష్టాన్నభోజియోనేని గళంబును చిత్తముతోఁగూడి పేరులంబు
నం దెక్కిదుష్టమై యజ్ఞానమును గప్పి బుద్ధిపోకాంచి వృద్ధిచెఱచి
యున్నాదమునుజేయు నొక్కప్పు మోహమా మాటాడనీదు నమలఁగనీదు
నరుచి మంద మంగనాస్తకి విజనస్థ, లాధివాసబుద్ధి యధికనిద్ర
వాంతిలాల లూదవు వాతను భోజనా, నంతరమున రోగ మధిక మగును.
- గీ. ఏఁబదియూడవవెట్టి యేరుపడును, వాతపిత్తకళంబులు వానివాని
వివిధగుణములు చూపింప వేత్తలిట్టి, వ్యాధి సన్నిహితోన్నాద మనిరి తొల్లి.
- నీ. ఏఁబదియైదవ యిట్టివెట్టి జనించు భటవోరధనక శ్రుభయమువలన
భార్యావియోగంబు భర్తృవియోగంబు ప్రియతమాలాభ విక్రీయయఁ దొ
మనసు ఖేదించియున్నాదంబు జనియించుఁ గ్రూరవృత్తిని దానిగుణము తిష్ఠి
బహువిధంబులను సంభాషించు లోగుట్టు వెలివుచ్చు నేకాంతవివృత్తిసేయు
గానమొనరించు వికటవిజ్ఞాన మొదవు, నవ్వునేవేళ నేడ్చు మానసము మూఢ
వృత్తి కిరవగు దీనిని వృద్ధు లనిరి, శోకజోన్నాద మని పరిశోధనమున.
- క. ఏఁబదియూటవవెట్టి య, నాఁ బరఁగును గన్ను లెఱ్ఱనయగుట యొడలక
లేఁబరువుకాంతి దైన్యము, తోఁ బొదవినమొగము గలగు దుర్విషయైక్తిక.

ఏఁబదియు మీఁద నేడయియెసఁగువెట్టిఁ, దలనువాంచునుఁ బైకత్తుఁ దస్సయెండు
 నిద్రనశియించు మత్తుజనించు నిద్రి, యగునసాధ్యము వైద్యులహస్తమునకు. ౫౭
 ఏఁబది యందుపై నెనిమిదియవవెట్టి భూతసంబంధమపు నొకవికృతి
 రానిభాషలుఁబ్రాయఁ బ్రస్తావమొనరించు ననధికారియును శాస్త్రార్థములను
 రాఁబోవుఫలము పూర్వజ్ఞానివలెఁ జెప్ప నెత్తదింపఁగరానివెల్లఁగదవు
 చొయలుచెప్పఁగలేని గురుసంఖ్యలెఱిఁగించు భుక్తిలేకయ దేహపుష్పినొందుఁ
 దనకుఁ దెలియని చిత్రలేఖనమునేయు, నర్థములుచెప్ప న్లోకంబులరయకుండ
 ముచ్చలుండయ్యునడచు సుదూర మిట్టి, విక్రమ మమానుషంబునుర్విసరునొందు. ౫౮
 ఏఁబదితోమ్మిదై యెసలారువెట్టి దేవగ్రహోన్మాదసంబంధ మగును
 రిత్యసంతోషియు నత్యంతశుద్ధుఁడు దివ్యమాల్యావృతదేహి యగును
 రద్రవోవఁడు శుద్ధనిర్జరభాషమాటాడు దేజస్వియా నమలనేత్రుఁ
 కయియుండు వరములుదయసేయు బ్రాహ్మభక్తివిశ్వాసము ల్పాటిసేయు
 ట్టెలితఱిగములు గల్గునేనివాని, దయ్యమని కయ్యమనుచు బాధలకులోను
 చేయరా దతేఁ డొక్కప్రసిద్ధివలన, నట్లువర్తించు దాన నేహాని లేదు. ౫౯
 అఱువదియవవెట్టి యరయంగనగు మాతృగణదేవతావేశగణన నద్ది
 యుద్రమానవుఁబట్టి తోభపెట్టును దెమ్ము కోడినిగొట్టెఁ దేఁ గొడ్డుఁ దెమ్ము
 నన్నంబువెట్టెద నని మ్రొక్కుదీర్చువు గుండంబుద్రొక్కవు కుట్టువాని
 పిరుపెట్టవు నిన్నుఁ బ్రేర్పెదఁ గూర్చెద మాఁడుమూరలులేవు మోసపుచ్చుఁ
 లఁచినాఁడవు చూడునాదర్పనుచుఁ, ప్రేమబెత్తెము జలిపించుఁ బీఁకికొనుకు
 ట్టెంచెండుకలను గన్నులెట్టిసేయు, సాంశ్వనమ్మునఁ జల్లారి జరగు నవల. ౬౦
 అఱువదియొకటవదగు వెట్టి గ్రానాదేవతల మూలమునను బ్రకటమగును
 పప్పుఁబత్తిరిలేని యొకపురుషుఁడొ స్త్రీయు నేను దేవత నని నిలయమందు
 డైలంచును నిల్చి కలకాలనుక్కిడఁ బొరలుచు సాంబ్రాణిపాగలు భూప
 నివేయ నావహించినయట్టు లూఁగుదు మీకు భయములేదు మిమ్ము నేను
 చియంటిఁ గాఁడిగట్టు నాచెల్లెలు, రాఁదలంచె నిటకు రాకయుండఁ
 ట్టివైతు నాకుఁ గట్టఁ గోకిచ్చుని, యిల్లుగట్టు మందు నెపుడుఁబాడు. ౬౧
 అఱువదిరెండవదయన వెట్టిజనించు మూఢమానవులకు బుద్ధిమంతు
 చు జేరరాదు దానినిలక్ష్యపెట్టి గగ్రులంబువారు మూరన్న ననుచు
 గన్న ననుచు నాఁకలిగొంటి నాకేడుకొమ్ములపోతును దెమ్ములంచు
 పరొట్టి పసుపు వెండిపోస్తుల బెత్తములు పంకకత్తులుం బూని యూర

- వీధులంబడి ప్రజలను బెడరఁగొట్టి, యట్టహాసమునేయుచు నాపురమును నోరు దెఱచుచు నీవమెత్తి ఘోరవృత్తి, మొండిగోడలు చుముకుచు మెండుకొనీ. అఱువదిమూఁడవదనఁ దగువెట్టిఁ గోపముగల్గియుండుట వడఁకుటయును నవయవంబులు శిథిలావస్థనొందుట నురుఁగయుఁ జొల్లును నోటవెడలుటయుగాఢనిద్రనుంటయు మాటలేకమూఁగయుఁ బోలెనుండుట గట్టిమూఁ యగుట సివంబాడు టాదియౌగుణములు గలుగును తుద్రులౌ గ్రామదేవతలకతంబున నట్టి వారలు భయంబు, చేత నుపవాసములుచేసి చివికి యేమి చేయు నేమియగునోయని చెడుదు రవని, మందులే దిట్టివాఁకర్థంబునకును.
- నీ. అఱువది నాల్గవ దనఁబడువెట్టికి నమరగ్రహాన్తాప మనెడు పేరు చెనుటగాఱును శరీరమునుండి యెక్కుడు బ్రాహ్మణాదులఁ గన్నబ్రష్టిగా రాచవాఁ డలముత్తరాచవాఁ డుల్లిపాయలబచ్చు పిఠికియం చాడిగురువుఁ బుచ్చగింజలు సామి పుచ్చుకొండని తాతిప్రతిమ నీకుం గితకితలుగలవె యనుచువోహోక్తులాడుచు నడ్డుచూపు, నూచుచును నిర్భయుండయిశ్రుతివి. కార్యములునేయఁజూచు వెక్కసములేద, దెంతదిన్నను జనఁడొకింతేనద్య.
- నీ. అఱువదియొడవ దగువెట్టిగాంధర్వ మాదియిట్టులుండు నెల్లపు మనసు సంతోషమునుబొందు జనునకు నిసుకతిన్నెలమిఁద నుద్యానములనుదిగుగ నభిలాష మెండగు నాచారవంతుఁడౌ సంగీతమునయందు సంతసంబు గంధపుష్పాక్షత ల్కలపముల్ పరిమిశ్చతైలము లర్కము త్తలగడుగులు వలిపములు నృత్యములు వీనివైనిబ్రీతి, గూర్చున్నితహితమృదువదగుంఘసప్త వానితోమాటలాడంగ వానిపల్కుఁ లాలకింపంగ జనులకు హర్షమొదవు.
- నీ. అఱువదియాఱవ దగువెట్టిఁ గన్నలెఱుగనుండు రమ్యములగునవి మృదు శంఖులు రక్తవర్ణంబులు పెగు వస్త్రములఁ దాల్చు గాంభీర్యము గనఁబఱుచు జఱచఱునడుచును జాఱుకుందనఁబెచ్చు మితభాషియగు బంధుమిత్రులకడ శాంతంబువహించు సకలంబుపట్లఁ బ్రశస్తమైనట్టి తేజంబుగలుగు నెవ్వరేమిగోర నిచ్చెదనను నీకు, నేమివలయు నడుగు మిచ్చెదనను వీని కేమియిత్తు వేఁడకయే యను, యక్షజం బుమాచ మంటినవుడు.
- నీ. అఱువదియొడవ దైన వెట్టికిఁ గల్లుఁ బితృభక్తి తద్రూపేరణమున దర్బలుపఱుచు ముద్దులచేసి పిండములనుబెట్టు పెతరుల కనుదినంబు నమవసయని శ్రాద్ధమని శాంతభావంబు గలిగియుండును బయిఁగవ్వువస్త్ర ముపవీతముగఁ జేయు నపసవ్యముగమాడ్చి జలతర్పణమునేయుఁ దిలలుగలిగి

మాంసభోజియగును మాషాక్షములు పిండి, వంటకములు గుడము పాయసంబుఁ
దినఁగ మనసుపడును మానసేష్టఁ బితృదేవ, తర్పణంబునంద తగిలియుండు. ౭౭

౭౮. అటువదియొనిమిది యగు వెట్టి నాగగ్రహోన్మాదమనియుండు రుద్విబుధులు
ఉరగంబుగతిసేల సురమునఁ బ్రాఁతును నాలుకచాఁచును నాకు సెలవి
కస్సను బుస్సను గసరుఁ గోపంబునఁ దలయొత్తు వంచును దారినడును
మసలుచుండును డాఁగు మాటున ముడుచుకొని పరుండు బుసకొట్టు నేర్పుమీఱఁ
గుబుసమును సడల్పు గొబ్బునఁ దొడుగును, మెలఁపుఁ దోన పాముమీసములను
బాబుఁడేనెఁ బ్రాలపాయసంబును బెల్ల, ముఁ జలిమిడినిగోరు భుక్తియందు. ౭౯

౮౦. అటువదిలొమ్మిదియవ వెట్టి సోఁకిన మాంసమ్ము దిను చాలుమాట రక్త
పానంబొనర్చును నానావిధంపు మద్యమ్ములు రుచిచూచు నధికశౌర్య
మును గ్రోధమును గల్గి ముడివెట్టు బొమలను ధనమదదేహసిద్ధును బలము
గలిగి త్రిమృతను మిక్కిలి నిష్ఠురోక్షులు పలుకునెల్లర బజ్జ వదలివేయు
రాత్రులందునిద్ర రాక నండులుగొందు, లంగుఁ దిరుగు దుష్టుఁడగుచు మడియు
పైల యనఁడు శుద్ధిమాట యెఱుంగఁడు, రాక్షసగ్రహంబు రాయిడింప. ౮౧

౮౨. డెబ్బదియవ వెట్టి డెప్పరంబగును దంత్రాంతరదర్శనవ్యాప్రియతను
పేదంబుఁ జదువును ద్వేషించు బ్రాహ్మణు డేవత రెవ్వరు తెలివిలేమి
గురుఁ డెవ్వఁ డొకనికోర్కెలుదీర్ప నను బరిశుద్ధుఁ డొటయకాని శుచియనంగఁ
దడిబట్ట కట్టుట యడియాశమా మాలమాదిగలకు రక్తమాంసయుతక
రీర ముండ దొక్కొ రీతులా యివియని, నవ్వునొరల మానసు నోవ్వ నెందు
బ్రాహ్మమండ్రు దీని రాక్షసోన్మాదమే, పలు దెఱుగు లిదియుఁ డెలియఁగోర. ౮౩

౮౪. డెబ్బదిపై నొక్కటియగు వెటి పిశాచజుప్తమా నది కడుఁ గట్టుచుబ్బు
దాన హస్తంబు లూర్ధ్వముగా నెత్తుట దేహంబు కృశియించి తీక్షణుగుట
సందర్భహీనప్రసంగం బసంబధవాచకయుతియును వాసనాక్త
సర్వాంగుఁడొట దీహచార శూన్యుండొట యపరిశుద్ధుండయి యన్నపాన
ములను బేరానగొనుట సంపూర్ణభుక్తి, గొనుట నిర్జన వనదేశమునఁ జరింప
నానగొనుటయు నేడ్పుట యభిలవిధవి, కారచేష్టలు చేయుట గలుగునెపుడు. ౮౫

౮౬. డెబ్బదిరెండవ డబ్బుఱయావెట్టి వృక్షాగ్రముననుండి శృంగమందు
నుండి గజాశ్వాదినుండి పడ్డపుడే గ్రహమైనఁ బట్టినఁ గన్నుగ్రుడ్లు
మిడివడ లాలలుమిసిన సోష్టంబులునాకిన వణఁకును వ్యాకులత్వ
మలవడి నిద్రలేచైన రోగమసాధ్య మందు లీలార్థ పూవార్థజుప్త

దుర్లభులు స్వస్థులుగ నగుదురు క్రమమున, స్వస్థులగుదురె హింసార్థ సన్నివేశ భూతులగువారు పై శుష్టరీతిగుణము, లెన్ను హింసార్థమని బుధబృందమెపుడు.

సీ. డెబ్బదిమూడడు ప్రబువెట్టికిని జౌరమి బట్టు దేవతాగ్రహము సంజ ప్రాద్దున రాక్షసభూత మావేశించు నప్తమి గాంధర్వ మావహించుఁ బాద్యమి యక్షసంబంధగ్రహంబును నమవసను బిత్తగ్రహముఁ జేరు నాగగ్రహము పంచమిని బ్రవేశించు రాత్రులం దెప్పుడు రాక్షసగ్రహమును జొచ్చుఁ జతుర్థియందు వాలు, నోలిని బిశాచమునునాలిగాలి యంచు విజ్ఞానాడుదు రది యట్లే విదితమగును, బట్టినన్నాఁడు తిరిగిరాఁ బ్రబలమగును.

సీ. డెబ్బదినాలుగై యుబ్బువెట్టికి దర్పణమున బింబంబు నట్లమలనూర్య కాంతంబునందు భాస్కరతేజమట్లు శీతోష్ణము ల్పూబలయొడలినట్లు జీవుండు దేహిన ప్లేవారికంటికిఁ గనఁబడకుండఁ దాననువసించుఁ దనకాశ్రయందైన జనమునకుం గానఁబడదు చిత్రంబు దేవగ్రహంబు మనుజునిస్పృశింపఁ దటుగానఁ జనునెటుంగ, దేవతల నాశ్రయించి వర్తిలు గ్రహం మానవులఁ బట్టునని జగన్దాన్యసుశ్రు, తంబుచొప్పు నెటుంగట తగవుగాదె.

క. డెబ్బదియైదవ వెట్టియు, గుబ్బతిలుకొ రోగజముల గుణము లెఱుంగకే యుబ్బున గ్రహజము లెఱుంగక, తబ్బిబ్బులు వల్కువైద్యులపైఁ గినుకక.

క. డెబ్బదియాఱవ వెట్టియు, దబ్బాటునవచ్చు నాముదపు జిట్టలు నా ముద్రెడు జొన్నయిలకలం, గెల్చినచేయి కడిగికొనక గీటునఁబుచ్చక.

సీ. డెబ్బదియేడవ నిబ్బరపు వెట్టి పల్లెలపేదలఁ బట్టు వింత గానెఱుంగకొరాని గతి నాల్గఁగూడు చుక్కబొమ్మనునట్టి మొక్కగింజ లన్నంబుతో జీర్ణముననప్పు డింటిలో నందఱునొక్కమా అవనిఁబడుదు రన్నంబునిని చేని కరిగినకాఁపును గట్టుపైనొరగు మైకంబుగప్పి తెలిసి పొరుగింటివారలు చిలుము గిలము, పట్టిత్రావించి కక్కింతువాంలియైన శాంతినిొందును దిక్కగింజలప్రభావ, మలఁతయేగాని హానిలేదందువలన.

సీ. డెబ్బదియైదియై యుబ్బువెట్టిజనింప నాగమ్మకాయ ట్లఖిలదిశలుఁ ద్రిపురుఁ బిసవెట్టి తిరిపెగానింగొల్పు దేవుఁ డాతండని దేవురించు వెనువెంటఁదిరుగుదు వెఱిపదాల్వాడు చొడలెఱుంగఁగీని జడలపత్రి గంజాయచిలుము ప్రఖ్యాతిగాధరియించు నెంగిలియనకిచ్చు నెల్లవారి కడఁదయొండి నిద్రయుడిగి జ్ఞానమువోయి, కూడుగుడ్డఁ గొంపఁగొమ్మవిడిచి జ్ఞానహీనుఁడయ్యుఁ జ్ఞానియంచజ్ఞుల, వలన నెన్నఁబడుచు బ్రదుకునతఁడు.

- నీ. డెబ్బగిలోమ్మిదై డీబ్బడఁజేయు నా వెట్టియెట్లన్న భావిగతి లెస్స
యోజనసేయక యువతులు యువకులు నొడలెఱుంగక తమయొద్దనున్న
నగ లెల్లకాలంబుఁ దెగనమ్మకొని తినఁజాలునంచని యిట్లై పౌఖ్యముగను
దేహముండునటంచుఁ దెగదెంపులైపోయి యిద్దఱలో నెవ్వరేని మడిసి
కులముగుణమును జెడిబందుగులకు దూర, మై బలంబును గోల్పోయి యైనవారిఁ
గానివారిని యాచించి కాని మాట్లు, నెంగిలకులు దిక్కుఁ గాఁగ్రుంగుగాఁతు. ౨౯
- ఎనుబదవవెట్టి వెట్టియెత్తినశునకమొ, నక్కయో కఱచిన యట్టినరుఁడు కుక్క
యట్లు నక్కనుబోలెఁ దానఱచుఁగఱచు, నతఁడు గఱచినవానికి నట్లైయగును. ౩౦
- ఎనుబదియొకటవ వెట్టియు, మునగయు నానుగము పుచ్చమున్నగునవిచేఁ
దనిచెప్పక యమ్మినఁగొని, తినఁ గా జనియించు నొడలు తిరుగుం గ్రక్కుక. ౩౧
- ఎనుబదిరెండవ వెట్టిఁ గ, ననగుం బాత్రములతోఁగనంబున లోపం
బునఁ దగరము పూఁతచెడం, గను నలఁతయకాని కీడుగలుగదు దానక. ౩౨
- ఎనుబదిమూడవ వెట్టియు, దనవంశమునందుఁ దొల్లి తాతతో మఱియుం
జనకునతో పైత్తల్లను, దనికినఁ బారంపరీగతంబునఁ దనకా. ౩౩
- ఎనుబదిసాల్గవవెట్టి జ, ననమొందుం బెట్టుమందునను, ననురాగం
బునుగోరి వెట్టినీళ్లం, దునఁజేరిచి స్త్రీలువెట్టుదోషమువలనక. ౩౪
- ఎనుబదియైదవవెట్టి, త్తును దనకూఁతుపయిఁ బ్రేమతోనుండుటకై
శునకపుఁబాలఁ గలపియ, ల్లనకత్తె యొసంగుమందులోనండు, జనుల్. ౩౫
- ఎనుబదియాఱవ వెట్టియు, దనుగని యెఱునీళ్లుగుట్టి దానినడుమఁబో
సినదెఱుంగక త్రొక్కినకత, మున వచ్చునటండు విషయములెఱుంగుబుధుల్. ౩౬
- ఎనుబదియేడవ వెట్టి ప్ర, జననంబగుఁ జేతఁబడుల జడజనకృతులక
జనుఁ జెడిసి యెట్టుమరియు, ననఁ జిల్లంగియననిట్టి వందలివికృతుల్. ౩౭
- ఎనుబదియెనిమిదియవవె, ట్టిని గొనితెచ్చికొనవచ్చు తేపునముస్తల్
దిని మాత్రపానామొనరిచి, యని యనియెద రద్ది నమ్మనగునో కాదో. ౩౮
- ఎనుబదితొమ్మిదియవవె, ట్టిని జెప్పుదు రజ్జు జనులు వ్రేల్చిటనుబె
ట్టి నితాంతము పొరటలుద్ర, ప్పినకతమునఁ బుట్టునంచు విదితంబె కదా. ౩౯
- తొంబదియవవెట్టితోఁచును ధూనుపత్రము సుపయోగించు ప్రజలయందు
నమలెడువారికి నస్యమువేసెడు వారికిఁ బొగద్రావువారి కెపుడు
రుచిచెడునాల్కనెత్తు, విఱిగిపోవు హృత్పిడకంపము కార్యవికృతరేఖ
లాదవు నొడలు ద్రిష్ట నోష్ఠంబునలుపెక్కు, దంతముల్లాటునఁ గాంతియుండుగు

రాగిమీసములగును వక్షస్సుదుప్ప, గంధయుతమగు శాశికారంధ్రశోగ
మబ్బు నదిలేకయుండిన నడ్డమైన, వారియొద్దను జేఁ జూపవలసివచ్చు.

- క. తొంబదియొకటవ వెట్టిక, నంబడుఁ దొలిమేనఁజేసిన పనులఫలమిం
దుంబంచినడువఁగా జ, స్తంబాదిగ మూఁగ చెవుడు నరులందొకట.
- క. తొంబదిరెండవ వెట్టియ, నంబడు మున్నెపుడొ తానొనర్చినయద్దొ
ప్ర్యంబిపుడుదోఁచ వ్రేలుము, ఖంబుననిడికొటికొనుట కసరుట గుటిగా.
- క. తొంబదిమూడవ వెట్టి క, నంబడినవి యెల్లనుంగొన మనోదార్భ
ల్యంబును ధనలోభంబును, రింబంగను వెట్టియనఁగ వృద్ధిగనుఁగన.
- క. తొంబదిసాల్లన వెట్టి వి, నంబడు ద్యూతోత్తమయి ధనవ్యయఫలమై
యింబడరు పండితులనే, వెంబడు నీవెట్టి మిగత వెట్టులగెఱుచు.
- క. తొంబదియైదవ వెట్టి జ, గంబున మృగములును బక్షిగణమును దినశే
షంబయిన మాంసమును భ, త్యంబులు ఫలములును దినఁగ సంభవిలుఁగడు.
- సీ. తొంబదియాఱయిలోఁచెడు వెట్టి చిత్రంబయినది దానిరాకచినుఁడు
స్థిరముగాఁ గూర్చుండఁ దీరదు తీర్థాదు లరయఁ బుట్టించు దృఢాసురాగ
మేగు వినోదము లీక్షించి యానంద మందుచుఁ దలద్రిప్పి యవనిఁబడును
మొగమున నీరుచిమ్ముదురు కొందఱు చెవుల్ మాయుదు రిఁకఁగొంద టీయవస్థ
యేటి కేఱిఁగియుండి యిటు రాఁగఁ గర్తమా, యైనయింటిబిడ్డ యనుభవంబు
తప్పదండ్రు ప్రబలి తలనిండ బొప్పలు, దేహమెల్లఁబుండ్లు దేటియుండు.
- సీ. తొంబదేడవవెట్టి స్తోత్రపాత్రంబగు నిదురపోతుతనంబు నెగడునందు
నొక్కఁడు నిద్రలో నొడ లెఱుంగకలేచి పనులుచేయును జేసి పండుకొనును
జెట్టెక్కికాయల చిదిమితెచ్చును నడ్డ మెలఁకువవచ్చెనా మేదినిఁ బడు
నీంతకంటెను జిత్ర మేఁబండ్రుఁ దొంబండ్రు నేకకాలంబుననేగి పగలు
చేసివదలినట్టిశేషకార్యంబులు, తీర్తు రిండ్లు బండ్లు దేవగృహము
లద్భుతముగ మరల నందఱునిద్రుంతు, రెల్లవారుఁ బొగడఁ దెల్లవాటి.
- సీ. తొంబదియెన్నిదైయింబడరెడు వెట్టి వైత్తలక్షణమందు బ్రాస్తాణులును
దయ్యునుచును నొక్క దద్దమ్మకా ల్పట్టుకొన వాఁడు మేఁకనుగోసి దాని
ప్రేవులలోగికిఁబేరులుగావైచి కల్లుముంతలుదెచ్చి కాటినివ్వు
రగిలించి పొగవైచి రక్తంబుబొట్టిడి పద్మముల్వైచి సబ్బండు బూతు
లాడిదయ్యునుఁ దిట్టుఁ దానఱచి బింది, నాదమొనరించి జడఁగోసి నాల్గనడుము
దారిలోఁ బాఁతిపెట్టు నందఱునుదాని, మీద నొకరాయివైచి యుమ్మెదరునిచ్చు.

- సీ. తొంబదిపైసొక్క తొమ్మిది సంఖ్యవెట్టియగుఁ జేలనకుఁ జెట్టికిని మందు
పాముకాటునకుఁ జింతామణియని నాల్గు త్రేళ్లఁ జేపట్టివర్తిండుఁ బాముఁ
గఱపించికొండు వేగమ కుదిరిచెద నీశ్వరవేరుగలదది చవుక చెనురుఁ
గాకిసూఁడును బెట్టఁ గంటిని సంజీవి పుల్లచూరునఁ దోప నిల్లుగాల
దేటిలోపేయ నెనురీదు నిట్లుబొల్లి, కాసునకు గుల్లకును నమ్మ మోస గాండ్రఁ
బట్టి ప్రశ్నించిశిక్షింప కట్టెవిడిచి, పెట్టి పేటెత్తఁజేసెడు పెద్దబయది. ౯౯
- సీ. నూఱవ వెట్టి వేయాఁజూపుకటనపత్రికలతో నూరెల్లఁదిరిగి కమ్మ
నూనె మందారపునూనె కుంతలశోభి తెల్లవెండుకలెల్ల నల్లవడు న
కాలపునరనిల్పు రాలెడు వెండుకలనునిల్పు బట్టతలను మొలచు
మొదడును బలపర్చు మేధాభివృద్ధియోఁ గన్ములం జలు వెక్కు ఘ్రాణతర్క
ణంబటంచును బల్కుజనంబుఁబట్టి, యెవ్వరికి గుణమిచ్చెరా యెచటఁజూపు
డబ్బులాగెడు యంత్రమా జబ్బుచేయుఁ, గన్ములకునంచుఁ దిట్టని ఘనునికెత్తు. ౧౦౦

ఇది ప్రథమశతకము.

ద్వితీయశతకము.

- గీ. నూటయొక్కటియా వెట్టి నోరనురుంగఁ, గ్రమ్మఁబడియున్నశవముపైఁ గన్నుబఱపి
జేఁపకొమ్మును వేముఱువిసరునవరి, శుద్ధవాగ్దహ్వరని బట్టిమట్టుకొనును. ౧౦౧
- గీ. నూటరెండవ వెట్టి జనులనుబట్టు, వస్తువులు పోవనొక కుట్టువానిఁదెచ్చి
యంజనమువేసి వానిచే నయినవారి, దొంగలఁగఁజెప్ప నుంకించుటం గడంగి. ౧౦౨
- గీ. నూటమూడవవెట్టి చెందునుబ్రజలను, వైద్యుఁడుగుదుర్వజాలనివ్యాధి రక్ష
ప్రోగుగట్టిన రత్నతోబొట్టువెట్ట, మంత్రపున్నీరు ద్రావింప మానుననిన. ౧౦౩
- గీ. నూటనాల్గవవెట్టియందుండు కలిక, మొసఁగుచోటను నరుదెవుల్లుసరి యొక్క
సారిదినువెట్టు జీర్ణరసాయనమ్ము, లాసఁగుచోటను దాండవ మొప్పుఁజేయు. ౧౦౪
- గీ. నూటయైదవవెట్టి పూనునుజనులకు, మన్నురూపాయలానరింప మావిమొక్కఁ
బాఁతికాపింప నదిమంత్రబలమటంచు, గారడీని స్తుతించెడు కారణమున. ౧౦౫
- గీ. నూటయాఱవవెట్టి జనులనుబట్టు, సృష్టియప్పటినుండియు స్పృహముగను
జూచుచును గారడియొనర్చుచోట డోలు, గొట్ట నులుకుచుఁ బడినవులకొ నెడునపుడు. ౧౦౬
- గీ. నూటయేడవవెట్టి చెందును మనుష్య, కోటి నొకయాట చూడంగఁగూడి యేమి
యీయకయపోవువారి మన్నెత్తిపోసి, తిట్టునాతనితిట్లు మతింపమన్న. ౧౦౭

- గీ. నూటయ్యెన్నిదియవ వెట్టి తేటపడును, బొడ్డునండాలఁ దిరుపతి పోవ' మొక్క
కొంఱినని వచ్చి యొక రేణిగుంటవాఁడు, సీతపురిపీఠులను దొడ్లువేళ నవ్వు. ౧౦౮
- గీ. నూటతోమ్మిదియవ వెట్టి నూటపట్టు, నరులలోపలనేడుగొగ్గేటలకు బాబు
భిక్ష మెత్తుచురవ్వుని శిక్ష చేసె, ననుచుఁ దిరసెడు జను నవ్వువట్టివేళ. ౧౦౯
- సీ. నూటపవవ వెట్టి వాటమా నోటితాళములతోఁ బువ్వువస్త్రములతోడ
గొడుగులతో స్వామియడుగులతోఁ గుటుంబములతో నూరూరువచ్చి గరుడ
వాహనంబునకని ప్రాంతయిత్తడి నెట్టె గరిట కాండయుఁ జిల్లికంచములను
దిండుచుండఁగ నవ్వి తనుపేరు వారిపుస్తకములో నెక్కుట ధర్మనుచు
నట్టుకలమీఁదికిక్కి యందందువెదికి, తెలివితేటలతోఁగూడఁ దిరిపెగాండ్ర
కిన్నివస్తువు లర్పించు నట్టియూహ, చాలనిమనుష్యుల హృదయగద్దములను. ౧౧౦
- సీ. నూటపగునొకం డనుచు రొక్కవెట్టిని మేమైదుగురము నైజాముసీమ
లొనేవ్యమొనరించి, వాసిగాంచితిమి కృష్ణానది వెల్లువ నదమదంబు
చేసెఁ బంటల సొమ్ము చెల్లింపఁజాలని కఠమునఁ దురకలు కట్టి కొట్టి
ఘాతల్లిదండ్రుల మర్యాదపోకార్చి బండఁగో వైచి వారిని విడి
పించుకొనఁగోరి వెడలి మీపేరువినుచు, వచ్చినామిందుఁ గలవృత్తి వలలచేక
నాఁగలిసి సంకెలలఁ దాల్చినారమంచు. ముట్టియెత్తెడువారి నవ్వుసమయమున. ౧౧౧
- సీ. నూటపండ్రెండుగ సుతియింపఁబడు వెట్టి మూఁగవాండని చిన్నపుడె జనకులు
మరణించి రని వానిమహనీయగోగృహధనధాన్యములు పరుల్లొనరినియును
నాలుక ముద్దయొనది వైద్యులెందఱో యల్పించి విఫలప్రయత్నైరి
యని పెండ్లిగానిచిన్నది చెల్లెలున్నది కట్టువప్పును బెండ్లి గాకయున్న
ననుచు ఖునుఁడెవ్వఁడో జాలిగొనియొసంగి, నట్లు కాగితమూరూరుఁ జుట్టిమాపి
యందఱును వేడికొనుచుధనాన్వనంబు, చేయుదాంభికుదయాఁజూడఁ బోయిరేసి. ౧౧౨
- గీ. నూటపగుమూఁడవదియోచును ఓగువెట్టి, యొంటిఁగడు మన్నె మ్మలకేగియున్నయపుడు
పాండవులపేరఁ బరఁగెడుకొండరాజు, లొప్పుమియొనర్చు మతిచెడి మున్నయెడల.
- సీ. నూటిపైవదు నాల్గునగ నెన్నఁదగు వెట్టి నెఱుకలదానికి నెఱుంగఁజేసి
బిడ్డలకైమందు వేడినఁ గుంచెడు బియ్యమ్ము దెమ్ము నే నయ్యగాని
కారగింపఁగఁ దెట్ట నందు మంత్రించెద నని బియ్యపుంజేటయందుఁ బెద్ద
యెమ్ముకఁదెట్టి యట్టిటుఁ ద్రిప్పికొనిపొమ్ము నా నిసీ యెముకుంచినవి వలువదు
తీసికొని పొమ్ము మాయత్త తెలిసెనేని, తిట్టునన నేను దినరాదు బుట్టుపెరుగుఁ
బుంజులే దని బెదరించు మోసగత్తె, వదలివంజాలునని పంచు వనితఁబట్టు. ౧౧౩

- గీ. నూటపదునేను గాంగ నెన్నుదురు వెట్టి, నాడువారలవల వేష మాభరణము
లాడుచేట్టలు స్వరమును నాట పాట, అమర రెంటికీ జేడుమను హృదయములది. ౧౧౫
- క. నూటపదాటవవెట్టిగఁ, బాటింపవచ్చు నొక్కవాఁ డేసఁగో
నాటుకొని యప్పు నిల్చిన, చోటన తా నదియ యప్పు జూపిన నరునికొ. ౧౧౬
- క. నూటపదేడవవెట్టిగఁ, బాటింపందగును ధనికుసాటికిఁ దాను
న్నీటగు వేషము దాలుప, మీటుగ స్థలభాండశుద్ధి మిడిసి పడునరుకొ. ౧౧౭
- గీ. నూటపదున్నెపవ వెట్టి పాఠసభలు, నాటకములు నచ్చుయంత్రములు మళిగ
లాకరిసెనుపోటుగాఁ బెట్టి యోర్వలేక, నప్తమునుబొంది చెడుగర్విఁ గప్పపెట్టు. ౧౧౮
- గీ. నూటపందొమ్మిదవవెట్టి నులుమునేయు, మానవులను మళారిలో మాంసగతము
నస్థిత మగుపోఁరచే నలఁతవెట్టి, గంగవెట్టి యటందు రొకానొకతఱి. ౧౧౯
- గీ. నూటయిరువదియగువెట్టి నుత్సాహగును, ముసలి యైనకొలందిని గసరువుట్టి
యింట నుండక కొడుకులయచ్చ మెలఁగ, కదియొంగం రిదీయ రం చఱుమనతఁడు. ౧౨౦
- గీ. నూటయిరువదియొకటి యంచును వచింత్ర, వెట్టి నద్దానఁ దనవైన వేషభాష
లకు విరుద్ధుని జనకుని లాఁతివార, లడుగ నేవకుఁ డని పుత్తుఁ డనినయెడల. ౧౨౧
- గీ. నూటయిరువదిరెండనుడికి వచ్చు, వెట్టి తలిదండ్రులకుఁ దిండివెట్టు కడిచి
లిచ్చ మెత్తంగఁ జేయుచు ప్రిడ లేక, నెద్ద నని సంచరించు పాపి దగుచేస్తు. ౧౨౨
- గీ. నూటయిరువదిమూఁ డటందు రొకవెట్టి, నింట నిల్లాలిచేతఁ జేయించి భక్త్య
ములను గొనిపోయి కులటలముందు వెట్టు, సిగ్గుమాలిన దుర్ధనిచేట్ట లరసి. ౧౨౩
- గీ. నూటయిరువదిబాలుగై నుటికిఁ బాత్ర, మగు నొకానొక వెట్టి నన్యధనహరణ
మొనరిచినదూరమేగియందునులుదొరఁగి, నట్టులూరుచేత ప్రాయించునధముబ్రదుకు ౧౨౪
- గీ. నూటయిరువదియైదగును మఱియొక్క, చిత్రమగువెట్టి యప్పులుచేసి తీర్ప
నిష్టపడక మృతుండయ్యె నీతఁ డదిగో, వల్లకా డనఁ బరల సెర్పఱిచేసెని. ౧౨౫
- గీ. నూటయిరువదియాఱు వినోదకరపు, వెట్టి యవివాహితుఁడు రేపు పెండ్లమునకుఁ
దద్దినము మించి వచ్చితి నప్పు య్రామ, మనుచు యాచింప నిజ మనికొనునరులది. ౧౨౬
- గీ. నూటయిరువదియేడగును బహురమ్య, మైనవెట్టి యొకానొక యతివ యొక్క
యతఁడు దంపతుల మటంచు నడుగవత్తు, రర్థమై వారి నెలుఁగని యతని దరయ. ౧౨౭
- గీ. నూటయిర్వదియైదొను గడు వెట్టి, బీదలము పెండ్లి యని యొక్కపిల్లఁ బెండ్లి
కూఁతు నొనరించి తెచ్చిన గుఱుతుపట్ట, నేర కది నన్ని ధన మిచ్చువారిఁ బట్టు. ౧౨౮
- గీ. నూటయిరువదితోమ్మిదై నొడువఁబడును, వెట్టి పలువురు పుట్టిరి పెరిగి చచ్చి
రచ్చిరా దాత్తధన మొరు లిచ్చుదాన, ముక్కుఁగుట్టింతు బిడ్డ కన్నులుచ నప్పు. ౧౨౯

- గీ. నూటముప్పదియవవెట్టి నులికి నెక్కు, నొక్కవస్త్రంబు నడ్డకు నొకనియొద్దఁ
బుచ్చుకొని దీని భార్యకై పుచ్చుకొంటి, ధనము లోటయ్యె నన నమ్ము దాతవట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియొకటని పాటికెక్కు, వెట్టి మనీబొగ్గుఁబోలిన పెండ్లికొడుకు
రత్నపుత్రికయో వధూరత్నమందు, నానపడి యత్న మొనరించు నక్కతమున.
- గీ. నూటముప్పదిపైని రెండుగ గణింతు, వెట్టిఁ దమలోపములఁ గట్టిపెట్టి యొరుల
లోపముల నెంచువారి నీలోకమందు, నెఱుంగ కష్టము గావించు రిట్టితలఁపు.
- గీ. నూటముప్పదిమూడగు మేటివెట్టి, నరులఁ బట్టినఁ దమ కట్టినాతి దొరక
దని విచారించురు కురూపు లతివమాత్ర, మానచేయదో సుకుమారునందు మదిని.
- గీ. నూటముప్పదినాలుగందు రొకవెట్టి, ధనము చూపించి మోసపుచ్చినను రూప
మగపటిచి వంచనమున నగడుసేసి, నను భువిని లోఁగి చెడినట్టిజనుల దెంచి.
- గీ. నూటముప్పదియైదని నుడువఁబడిన, వెట్టి యొక్కటిగల దందు వెత్తులు గుడువ
ధనము నింధనములఁబోయ మనసుచెడఁగఁ, బ్రాణములువీడఁదగుదానయత్నవడఁ.
- గీ. నూటముప్పదియాఱని నుడువువెట్టి, చేటు గల దని యొరులకుఁ జెప్పబుండి
తాను గనుమాసికొని పాలుద్రావుపిల్లి, పోలికినిఁ దస్త్రియన చేయుపురుషుఁబట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియేడు గణులికి నెక్కు, వెట్టి కాఁకరకాయనా వెక్కిరించి
తాను గీఁకరకాయనా ధరణియందు, నరయు రసికులు గాంతు రీ యద్భుతంబు.
- గీ. నూటముప్పదియేనిమిది గాటమైన, వెట్టి వచియింపఁదగు దేహవికృతి మాటు
పఱుచుకొనితానుసుకృతినాఁబరఁగజతన, మొనరిచెడువాడుపడుకష్టమునుగనుఁగొ
- గీ. నూటముప్పదితొమ్మిదందు రొకవెట్టి, ముసలితనమునఁ బరిణయమునకు నెంచి
పితృపితామహవర్గ మీ విధముగానె, చేసి రని తనదేహపుష్పిని వచింప.
- గీ. నూటనలువదియవవెట్టిఁ బాటిసేయు, దురు వరుఁడు దాను సూర్యచంద్రులనునిం
గట్టివైచెను నావెనుకటియతండె, యింతగలవాఁ డనఁగ బిడ్డ నిచ్చిరేని.
- గీ. నూటనలువదియొకటి కుంటులును గ్రుడ్డి, వారునగు కన్యకలను సువస్త్రగుప్తిఁ
బెండ్లిచేయించి వరుఁడేడ్వఁ వేయగొనుము, మంచిపిల్లను బెండ్లాడును యనువెట్టి.
- గీ. నూటనలువది యవల రెండుగను వెట్టి, నెంతు తొలుతనె లోపము లిట్టి వనుచు
బెండ్లి కాకున్న గంగలో వేయవలయు, ననుచు బలిమాలి వరుఁ దెచ్చిరైనయెడ.
- గీ. నూటనలువదిమూఁ డటందు రొకవెట్టి, గ్రుడ్డిలిప్తున్నభట్టుపుత్తునకుఁ గూతు
నిత్తురే యని వంచించి యేసమాన, మనుచు వాదించుకొనువారి యాగడంబు.
- గీ. నూటనలువదినాలు గంచు నగువెట్టి, చక్కనొకన్యపెండ్లిలోఁ జవటకాళ్ల
పిల్ల కొకదారిఁబోయెడు భిక్షుచేతఁ, బునైకట్టింప నగ సదాముత్యయిదువ.

- గీ. నూటనలువది యొండును దగువెట్టి, పుడుకకో తడకుకొ వాడుపుట్ట నతివ
విడిచి దేశాంతరముసోవువిభునికతన, నిత్యసౌభాగ్యవతి యగు నెలతఁ బట్టి. ౧౮౫
- గీ. నూటనలువదియాఱుటందు రొకవెట్టి, నవ్వునవ్వులు చేసి నీ టనుభవించి
యొగఁజాలక కాశిరామేశ్వరములు, లేచిపోయెడు దుర్బుద్ధు లేమనోట. ౧౮౬
- గీ. నూటనలువదియేడునా నుతికీబాత్ర, మయినవెట్టిని వినుఁడు తా నన్యజనుల
భూము లన్నియుఁ దనువనిపులిమిపుచ్చి, యవ్వగొనితెచ్చియొగఁబెట్టు నధముఁడున్న.
- గీ. నూటనలువదియైదిద న్నూటివెట్టి, యెరులసొమ్మును గొని తన కున్నదెల్ల
భార్యపేరను వ్రాయించి పొడిచేరి, జేరి మూఁడేండ్లపిదప వచ్చిన యతనిది. ౧౮౭
- గీ. నూటనలువదితోమ్మిదొ కాటువెట్టి, యవ్వదీర్చక సన్నాస్వనమంది యాలు
బిడ్డలను వెంటఁగొని భిక్షవేళ నిచ్చు, దక్షిణల వారిఁబెంచెడుధన్యుఁ జెందు. ౧౮౮
- గీ. నూటయేఁబదియవవెట్టి నుడువదగదె, చిల్లరవ్వలకై యాస్తి చెల్లిపోవ
నవ్వబాధలు పడలేక యపుడు కన్నుఁ, దెఱచి విషభక్షణంబునఁ దెగినయెడల. ౧౮౯
- గీ. నూటయేఁబదియొక్కటొను గన వెట్టి, యున్నయవ్వడు కనుగాన కూడినంత
నెక్కడే నొక్కయువోగ మిండటంచు, నెల్లవారలఁగని యాశ్రయించునపుడు.
- గీ. నూటయేఁబదిరెండగును ధరనొక్క, వెట్టి కలిగియుఁ దినక వ్రేల్చెట్టిరొట్టె
నేతిగిన్నెకుఁ జావుచు నీరసిల్లు, లోభివారలసా మ్మెరులు గొనిపోవ. ౧౯౦
- గీ. నూటయేఁబదిమూఁడుగ నుడువరాదొ, వెట్టి నిల వర్తకములోన వేలకొలఁదిఁ
జేర్చి భార్యకు నగలుగాఁ దీర్చి సభల, రిక్తుడ నటంచుఁ బలుమటు వృత్తపఱువ.
- గీ. నూటయేఁబదినాలు గందు రొకవెట్టి, నెన్నిసారులా సభకెక్కి యేఱుకపటిచె
రిక్తుడ నటంచు వాని కాస్తక్తి బిడ్డ, నీయఁగానెన్న నందు గ్రహించుకొనుఁడు.
- గీ. నూటయేఁబది వెనుక నేనుగ గణించు, వెట్టి నొకరిని గాదని జుట్టుకొనఁగ
రాశి దిరుగఁగ నంగవస్త్రంబుఁ జాట్టి, యెత్త లే కీడిగిలబడు పీనుఁగాంచి. ౧౯౧
- గీ. నూటయేఁబదియాఱుంచును వచియింతు, గిటుకులును మర్దములు నెఱిఁగియు ధనంబు
కొలఁదికిని ధిఠియుండియుఁ గుదురుపాటు, లేక వాణిజ్యమునఁబెట్టి లేమివడిన.
- గీ. నూటయేఁబదియేడగును మఱియొక్క, వెట్టి దలవెండుకను ముడివెట్టి కొండ
నాఁచికొనఁ జూడఁ బెద్దమండల కెనల్లు, వెట్టు నెంచిన సొగక వెఱలుగుడువ. ౧౯౨
- గీ. నూటయేఁబదియైదిదొను వినుఁడొక్క, వెట్టి యత్యాశచేత నీవిశ్వమెల్ల
నొల్లకొని బుగ్గనిడఁజూచి డిల్లపోయి, చదికిలంబడి చెడునసజ్జనుని తెలివి. ౧౯౩
- గీ. నూటయేఁబదితోమ్మి దన్న సఖ యిట్టి, వెట్టిని దనది కూడును బెఱలదైనఁ
గుంభమనియును దలఁచి వాగుంభనమ్ము, నెఱపి వెఱపింపఁబోయి తా వెఱచెనేని.

- గీ. నూటయఱువదియవవెట్టి నూలుప్రోగు, నకును గట్టువడంబూచు నరునిగొంపై
చుక్కులను గట్టపెట్టు ననూర్జితాత్ముః నాస్యరంగంబునను లాస్యమాడుమండు. ౧౨౦
- గీ. నూటయఱువది యొండుగాను నులియింతు, పెండ్లివెట్టిని దీనిలో భేదములును
వివిధరీతులు వివరింతు నవహితమతి, నాలకింపుడు రసికాగ్రయాయలార. ౧౨౧
- గీ. నూటయఱువదిపైని రెండుగ మదింతు, రవని నొకవెట్టి నెఃస్వఃడే నధికుతోడ
వియ్యమమరించుకొనగ నుర్విఁ దలక్రిందు, చేసి రొక్కంబు వెచ్చించుచేతఁ గనిన. ౧౨౨
- గీ. నూటయఱువదిమూడుగాఁ దేటపడును, వెట్టి ధనధాన్యముల విజ్ఞానీగుకతన
నధికకులతోడ సంబంధ మభిలషించు, హీనకులు నెత్తికోలు మహితలమున. ౧౨౩
- గీ. నూటయఱువదినాలుగునుగ నెఱుంగుఁ, డొక్క వెట్టిని హీనుఁ డుద్యోగవశత
విశ్రుతుండయి తనబిడ్డ బీదవడిన, స్వకులునకు నీయ నలజడివడున యేని. ౧౨౪
- గీ. నూటయఱువదియైదగును దిలకింప, వెట్టి పైదానిభేదంబు విత్తవృద్ధి
విద్యనేర్పినకూఁతు నీవెఱచి బీద, యక్కఱొడుకున కుంచుఁ గన్యాత్వముననె. ౧౨౫
- గీ. నూటయఱువదియాఱగును దిలకింపుఁ, డొక్కవెట్టిని బీద కీనోపఁ డింతిఁ
గొడుకునకు ధనమిచ్చెదఁ గోరినంత, యధికకులలార బిడ్డనిం డనునరుండు. ౧౨౬
- గీ. నూటయఱువదియేడగును విదితముగ, వెట్టి స్వకులజాతోడను బెండ్లిసేయ
నెంచ విద్యాధికత నొప్ప కింతిగోరు, నన్యకులు వేషభాషల నరసి యొకట. ౧౨౭
- గీ. నూటయఱువదియైదిమి డందు రిటువంటి, వెట్టి బీదను దెచ్చి తా విద్యనేర్పి
బిడ్డ నీఁజూచుచుగనిక నడ్డవచ్చి, యతివ తనకట్టియల్లఁ డనర్హుడనిన. ౧౨౮
- గీ. నూటయఱువదితొమ్మిదొను సుతకపు, పెండ్లియేటికి విద్యనేర్పిత మనుచు
బాల్యమునఁ బెండ్లిచేసిన భంగమునుచు, నిల్వియుంతురు విధి నాఁపనేర్తు రెవరు. ౧౨౯
- గీ. నూటఁబెబ్బదియవవెట్టి బోటి విధవ, కాకయుండునటంచుఁ జక్కంగ నెదుగు
వఱకు నిలుపునురేని నాపైని గాదొ, బ్రహ్మగీతను దప్పింపవలఁతు లెవరు. ౧౩౦
- గీ. నూటఁబెబ్బదియొకఁ డనందోఁచి పట్టు, బాలికల నన్దుఃఖాపి న ఫర్లకులను
బిడ్డలను సోమ్యునకుఁ గొను బేరగాండ్ర, మాఱుబేరము చేయుసూర్థులనిల. ౧౩౧
- గీ. నూటఁబెబ్బదిరెండవ పోటువెట్టి, వత్సనమునకు నూఱుకూపాయ లనుచు
నగుపు లేదంచు భార్య కం దర్థమిచ్చి, తాను సగపాలుగొనునట్టి మానవునిది. ౧౩౨
- గీ. నూటఁబెబ్బదిమూడుగును దనభార్య, గర్భవతియైన బాలికఁ గనుమటంచు
నాదుభాగ్యంపుములై యీనీదుగర్భ, మనుచు గర్భము ముద్దాడు నతనివెట్టి. ౧౩౩
- గీ. నూటఁబెబ్బదిసాల్గును బెఱవెట్టి, వరుడు చదివెడునన్నాళ్లు నలసినంత
ధనమునిం డిందు బేరమంచనగ నేమి, యనుచు వ్రేలెత్తుబెల్లము నడుగువోట. ౧౩౪

- గీ. నూటడెబ్బదియైదు నెన్నుదురు వెట్టి, నర్థవంతులు శుల్కంబు నడుగ కాత్త
జాలకుఁ దెండిలిసేయఁగాఁ జాలకఁచనము, తనకుఁ దాఁజేసికొనియెనిం చనిహాసింప.
- గీ. నూటడెబ్బదియాఱగును వికడంబు, వెట్టి నాబిడ్డనిచ్చెడఁ గుట్టవాని
సీనుకుంబంపి చదివింప సిద్ధపడుదె, యనుచు ననుముట్టుకొనకు మన్న తనియుక్తి. ౧౭౬
- గీ. నూటడెబ్బదియేడగును గన వెట్టి, శుల్కమునుగొన్న నమైడుచొప్పుగాఁగ
నోరులనగి; యర్థవంతుడ నొక్కకొడుక, టనుచుఁ గట్నంబులడుగుటయందుఁజూన
- గీ. నూటడెబ్బదియైన్నిదై నూటకొనును, డమ్ము లన్నులు లేకుండ గనము గలిగి
చదువుచున్నట్టివరుఁడు తా నొడవెనేని, కూఁతురు సుఖించు ననువారికోర్కి వెట్టి.
- గీ. నూటడెబ్బదితోమ్మిదై నూల్కానునది, వెట్టి ధనవంతుఁ డడుగుచు విత్తహీనుఁ
డడుగ, నప్రవృ, తనకేల యర్థ మొరుల, కేలవలదొ విచారింపుఁ డోలిదీని. ౧౭౯
- గీ. నూటయెనుబదియవవెట్టి నుసలనీయ, దత్త లేకుండవలయును నాఁడుఁబడుచు
లుండఁగూడకు చదువొండె నొండెయర్థ, మున్నవరుఁ డెప్పుడెడు తల్లియూహయేచి.
- గీ. నూటయెనుబదియొక్కపై నొడువఁచగిన, వెట్టియిన పెండ్లియైనంతఁ దెండ్లికొడుకుఁ
జదువుమిష నిట్టము దిచ్చి జనకులంను, భేదభావంబుఁ బుట్టించెద్దలంను. ౧౮౧
- గీ. నూటయెనుబది పిదప రెండుగ నెఱుంగుఁ, దాత్తజను భూషణములు నమ్మకైదు
నాళ్లులాంచనములు రెండునడలబండ్ల, యద్దె ఖండించుకొనువారి యగడువెట్టి. ౧౮౨
- గీ. నూటయెనుబదిమాఁడగును మహినొక్క, వెట్టి మేళము పల్లకి నీటపాట
హరికథలు గాక పెండ్లివా రందఱకును, వెండిపువ్వులపీఠలం దెం డటన్న. ౧౮౩
- గీ. నూటయెనుబదిస్లాగును మఱియొండు, వెట్టి యల్లుఁడు ఫలహారవేళ రాఁడు
పంపెదరె బావగారు నా బాగుగాను, నేను బంపుట రం డెవరెని యనిన. ౧౮౪
- గీ. నూటయెనుబదియైదుగును గనుఁ డొక్క, వెట్టి విడిదెను రా రొకవేళనైనఁ
జాకలియు మంగలియు నిన్నఁ జాఁచనేన, వైచికొంటి నటం చాడువానియందు.
- గీ. నూటయెనుబదియాఱగును దెలియుండు, వెట్టినొకదాని విడిదెలో వేడిగీళ్లు
లేవు చాకలి బట్టలరేవు లేదు, కట్నములవేళఁ జాడుఁ డింక ననునట్లు. ౧౮౬
- గీ. నూటయెనుబదియేడగును బరికింప, వెట్టి వేటొండు చాకలి విసరవేర
మంగలీ కాళ్లుపినుకు మం చంగలార్పు, లిండిహోతులమేళంబు తెండుచోట. ౧౮౭
- గీ. నూటయెనుబదియైన్నిదొను వివరింప, వెట్టి బోగముచానపై వెట్టిచూపు
పఱపి పరుఁ డని యదియెంచి వందనంబు, చేయమిని గిన్నఁబోయెడు చెడుగునందు.
- గీ. నూటయెనుబదితోమ్మిదై నుతికి నెక్కు, వెట్టి యల్లుఁడు మేళము విడిచి యిపుడె
వెళ్లె మడిగట్టుకొన వానిఁ బిలువ రంచు, వరునిజనకుండు కనరు నవసరమునను.

సీ. నూటతొంబదియైదును వినుం దొకానొక వెట్టిని భుజియింపఁ బిలువవచ్చి
వంటలైనవి లెండు పొదులంపలు వచ్చి రనిచెప్ప మీరేగుఁ డందఱ నిదె
కొనివత్తునని పెండ్లికొడుకు తండ్రియన మీ కేల యాపని వారి నేల పిలువ
నీరు మర్యాదపోయెను రేపు కాకిచే వార్తపంపర మెత్తవడఁగరాదు
పెండ్లిబిగువులు నడకలుఁ బ్రిదులరాదు, చెంబులును బట్టుపంచెలు జేతఁబట్టు
కొనియెపోదుము బ్రాహ్మణు ననుపరేదు, చూచితెరి యని జామాత శోకమంద.

మత్త. నూటతొంబదియొక్క టయ్యెను నూతనంబగు వెట్టియే
చోటలే దిటు లల్కాపానుపు చోద్య ముంగర మీయరా
మాటలాడక లేచివచ్చును మంచిపెండ్లిమారుఁడే
సాటివచ్చెను మామ కల్లుఁడు చాలునంచని పల్కినా.

౧౯౧

మత్త. నూటతొంబదిరెండు గాఁగ జనుల్పచింతురు వెట్టి నీ
పీటఁగాని మఱొక్కచో నిదివంత పానుపుమిఁది దే
పాటిదేనియు నాఁడుబిడ్డకు వచ్చుదుప్పటి చాకిదా
మూటఁగట్టెను పెండ్లిలాంఛనముల్ త్యజింతురె యంచనా.

౧౯౨

మత్త. నూటతొంబదిమూఁడుగాఁగ మనుష్యు లెంచెడువెట్టి చెం
డ్లాట జూదము లాడరేకద యత్తపై మఱఁదింద్రవై
బాటపాడరు పెండ్లికూతురు పాట లెంతవినోదమే
వాటమే భుజియించి మిన్నక పండుకొందురొ యందురేక.

౧౯౩

మత్త. నూటతొంబదినాలుగొను వినుండు వెట్టి నిదేమిటో
పాటపాడినఁ దిట్టు వెంతును భర్త స్త్రీలకుఁ బెండ్లిలో
నాటవిడ్డు విలాసమాను గురవ్వు పాటలపుస్తకం
బేటికే నరసవ్వు పాడవె యేమి సిగ్గుని పల్కుచోక.

౧౯౪

మత్త. నూటతొంబదియైదు గాఁగ మను న్వినిదపువెట్టి యి
ప్పాట నెప్పుడు నాఁడువారల ప్రక్కిప్రక్కిల నుందురే
పాటిగా మగవారు బోగమువాండ్రమేళము చూడరా
దోటు జంకక చెప్పవే మఱియొక్కపాటని పల్కుచోక.

౧౯౫

మత్త. నూటతొంబది యాటలంద్రు వినుండు వెట్టిని చెల్లరే
మాటలాడకుఁ డవ్వు చెప్పను మావ్వు చెప్పవె బావతో
పాటువచ్చితినం చదేమిటి బావపే రెవరండు న
య్యటలాడుచుఁ దల్పిదగ్గఱ నవ్వులక్కిలు నిల్చుటక.

౧౯౬

మత్త. నూటతొంబదియేడుగాఁగఁ గొనుం జగం బొకవెట్టి దం

దాట గందవోడుల్ వసంతము లాడి కేరుచు సంతలో

నాటుకొన్న విచారముల్ నయనంబులం దడివెట్టుచుం

బాటపాడుచు నప్పగించెడు వారిమోముల దైన్యముక.

౧౯౭

మత్త. నూటతొంబదియైన్నిదె నది నూత్నమా నొకవెట్టి యా

ర్భాటమై యిరువంక వేడ్కలు వైభవంబులు చెల్లియుం

బాటకుల్ రజకుండు మంగలి బానిసల్ దనయింటిలో

దీటుకోఁ బనిచేయునంగతిఁ దల్పినం జెవికక్కడేక.

౧౯౮

మత్త. నూటతొంబదితొమ్మిదైతగు నూత్నబంధుజనంబు లీ

పాటలాధరభర్త యెవ్వఁడు వానిమానిని యెవ్వరో

తేటయా నిపుడంచుఁ బ్రక్కలఁ దీర్చి చూచిన నంపటి

వీటికాగ్రహణంబువేళను వెట్టి యిద్దముగా మహిక్.

౧౯౯

సీ. ఇన్నుఱవదివెట్టి యిబ్బంగిఁ బెండిలి పరఁగిన వెన్న సంబంధు లొకటఁ

జేరి బావా యొడ్డుఁజేరితి మీయైదు నాళ్లు నేఁ దలనంచినాఁడ నిపుడె

యెత్తిలిసనఁ జూడు మింతచేసితి దొంగవేలెముగిన్నెకు వెండిపూత

మనకును మన కరమరికలే దాఁడువారలవెట్టిఁ దీర్చు దరంబుగాదు

మీపురోహితునకు మేమిచ్చితిమి మాడ, దానిరెట్టి మీరు తప్పకుండ

మాపురోహితునకు మఱవకయిండు నా, కబలినిష్ఠురంబు గాదటన్న.

౨౦౦

ఇది ద్వితీయశతకము.

తృతీయశతకము.

సీ. ఇన్నుటయొక్కటి యెనఁగును వెట్టి మంచిపనిఁ జేసితి విప్రు చెల్లలేము

కట్టుంబు లనుమోటఁ గట్టిపెట్టితివి కాలముగాదు బంధుహంబురాదు

చేత. లే దని యిది శ్రేష్ఠమైనదియు నిర్బాధకమైనది ప్రవృత్తనన్న

మిడితివి హాయిగా నేగెద రంద ఊచనఁ గొన్నికట్టుము లందునందు

రావలయు నింక నాయెంట రాదుకార్య, మెట్లువచ్చును బ్రాతహ రీయవచ్చుఁ

గాదె రాచైరి నేఁ గష్టకాలమందు, వాసలోఁ బోయి చదివించివచ్చితి నన. ౨౦౧

క. ఇన్నుటరెండుగాఁ జను, లెన్నందగువెట్టి కోడ లింటికిరాఁ గాఁ

జన్నవినోదము లెల్లను, సన్నుతగుణ లక్షబంధు సాజములగుటక.

౨౦౨

- క. ఇన్నూటమూడుగాఁదగుఁ, గన్నియఁ గొడుకునకుఁ దెచ్చి కాముకుఁడై తాఁ
గొన్నటులు మానునాడుట, యెన్నఁజొ చెప్పఁదగుమాట యిపుడనుచుంటిక్.
- క. ఇన్నూటనాలుగవ వే, ట్టిన్నఱ్ఱఁగవచ్చుఁ గొందటికి ననుభవమం
దున్నకతంబునఁ జూపిన, కన్నియ మఱపించి యొండుకన్నియ నిడుటక్. ౨౦౯
- క. ఇన్నూటైదవవెట్టి చ, నున్నూతనవధువు త్రైతలయించుట యుం
గొన్నాళ్లుచనిన మిషలం, బన్నుచు నిందించుటయును బ్రకటంబగుచుక్. ౨౧౦
- క. ఇన్నూటాఱవవెట్టియు, సన్నుతమగుఁ గోడలు తొలిసారెను దేఁజూ
డన్నెలవుకొనినసంతన, మెన్నుచు నింటింటికత్త యేగి వచింపక్. ౨౧౧
- క. ఇన్నూటేడవవెట్టి య, నన్నెగడును సారెలోదనకు మొల్లుముగా
సన్ననిచీరలు నగలు, న్నన్నవుచు నత్తవధువునకుఁ జూపుదయక్. ౨౧౨
- క. ఇన్నూటెనిమిదియవ వే, ట్టిన్నెలకొనియుండు స్తుంభగుఱిచి నలువురతో
డన్నుడువు నత్తచూటల, నున్నగుణగుణవిచార మాహింపంగక్. ౨౧౩
- క. ఇన్నూటతొమ్మిదై తగుఁ, గన్నియ తనయాత్మజకు నగల్పాశెంబుల్.
మిన్నగఁ దెచ్చినఁ బొగడుట, నున్నూనినతఁ దెగడుటను గనుం డత్తకృతిక్. ౨౧౪
- క. ఇన్నూటపదవవెట్టిని, జిన్నది గొనివచ్చినట్టి చిల్లరసరకుల్
చిన్నవని, చిల్లివని తన, కన్నెఱ చూపించు నత్తఁగనుఁగొనుఁ డారుల్. ౨౧౫
- క. ఇన్నూటపదునొకండుగ, నెన్నందగువెట్టి కోడ లేమియుఁ బనిచే
యన్నేర దెట్లుపెంచెనొ, కన్నచ్చు యివొక్కమాడ్డుగా యనునత్తక్. ౨౧౬
- క. ఇన్నూటపదియు రెండగుఁ, జిన్నతనంబువను బనులచెప్పక పనుపం
గన్నెకు నేర్పఁగ బడి నా, కున్నదొ యనునత్తగారి హుంకారములక్. ౨౧౭
- క. ఇన్నూటపదునమూడగు, చున్నెఱయును వెట్టి తల్లి చూలాలైయు
న్నన్నేను బెండ్లికానపు, డన్నియుఁ జేసితి నటనుచు నత్తవలికినక్. ౨౧౮
- క. ఇన్నూటపదియునాలుగ, నన్నెగడును వెట్టి నాల్గునాళ్లకుఁ గొఱువ
టైనాకోడలు దెచ్చిన, సన్ననిచీర యని యత్త నలుగుట యిలలోన్. ౨౧౯
- క. ఇన్నూఱుం బదియేనగు, మొన్నఁటినాబిడ్డ సర్వము న్నేర్చెను నే
నెన్నఁడు నేర్పను పనిపైఁ, గన్నుంప దటంచు స్తుపను గసరెడు వోటక్. ౨౨౦
- క. ఇన్నూటపదాఱగు నిది, యెన్నఁడు గదిలోననుండు నెన్నిపిలిచిన
నిన్నన్నట్టు లుండ దేమని, నన్నానోరె యని యత్త ననుకునయేనిక్. ౨౨౧
- క. ఇన్నూటపదే డగు వే, ట్టి న్నేర్పరు లెప్పుడే నెఱిగింకొందురు దాఁ
గన్నకొడుకుఁ గోడలు చెఱి, చెన్నామాట వినఁ డని వచించెడువోటక్. ౨౨౨

- క. ఇన్నూఱుఁ బదియున్నెది, యన్నది తగు వెట్టి కోడలన్నను గుక్కం
గన్నట్లు నీరసంబుగఁ, గొన్నను దనకూతునకును గూర్చునయేనిక. ౨౧౮
- క. ఇన్నూఱుం బందొమ్మిది, మన్ననకు గు వెట్టి కొడుకు మాటాడఁగనీ
కన్నమువెట్టిక కోడలి, బన్నములకు నత్త పాలుపఱచిన యేనిక. ౨౧౯
- క. ఇన్నూట యిరువదగు నొక, తిన్ననిపనికైనఁ దప్పదిద్దుచు నేవో
కొన్నిట లోపము లెంచుచు, గన్నెపయిం జూపు నత్తగర్వంబెల్లక. ౨౨౦
- క. ఇన్నూటిరువదియొకటగు, నన్నము దినవేల నీకు నైవండితి నే
నిన్నటిరాతిరి యని చలి, దిన్నిత్యముఁ గోడలికిని దిన నత్తయిడక. ౨౨౧
- క. ఇన్నూటిరువది రెండగు, నిన్నటి నీకంచ మోడు నేదొలిసారెం
గొన్నది చూడవె యిది నా, గిన్నెయనుచు నత్త కన్నె గేలియొనర్పక. ౨౨౨
- క. ఇన్నూటిరువదిమూడగు, నిన్నను గొన్నట్టికుండ నేడవిసెను నీ
కన్న సరివనిత గలదే, యెన్నఁడుఁ గనచునెడు నత్తపేళన మవనిక. ౨౨౩
- క. ఇన్నూటిరువదినాలుగ, గు న్నందనులోడ నేర కూరను గారం
బున్నది తప్పెన్నపు నే, నన్నను నల్లెఱుబండి వను నత్త యెడక. ౨౨౪
- క. ఇన్నూటిరువదియొకదగు, జిన్నప్పడు చూడ రానుచిలుక ట్లుండెం
గన్నచ్చు సారమో నా, కన్నులసార మ్మె స్తుచువికారము లనినక. ౨౨౫
- క. ఇన్నూటిరువదియాఱగు, దిన్నది యేమగునో యేపుదేరడు పనులె
ల్లన్నే నే చేసికొందును, నన్నగిలుం గోడలని దినంతులుగొట్టక. ౨౨౬
- క. ఇన్నూటిరువదియేడగు, మొన్నటియిరుగింటిసీలి ముప్పిరికడ్డి
యన్నిపను ల్లాడేయుం, జిన్నది తనయత్తయంటచెయి గడుగుననక. ౨౨౭
- క. ఇన్నూటిరువదియెనిమిది, కన్నదరెడునంతయోలిఁగైకొని యరివే
దన్నిట్లుత్రాడు నంపిరి, తన్నులగొడ్డయ్యె నదియు దైవము యనినక. ౨౨౮
- క. ఇన్నూటిరువదియొమ్మిది, కిన్నను మది దినియకున్న కన్నియఁ గొడుకే
మన్ననఁ జూచునో లోకుల, కున్నొగులుటగాక యనుచు గోడొనరింపక. ౨౨౯
- క. ఇన్నూటముప్పదగు నిది, చిన్నద చితుకద యెవేళఁ జిఱుతిండికినూ
నెన్నేతిఁ బాడుచేయును, దిన్నను రివట యని యత్త తిట్టునయేనిక. ౨౩౦
- క. ఇన్నూటముప్పదియు నొక, టన్నది దినదినము దాసి నంగడికనుచుం
దిన్నదిచాలక యని పెరి, మెన్నరు లెల్లవి నత్త మిడికిన చోటక. ౨౩౧
- క. ఇన్నూటముప్పదియు రెం, డున్నయవిదులెఱుఁగుదురు గడుం దిండికి వా
చున్నది తిననీ పిసరై, నన్నాధున కిడదు నంగనాచి యటన్నక. ౨౩౨

- క. ఇన్నుటముప్పదియుమూఁ, దు న్నేర్వఁగవచ్చు నెఱుంగఁడు మఱుఁడు డెం
తున్నదొ యెంతైదొ దీ, నిన్నుమును దెల్పు పెట్టని విచారింపక. ౨౩౩
- క. ఇన్నుటముప్పదియుమీఁ, దన్నులుగుగాదె వెట్టి శమ్మునిబిడ్డం
గొన్నను గోడలఁకట్టము, విన్నువు డత్తలకుఁ బుట్టు వికృతిం దెలియక. ౨౩౪
- క. ఇన్నుటముప్పదేనగు, చున్నగడును బుత్తుఁ డింటఁ జూచుచునుండక
పొన్నువు తినవె యన్నము, తిన్నంత నొకింత శేదదేలు మటన్నక. ౨౩౫
- క. ఇన్నుటముప్పదాఱగుఁ, బున్నమనాఁ డింటనున్న పుత్తునితో నా
పిన్నది పలుకఁగ నొల్లక, మ న్నుని వేడ యని చెప్పి మఱపించినదొక. ౨౩౬
- క. ఇన్నుటముప్పదేడగు, నెన్నివిధంబులను నత్త యిడుబాధలకొ
ర్వన్నేరక కోడలు మగ, నిన్నుల్కొల్పినను దల్లి నేరములెన్నక. ౨౩౭
- క. ఇన్నుటముప్పదెనిమిద, గున్నొగినికతన మాటకును మాట యన
న్నన్నగడుచేయుఁ గోడలు, మన్నన లేదనుచు నత్త మఱిగిననేనిక. ౨౩౮
- క. ఇన్నుటముప్పదియు మీఁ, దన్నవసంఖ్యయొక వెట్టి తల్లిని గొడుకే
మన్నును బెండ్లమువకమై, నన్నవమానించుఁ గొడుకునా వహించుచుక. ౨౩౯
- క. ఇన్నుటనలువదయ్యెడు, నన్నమునకుఁ బిలువఁ గోప లాఁకలితేనం
చు న్నుందనుపడుకింటఁ బ, రున్నదురుద్దేశ మత్తయుడు కెఱుంగంగక. ౨౪౦
- క. ఇన్నుటనలువదొక్కటి, విన్నునువగుఁ దొల్లితాను వివిధవిధములక
బన్నము లత్తవలఁబడి, యన్నది యిట మఱపువచ్చు టూహింపంగక. ౨౪౧
- క. ఇన్నుటనలువదియురెం, డన్నది నీరాటరేవులం దత్తలపైఁ
గన్నెలు చెప్పకొనినకత, లన్నియుఁ దమ రత్తలైనయప్పుడు మఱవక. ౨౪౨
- క. ఇన్నుటనలువదియు మూఁ, డన్నుడిఁ వెట్టియగుఁ గోడలన్నను గోపం
బున్నను బియ్యము చేటను, చున్నను బుట్టింటి కేగ నొప్పనిమతికిక. ౨౪౩
- క. ఇన్నుటనలువదియునా, ల్లన్నుతియించెదరు వెట్టిఁ గోడలుపగయుం
జిన్నిమనుకుండు ప్రియుండై, వన్నగ మరి పడగ యాత్మబంధువు నైనక. ౨౪౪
- క. ఇన్నుటనలువదేనగు, మన్ననచెడుఁ దల్లి నెట్టిమాటన్నను నే
మన్నను భార్యకుఁ గోపం, బన్నీతిని మతిని బాధ నలశెడునరులోక. ౨౪౫
- క. ఇన్నుటనలువదాఱగు, న న్నింటికిఁ బంపు మొండె నాచెప్పినరీ
తిన్నీవు మెలగుమొండె య, నన్నుడఁకుచు నాలిమాట నడచినయేనిక. ౨౪౬
- క. ఇన్నుటనలువదేడగుఁ, గన్నెవినోదముగ నోమగఁడ దాఁచితి వే
లున్నును లెస్సన భనమను, నెన్నిక వేర్వడ్డ నరునియేమఱుపాటుక. ౨౪౭

- క. ఇన్నూటనలంబునిమిది, కన్నియలం దత్తలిపుడు కనబడిచెడునా
చిన్నెలు తమ్ముత్తలమును, పిన్నివిధంబులను బజపు లేకరువిడుటే. ౨౪౮
- క. ఇన్నూటనలంబదియుమీఁ, దన్నవసంఖ్యఁ జనువెట్టి తనయునితో నీ
చిన్నదిచెడ్డది విడుపుము, ప్రన్ననిచేటికతెఁ గొనుమురా యనునేనిక. ౨౪౯
- క. ఇన్నూటేబది పగ నీ, వెన్నెడు నొక దెబ్బవేయ విడిపేతువుగా
నన్నెదిరించును గోడల, టన్నను దలిమాట గొడుగు లొనవిన్నక. ౨౫౦
- క. ఇన్నూటేబదియొక్కటి, కన్నెలుచదువుటను వచ్చుకట్టం బిది యే
నెన్నెడు నాకోడంట్లము, కన్నవ్వుకు వ్రాయఁజుండు కవుల ననినక. ౨౫౧
- క. ఇన్నూటేబదిరెండగు, నెన్నెడు మే మత్తమాట కెదురాడము మే
మెన్నియకార్యము లొనరిచి, నన్నీనాడ రని వృద్ధనారలు పలుకక. ౨౫౨
- క. ఇన్నూటేబదిమూడగు, సన్నము వెట్టునపు డంతె యవ్వల దినమం
దెన్నెడు మగలయెడుటం, దిన్నగ నిలవ మని యత్త దీర్ఘుదీయక. ౨౫౩
- క. ఇన్నూటేబదినాల్గగు, బున్నె మొ పురుషార్థ మొ యెపుడు నాటకముల్
వన్నెలపాటలపాత్రము, లున్నారుల కనుచు న్నల్లలు కుములుచోటక. ౨౫౪
- క. ఇన్నూటేబదియేడగు, గన్నకొమారితెలు చదువఁగాఁ బొగడుచు దా
నిన్నెమ్మి స్తుపపఠించినఁ, గిన్నరకంఠమని యత్త గేలి యొనర్చక. ౨౫౫
- క. ఇన్నూటేబదియాఱగు, జిన్నవుడు నాకుఁ దల్లి చిలుకసమర్చక
మున్నూఱుచెప్పెఁ బుస్తక, మెన్నెడు ముట్టనని యత్త యెచ్చిలియార్చక. ౨౫౬
- క. ఇన్నూటేబదియేడగు, చున్నది యొకవెట్టి సుతకు నూరకపాటల్
మిన్నగఁజెప్పఁచు గోడలి, కిన్నేర్పక పనులుచెప్పి కెడపినయేనిక. ౨౫౭
- క. ఇన్నూటేబదియొన్ని దింట సుత నేకృత్యంబునం బిల్వ కిం
రెన్నెట్లందువె నేడొకటేపా కొనిపోడే యింటెడు న్నితల
న్తున్నేపడ్డది యత్తచచ్చె ననునీమోదంబులేదమ్మ యీ
రెన్నెట్లొరక యుండవే యనెడు మాతృప్రేమ వాటిల్లెడుక. ౨౫౮
- క. ఇన్నూటేబదిలోమ్మిదై నెగడు వెట్టియన్న నోయంచు ముం
తన్నిండారంగ నిప్పులు న్నిరవగుండం బోసి తాను స్ఫుటం
డున్నిర్బంధము చేసి కోడలికిఁ గట్టు న్నూతిఁ గోడంట్ల మీ
తెన్నక లోకమునందు ధాత విధియింతే జాలిలేమండఁగక. ౨౫౯
- క. ఇన్నూటర్వదియొకవెట్టి విపలిపేష్టెన్నముం బెట్టి చ
చ్చె న్నిన్నెల్లను శూలనొప్పి కనిపించె న్నిత్యముం గుట్టబొం

- తిన్నాట్లండుట గొప్ప కోడలని యాదృత్యన్నలించోలె నూ
ర్పు న్నాపుత్రినిఁ బోలెఁ బెంచితె దరిదుం డాత్తజాం డం చనుక. ౨౭౦
- కా. ఇన్నుటర్వదియొక్కఁడైవఱలు వేయింటం జగవెట్టి మే
మన్నాఁ డక్కఱకై కుమారిమెడలో. హారంబు నీకిచ్చినం
గొన్నాఁ డబ్బ మరల్పుఁ డెప్పటికి మాకుం దెచ్చి యీకున్న నీ
కన్నం బిక్కడ సున్న పొవ్వునుచు నిత్యం బత్త వేధించినక. ౨౭౧
- కా. ఇన్నుటర్వదిరెం డగుం గఱపుచే నిల్లెల్ల గుల్లయ్యె నీ
కు న్నినాథునకుక సరాసరిగ నాకుల్పొకలే నంపరే
యిన్నాళ్లెట్టుటగాదు నీకుఁ బడి హెచ్చే నెందుఁడెత్తు న్నరే
యన్నం దిందువు లేవటంచు న్నుపఁబస్తుంపించు నాయత్తచేక. ౨౭౨
- కా. ఇన్నుటర్వదిమాఁడగుం జడియ కేదీ యింట లేనపు మా
య న్నేమైనను బంపునట్లు గలదా యాధారమా వ్రాతఁయం.
చన్న న్నాటకు మాట యోపలవ నీ కట్లున్నదా చూడుమం
చు న్నాశాగతిఁ దిట్టు నత్త మగువక సోల్లంతవాక్యంబులక. ౨౭౩
- కా. ఇన్నుటర్వదినాలుగుం దరుణమందేమానితిం; దల్లికిం
గన్నెం దే మన సయ్యకుం బడుచువైఁగ న్నిట్టు లాయిద్దఱుం
గన్నెక గొరిని బెండ్లిచేసి సుతు నిక్కట్లంబడంబ్రోతు రిం
కన్నోభేదము లాలకింపుఁ డొగి నేనిండ్ల వాక్రుచ్చెదక. ౨౭౪
- కా. ఇన్నుటర్వదియేనగు మృతకు మాతృప్రేరణంజన్న పెం
డ్లిన్నేనొల్లనటంచుఁ బు పైలను బల్లింద్రంపి వేటొక్కచో
సన్నాహంబునఁ బెండ్లిసేయు జనకు నృంసింతురో యజ్ఞాలై
కన్నెం గైకొనువారి మెచ్చెదరొ యుక్తం బెట్లా యోజింపుఁదా. ౨౭౫
- కా. ఇన్నుటర్వదియాఱులో జనకుచే నేర్పడ్డయల్లుండు దాఁ
జన్నం దైవవశంబు కన్య యిదియే కాస్త్రీయమా పెండ్లి నా
కున్నీచే వతి వంచుఁ దొల్లటివిభుం గోరుక ద్వితీయంబు స్త్రీ
కున్నే యీకలిలో వివాహ మనుచుక యుక్తు ల్విడంబింపఁగక. ౨౭౬
- కా. ఇన్నుటర్వదియేడగు న్నతిని దా నిష్టంబులే కేలఁడే
ని న్నాబి డ్డని కాంత, సంతఁగొనిపో నేనీయ నీబిడ్డనం
చున్నాథుం డెదురాడి చేకొనును విజ్ఞాల్ తీర్పరు, వీన నీ
గ్గన్న నీవ్రిటు రచ్చొక్కదురె మీ యాహించి నింపింపరే. ౨౭౭

- క. ఇన్నుటర్వదియైది నీటులు వా రీసందుఁ బోసందు నె
స్సెన్నో వాదములాడ రచ్చలను జేయిం త్రంగనాయత్త మా
చిన్న తీరుపుచెప్పలోపుననె యీ సిగ్గోర్వతేనట్లు గాఁ
జన్నుక శాస్త్రులు పూర్వనాదమును జర్చి ల్లానకున్నందునక. ౨౬౮
- క. ఇన్నుటర్వదిలోమిదో నువిదతా నిచ్చింప కాత్తేను నే
గు న్నానాగతులక వసించు నితరక్రోడంబుల న్నాఘఁడు
నివ్వనంబా టాకయింతలేక మసలు న్నేర్వేణుమార్గంబులం
గొన్నాళ్లేగఁగ నజ్ఞత నిజసతిం గూడుం బ్రమాదంబునక. ౨౬౯
- క. ఇన్నుటడెబ్బదగుఁ బతి, యు న్నాతియు విడఁగ బిడ్డ కొకవాడైనం
బిన్నలుఁ బెద్దలుఁ దీరుతు, రన్నిసు వెవ్వరినిగోరు నవ్వారు గొనక ౨౭౦
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునొం, టన్నందను నేన నేను నందన నని యీ
కన్నియ పెండ్లివ్యయం బెటు, లన్నటు లని వాదగింతు రాలు న్నగఁడుక. ౨౭౧
- క. ఇన్నుటడెబ్బదిపయి, నిన్నగ రెండగును వెట్టి విధ్యావాదం
బునైఱుపి యత్త జనమలఁ, జిన్నంబుచ్చుటను న్నున కృశించెడునచటక. ౨౭౨
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియుమూఁ, డు న్నుత్తఁగవచ్చు బిడ్డఁడును బలిలేరే
నిన్నట మునిఁగి చత్తున, టన్నంతటి దుఃఖ మాత్త నత్త యిడినయేక. ౨౭౩
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునా, ల్ల న్నరు లెఱుఁగుదురు తల్లి కొడుకును వడి గొం
తున్నులిమి న్నుషను నూతను, సన్నకసన్నగను విడుచునయంబులలోక. ౨౭౪
- క. ఇన్నుటడెబ్బదేనగు, నెన్నిక నధికాతలెఱిఁగి యిది యేచునినం
గన్నియను మూర్ఖయున్నది, నిన్నను జేదనపు డట్టె నెలకొనియె ననక. ౨౭౫
- క. ఇన్నుట డెబ్బదాఱగు, నన్నెటి వధియించుటెఱిఁగి యందఱు ధనమం
దున్నట్టిశీఘ్ర బక్షుము, చన్నంతనె బిడ్డ నిచ్చునందర్భమునక. ౨౭౬
- క. ఇన్నుటడెబ్బదేదగు, చున్నెగడును బతిని సుతుని జూడక యిడుమల్
చన్ననైలని సతి నూ, తన్నీట న్నునిఁగి ప్రాణలేతిఁ గోల్పోవక. ౨౭౭
- క. ఇన్నుటడెబ్బదెనిమిద, గు న్నూ నెను ముంచినట్టి కొకను ధరియిం
చు నిప్పొవెట్టుకొను న్నున, యెన్ని విధంబులను నత్త నీఁగుటకొఱక. ౨౭౮
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునం, తన్నవకంబగును వెట్టి తనకష్టంబుల్
తన్నత్తనెట్టుపాటులుఁ, జిన్నపురోణి నిడి నూలిచేరువ నిడిపోక. ౨౭౯
- క. ఇన్నుటెనుబదియగు వినుఁ, డెన్నివిధంబులును గలవు పృథ్విని గన్యం
బన్నుచ్చు లత్తనెట్టుట, కన్నెలు పెట్ట రని న్నుష స్వగణము నులింపక. ౨౮౦

- క. ఇన్ను పెనుబదియొక్కటి, చన్నది మంచి దిశవచ్చు చాన విధము తా
నెన్నుట యెట్లని యత్తల, మిన్న విచారంబుగగుర మి న్నరసినవోక. ౨౮౧
- క. ఇన్ను పెనుబదిరెండగు, గన్నెల కత్త లొకయత్తు కలవైనను మే
మున్నామని యాడుబడుచు, అన్నిద్రలు పెట్టుపాటు లొకకతకంబై. ౨౮౨
- క. ఇన్ను పెన్నదిమూడగు న్నలికిఁ శ్రాప్తేయక్రియకొ వృద్ధయై
మాన్నాళ్లట్టుడికించినట్టు స్తుష బా ముల్యెట్టి పోనత్త దా
జిన్నజ్జే విధవాత్వమంది సహజం జేరు న్నదాకాలముం
బన్నంబు ల్యుటప న్ననాంచ యువశీత్యప్రాశవం బొప్పగక. ౨౮౩
- క. ఇన్ను పెన్నదిసాలుగ, గున్నానాగతుల పీరు గొలిపెడివాధత్
దిన్నన్నము నీరగు నొడు, వ న్నేనని నడుముగట్టి వచ్చితి నేనిక. ౨౮౪
- క. ఇన్ను పెన్నదియొదగు, గన్నియలం దెచ్చి యత్తుగా జేరముచే
యు న్నాకిప్పుని కొను నే, తెన్నున వచ్చినది యందుఁ దెలిసికొనకయే. ౨౮౫
- క. ఇన్ను పెన్నదియాటగు, గన్నియ మ్రచ్చిమిని దెచ్చి కైకొనుఁ జేఁబెం
ప న్నేరఁ దల్లితేదయి, యన్న దటం చంటఁగట్టి యొకకొంత గొనక. ౨౮౬
- క. ఇన్ను పెనుబదియేడగు, గొన్నంతఁ గ్రనుక్రమముగ గుణములఁ గనిన
న్విన్నను మాటల మోసము, చెన్నగుఁ బితయేడి యేమిచేయుదు రవలక. ౨౮౭
- క. ఇన్ను పెనుబదియేనిమిది, కన్నపుదొంగలు గ్రహించి కన్నియలను నె
డ్డన్నను దలిపండ్రుల కెఱుఁ, గన్నేరకయుండ నొసటఁ గాల్పరదయతక. ౨౮౮
- క. ఇన్ను పెనుబదితోమిద, గు న్నందనులందు నానగొని యత్నమునం
బ్రన్ననిమిత్తం దెందే, నున్నను బల్లినహరించు నుడుటులు గలుగక. ౨౮౯
- సీ. ఇన్నుటతోంబది యెసఁగుఁ బ్రయత్నించి కొన్నబిడ్డని చెవుల్లంట్టి నూది
పువ్వులు నడ్డకాల్పులు చిన్నెమచ్చలు నమరించి పెంచుచు నాల్తజనకు
తెలిగి యేడ్చుచువచ్చి యిప్పుని బతిమాల నున్నాడు మీకింక నొకఁడు వీని
- నిండు మా కిందున్న నేమిబోపము సర్వమును మీఁద మాకాహమును గనుండు
వచ్చుచును బోవుచుండుండు వలనెనేని, గొనుండుమీకేమి నేగల్గఁ గుఱు కిరువు
రైతి మయ్యల మతనికి చోయిగాదె, యనుచు బుజ్జవమునఁ బంపునాతఁ డున్న. ౨౯౦
- క. ఇన్నుటతోంబదొక్కటి, చిన్నకుమారులను దెచ్చి స్వీకృతిఁ బెనుపక
మన్నిగొనుమారి వారిని, దిన్నఁగఁ గూర్చుండ కలఁతఁ దెచ్చికొనుటయా. ౨౯౧
- క. ఇన్నుటతోంబదియొరెం, డన్నలఁ దమ్ములను జేరు స్వార్థిత మని యెం
దున్నతనినో పూర్వకుఁ, గొన్నను స్వార్థితము పరులకును బోవు ననక. ౨౯౨

- క. ఇన్నూటతొంబదియు మూఁ, డు న్నిజశిశువులకుఁ జేల్లిడుటలో జనకుల్
గొన్నుశ్రమం బరయుచుచే, విన్నవపుగఁ జెప్పవచ్చు వెట్టి యటంచుకొ. ౨౯3
- క. ఇన్నూటతొంబది యునా, ల్లు న్నాపితేపేరు నామగురుపే రని వా
దున్నెరయఁజేసి తువకే. తెన్నునఁ బో కచ్చి యనుచుఁ దేర్చి నరయఁడా. ౨౯౪
- గీ. ఇన్నూటతొంబది యేనగు నొక్కగా నొకబిడ్డ యింక నేనొప్పుకొనను
దేవునిపే రనుతెలువ నింకొకసారి గానిమ్మ యిప్పుడు గాదునాదు
తలిపండువోదలుఁ గలసినపే న్నెట్టును నటన్న తనపతితో వధూటి
యింక వట్టిది లేండు హీననానుములేల గునఁగ హీనులె నాదు జనకు లిస్సీ
పొమ్మ నిగుతంద్రిపో హీనుఁ డగుఁతల్లి, హీనురా లటంచు నీరసమునఁ
గొట్టుకొనుచుఁ దిట్టుకొనుచును దంపతుల్, పేరు పెండ్లిదాఁకఁ బెట్టరేని. ౨౯౫
- గీ. ఇన్నూటతొంబదా ట్టుడుఁ బుట్టిన బుడుతులు నిలువకపోయిరేని
నాసారిపుట్టిన నెదియెను బ్రదుకునకొ బ్రదుఁ దెంబుపై బాటవైచి తెచ్చి
పెంటయ్యయని పుల్లెవిద్దురిలోఁ బెట్టి పుల్లగ్య పుల్లకు పుల్లి యనుచు
నీదిరపుంబనుల్ చేసి చింపిని యని వెట్టెయ్య యని బల్లి వివ్రుఁజంపి
బాఁపనయ్య యటంచును బాముఁజంపి, పాముమంత్రంబునేర్చి సుబ్బయ్య యనుచు
రాజునయ లిబ్బలాంది స్వరాట్నమాఖ్య, నాత్తజన్మల నామధేయములు సేయ. ౨౯౬
- క. ఇన్నూటతొంబదేడగు, మన్నానుము వెట్టుఁ జేను మనిచెద నీచి
డ్డ న్నాధన మిచ్చెని నిట, సన్నిలుపుఁ డటన్న వృద్ధనారల మమతల్. ౨౯౭
- క. ఇన్నూట తొంబదెనిమిది, చేన్నగుఁ దనసునుమరాలిఁ జెంతమెలపుకొం
చున్నపు తల్లిఁజేనక, యున్నం బన్ననరవిత్తు నూ యని నేర్పకొ. ౨౯౮
- క. ఇన్నూటతొంబ దన్నె, డు న్నాల్గున నత్తపేరిమహితకరము కా
ల న్నినెలలోఁ నొంపిన. నా స్త్రీని ముద్దరాలియాశయ మెన్నకొ. ౨౯౯
- గీ. మూఁడువంతులెక్కిన మొన నా మతిను వెట్టి యందలి భేదము ల్వివిధముల వ
చింపఁ దోచినయొట్టు మాషింధువారి, నోటవాసముచేయుచుండును సతంబు. ౩౦౦

ఇది తృతీయశతకము.

చతుర్థశతకము.

- గీ. మూఁడువిందలుయొక్క-టై మురియు వెట్టి, మతమనఁగ నాత్మసమృతమార్గమందు
నడచుటయకాక యొకరియాజ్ఞ మనకేల, యనుచు నున్నాల్లఁ డందుమాధ్యమున నిలుచు

- గీ. మాఁడువందలరెండగు ములుచవెట్టి, దైవత మెక్కుడు తక్కు వదైవత మనుచు
మాధ్యులును స్సార్తులునతి ప్రమాదముగను, వాదులాడెడుచోట నివాసముండు. 302
- గీ. మాఁడువందలమాఁడగు మూర్ఖులేల, వాదునేయంగ నెందు మాప్రవృత్తిగలియ
కున్నదే చూడుడని వైష్ణవోత్తములు వి, శిష్ట వదైవతమును గొనిచెప్పు వెట్టి. 303
- గీ. మాఁడువందలనాల్గు మున్నుముఖుల, నిర్దితం గొన్నముగ్ధజార్నియమ మెడలి
శాంకరంబని రామానుజం బటంచు, మాధ్యమని గ్రుద్దులాడెడు మనుజులభ్రమ. 304
- క. మున్నుటైదుగ వెట్టియ, గున్నెరసిన త్రిమతములను గొట్టుచు తైవం
బన్నది వైష్ణవ మన్నది, మున్నొకపీఠపదయుతి సముద్భవమైనకా. 305
- క. మున్నుటాఱగువెట్టియ, గన్నాగము పాశుపతము గాణాపత్య
బున్నెకాచరకాత్రే, యొన్నతమతము లవి లేచి యూఁగాడెడుచోకా. 306
- గీ. మాఁడువందలయేడుగా మొనయువెట్టి, డొపణికిమును గాపాలికంబుభైక్ష
దీక్షకంబనఁ దన్నతభ్యేయదైవ, తములు కాస్తము లున్నట్టి స్థలములందు. 307
- గీ. మాఁడువందలయెన్నిదో మునుపటివియుఁ, గా కమానుషికంబులు గాఁగజ్జాద్ధ
మనుచు నూహోన్ముదీయమంచును నడుమను, స్త్రైవంబంచుఁ దన్నతకర్త లలర. 308
- గీ. మాఁడువందలతోమిదోముఖ్యమతిము, ప్రబలిప్రాచుర్యమునకురాఁబ్రభులుప్రజల
నియతిచేయించుటకుఁ బ్రయత్నించునవస, రంబునం దోఁచు కష్టఘోరకృతులందు. 309
- గీ. మాఁడువందలపది మురువయ్యెగవల, వీరిజూచి కొంతవెట్టిపుట్టి
రాట్టులనుచు రాజరాజులంచును స్వాము, లనుచు వెలసియుండి రందునందు. 310
- క. మున్నుటపదునొకండగు, నున్నతిగను జ్ఞమనకు నుపవర్ణంబు
తృన్నంబై వాదదుచు, నన్నేచూడుమని వింతచాటక మాడకా. 311
- నీ. మాఁడువందలమీఁద మాఁడునాల్గులవెట్టి ప్రభవించెఁ జలవలవలవ లేచి
బ్రాహ్మణాదులు స్వగౌరవము వెల్లడికాఁగ విప్రవినోదులఁ బెట్టికొనిరి
రాజులు బట్టులఁ బ్రబలంబుచేసిరి సాలిపెద్దీలు మాసటులు దాస
రులు పిచ్చుకుంట్లును రుంజలు పొడబిచ్చుకలు నిట్లు ప్రతివర్ణగౌరవంబు
గూర్చిముచ్చటించఁ గోరి యాచకవృత్తి, వారికనురంజేసి స్వధనపుష్టి
నెవరివారి వారు వృద్ధిసేయఁగ నవి, కొన్నిజాతు లగుచుఁ గూడె నిందు. 312
- గీ. మాఁడువందలపదుమాఁడు ముచ్చటగును, మతము వెట్టిని రాజులు మానుకొనిరి
పాలనమ్మును బ్రాణము ల్లోలుపోయి, రెండటో యని యాలించినందుకతన. 313
- నీ. మాఁడువందలపదుమాఁడు పైనుక్కటా వెట్టిని జదువుఁడీ విబుధులార
లున్నుటతోంబదా జున్నదానికిఁ గ్రిందఁ బేరులలోఁ జిశ్రవిధము లిట్లు

- పీ. ముబ్బరావని కే. నూర్యరావని యెల్. రామచంద్రుడం చీ. యు. పంతు
లని టీ. క. చాత్యలం చని సీ. పి. రావని దబ్బియు వెంకన్న డాటరు ముస
లమ్మయంచు యం. వి. హాలం నీరీతిఁ, బేరులంచు వింత వెడలు చుండె
నిల్లుఁ బేరుఁ బోయి యింగ్లీషుపాడియడ, రములు నిల్పునేమొ క్రమముగాను.
- క. మున్నూటపడేనయి నిలు, చున్నుత్తముగాఁగను శరిశుద్ధుఁడు దేవుం
డున్నాడన లేడన లే, కున్నం గల్గినను నిష్ప్రయోజనమనినక. 309
- క. మున్నూటపడెదగు లేఁ, డన్నను దోషంబు గలఁడు ప్రార్థంబుం
గన్నంత దేవుఁడున్నాఁ, డన్నది నిశ్చయము తెలియ ననవసర మనక. 310
- క. మున్నూటపడెడగు మును, పున్నంతటి శక్తి యివ్వు డుండదు కష్టం
చెన్నిపె మంచిదానిని, మన్నిక బ్రదుకుటయె మనకు మంచిది యనినక. 311
- క. మున్నూటపదియున్నది, నెన్నఁడు దేవునకు శక్తి హీనంబగునే
చిన్నతనం బటులనకును, తిన్నని మాన్దమ్ము నీకుఁ దెలియదనియనక. 312
- క. మున్నూటంబందొప్పిది, యన్నది మనశక్తి యుడిగె నాదేవుని జూ
డన్నేరము మున్నిటివా, రన్నం గన్గొనఁగఁజాలి రని వాదంపక. 313
- క. మున్నూటిర్వదియూ న్యశక్తియుడుగం బో దెందు నానాఁటికిక
మున్నెవ్వరును జూడనట్టి విషయంబు ల్లాంచుచున్నార మం
చున్నీలుం గలవానిఁ గానఁ డితఁడా నూత్నాంకము ల్బుచ్చుచుఁ జూ
లు న్నవ్యంగలరంచుఁ జేవినరుచల్కు ల్పల్కువానిం గనక. 314
- క. మున్నూటిర్వదియొక్కట, గు న్నాదేవుఁ డాధికుండు గొఱ సీదేవుం
డన్నతనిబుద్ధితేమికిఁ, జిన్నినగవుగాక ప్రతిగఁ జెప్పదురేనిక. 315
- క. మున్నూటిర్వదిరెండగు, నన్నింట సహుఁషేయ మగుమావేదం
బన్నను నమ్మఁడు తనతను, పు న్నగులొనరించినారు పో యని నిక్కక. 316
- సీ. మున్నూటయిర్వదిమూడగు వెట్టిలో వేదంబులను సత్యవేదములును —
దానిలోఁ గ్రీతప్రాతలభేదములు నన్ని వేదంబులను దొల్లి వింతగాను
గుడ్డికిఁ గనులొసంగుటకు గొడ్రాలికి బుడ్డకొసంగను బేదరాలి
కథంబులీయఁ బ్రత్యక్షమా దేవుఁ డీ యత్యద్భుతాగరకాగ్రగణ్య
కాలమున నొక్కరికి నెందుఁ గావరాని, కారణముఁ జెప్పఁజాలరు కాలశక్తి
యుడిగె నన నొప్పుకొనరు పూర్వోదితమ్ము, లనెగ్రహించుచు నీకుల ననువడింతు.
- క. మున్నూటిర్వదివొల్లగు, చున్నది మావేదమెల్లఁ జూపించు ననుం
బెన్న నెఱుంగదు సట్లె, జ్ఞప్తును మిన్నరయి నించు నరయఁగరాదే. 317

- క. మున్నూటిరువదియొడగు, మున్నీటిబోధకులు నిష్పముట్టిరి తినిరం
చున్నుడువు నిపుడు బోధకుఁ, డెన్నఁడు తానేమిచేసె నిహిహీ యనఁగన్. 3.
- క. మున్నూటిర్వసియాఱగు, చున్నది యవను లను మాట పూణు లనెడుమా
టున్నది మాగ్రంథంబుల, నున్నవె మిదాన నమ్ము నుడికింప ననన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదియొడగు న్ననువు మీ భూగోళశాస్త్రంబులోఁ
గన్నారే మిము నేలుదేవుఁ డెపుడుం గాఁపుండునానంచుకొం
డ స్నేహాయెవరెట్లు గాంచిలిమి మింట న్నిరుశాస్త్రంబులోఁ
గన్నారా శివోనిపట్నుముల నాఁగా విన్ననానంబులన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదియొచ్చి దాబుధునిలో భూభృత్తులు వ్రాశ్యముల్
గన్నా మచ్చట మాదోరల్ దురకలున్ గండక్కియున్నారు మీ
చిన్నెల్లిననారు చేరగుటచే సిద్ధంబు మేమెల్ల మీ
కన్నన్తుందు జనించినార మని వాన్వెదిత్రిఁ జూపించుటన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదియొచ్చిరయ్యె శివు నమ్ముం డిచ్చుభాగ్యముల
న్న న్నమ్మన్ స్వరుతంబుగావునను విజ్ఞానంబు మెండై నగున్
నన్నుంబోయి సుఖింపనిండు పరమానందంబున న్నాగ్యతో
డన్నాబిడ్డలతోడ నంచని దవిష్టంబైన తావందినన్.
- గీ. మూఁడువందలముప్పది మూర్తులగును, బూజయేమని తెగడి తాము నటు మ్రోసి
ప్రస్వప్నవులమాటల కట్టెమాన, పోయి కడగండ్లఁబడువారిపొంత నిలుచు.
- క. మున్నూటముప్పదియు నొక, టిన్నవ్యుఁడు తావళము కటినిజాట్టును జే
తన్నిమురుఁ గంతమునఁగల, నన్నున్నిందించు నతనినాట్యానుసృతిన్.
- క. మున్నూటముప్పదియురెం, డు స్నేహింఁజాల దేవుఁడు గుడినిలుచునే
యన్నతఁడుఁ గట్టు నొకగుడి, నన్నని తానచట నఱచు నగలేల బుధుల్.
- శ్రీ. మూఁడువందలముప్పదిమూఁడు వఱలు, జీవహింసయొనర్చి యజింప నవ్వీ
నిత్యయజ్ఞమునేయు నన్నేరుపఱిని, మిన్నకుండిన బుధులనమీపగుందు.
- క. మున్నూటముప్పదియునా, ల్లు స్నేర వచింప మతములోఁ గలవెట్టి
స్వెన్నునిభక్తులు శివభ, క్రున్నేత్రిము లెత్తిచూడ దోష మటన్నన్.
- క. మున్నూటముప్పదేనగు, నన్నిటికిని ముందు తిరుపదాంకము లేదే
నిన్నీరసం బనయఁ దిరు, వన్నెలపులి తిరుకటుకని భాషించెదమాన్.
- క. మున్నూటముప్పదాఱగు, నన్నింటికె జవర లింగమని చేర్చుమనం
గన్నియ యత్తయలింగమ, యన్నములింగ మని పత్నెననవినుదోటన్.

- క. మున్నూటముప్పదేడగు, నన్నిట హరిపేరు లేనియది దోషం బం
చున్నారాయగ నాకుకొ, వెన్నుండ విభుడవని భక్తివెట్టిని బలకొ. 332
- క. మున్నూటముప్పదేనిది, యెన్నిక రామానుజా ధ్యేయేంద్ర బసవా
తిన్నండ తిన్నండ యనుచు, న్వెన్నుని దగకంటి దలంప గదచిరయేనికొ. 333
- గీ. మూడువందలముప్పది మూడునాటు, స్వార్థసానన మెప్పు వైష్ణవుడు చూడ
రాదు వైష్ణవుతో బల్కరాగు కైపుం, డసేమవి ట్టుభయముఁ జెలుచునపు డెన్ను. 334
- గీ. మూడువందలనలువది మురియు వెట్టి, వాడుక నుమామహేశ్వరపట్టనమ్ము
నినిరి లక్ష్మీకృపింహవద్దైన మటంచుం, జెప్పకొనుమాటలనుబట్టి గొప్పగాను. 335
- క. మున్నూటనలువదియునొక, తిన్నవతియనంతరమున డెక్కను మదిమా
సన్నముఁ దిరియుంచుక య, మున్ను విడెంబుగొనఁ దానమొనయుం గనినకొ. 336
- క. మున్నూటనలువదియులెం, టన్నరులను వెట్టిపట్టు నవ మన్నము పాల్
జెన్నలు కదల్చెలములుం, దిన్నయనంతరము విడెము దినఁ గొంపలలోకొ. 337
- గీ. మూడువందలనలువదిమూడు మూతి, మీఁద మీసమున నిమోగి మెఱయు కక్కి
లేనివేదికి గొఱిగిందుఁ గానరాదె, తాతెచ్చు మటంచు సంతసముగొన్న. 338
- గీ. మూడువందలనలువది మొనసి నాల్గి, తిని వహించినవెట్టి యెట్టిదన వినుడు
తనపీతామహుఁడో ప్రపీతామహుండో, మంత్రి యని బీద నేడు దంభములుగొట్ట 339
- క. మున్నూటనలువదైవగు, న స్మితేడు చూచినపుడు నమయను మను నేఁ
గొన్నాళ్లు చదువు చెప్పితిం, జిన్నప్పుడు పేద యిప్పుడు స్థితిమంతుఁ డనకొ. 340
- క. మున్నూటనలువదాఱగు, నున్నతపదవులను గొన్నయంద్యోగులక
ల్ల న్నేని గురుండ ననునొకఁ, డున్నయవిధిఁ జూడఁడుం బలకఁడుం బుడుకఁ డనకొ 341
- క. మున్నూటనలువదేడునఁ, జెన్నప్పా! వీడు నాగుశిష్యుఁడు నాచేఁ
దిన్నాఁడు మొట్టికాయల, నున్నగరాధీశు నెరుటనుం బడవెఱచుకొ. 342
- క. మున్నూటనలువ దనిమిది, మున్నితేడు నాజనకుప్రభుత్వమునం దె
చ్చు న్నన్నెత్తుకొ నెడువార, దిన్నాటికిఁ బెద్దయయ్యెనే యన నిలుచుకొ. 343
- గీ. మూడువందనలువది మూయుతోప్పి, దిని వచింతురు నన్నిట్లు తేఱిచూడఁ
డోనమాల్ నేన నేర్పితి నున్నతంపు, జదవి యీతనికబ్బె నం చుడుటనేని. 344
- గీ. మూడువందలయేబది వీడొ నేను, జదువుబడిలో నె చదివెను జట్టుబండ
యిప్పు డధికారియ్యెనే దేని పదవి, నిచ్చునిన ప్రాంతరాదని యెగురు ననిన. 345
- క. మున్నూటేబదియొక్కటి, విన్నదనం బింతలేక వీడొకప్రభువా
చిన్నది బెదరుదు మను మా, పిన్నాయన పిడుగటంచుం బ్రేలినయెడలకొ. 346

కా. మున్ను పేబదిరెండగుం గొలుపులో ముజ్జడుగా వైదికులో
గొన్నా రన్నిచదంబు లప్పుడు నియోగున్ నేడు చేకొన్నవా
రున్నా రేకద మంత్రి శేఖరు లటం చుద్వేజితు ల్బ్రహ్మగా
విన్నంత న్నగిరూరకుండ కదియే విస్రంభ మాత్తంగోపక.

గీ. మూడువందలయేబదిమూడు గొరలు, వెట్టి వైదికువట్టు లోవెకంగ ప్రవ్వు
ముందుగలిపెదవా యని పుత్రుడిట్టు, నష్టులక్కల యాతసుర్యాద సరయ.

కా. మున్ను పేబదినాల్గనా జగములోమూర్ఖులో విశేషించి వే
మెన్నత్యంబున మీటుటం గులముమర్యాదలో విసర్జించి రా
జున్నట్లార్యుడు వార్యుపోలికిని నైశ్యం డంత్యజం డర్యున
ట్లు న్నానాగతులం జరించుటది చెల్లం బండితాసహ్యమై.

కా. మున్ను పేబదియైదగుక స్థితికినిచ్చుందేని వేషంబుగై
కొన్నక గుడ్డల కేమిలోప మవినాకుంజక్కవో యతురం
బు స్నేరం డతిగర్వియై తిరుగువోమాసంబు వాటిల్లు నే
సన్నన్నచ్చదు చెప్పవారెవరో యంచల్లాడు నావెట్టికక.

కా. మున్ను పేబదియాటుగా మనుజుమోముంజూడంగానే యితం
డిన్నాట న్యసీయించువాడు కుల మి ద్దీవృత్తిలోవాడు వాఁ
డెన్నారంగను వేష ముండవయినక శ్రేష్ఠత్వముం బాసి పో
పున్నవ్వం దలవంపులంద నది యొప్పు న్నెట్టియై మెట్టియై.

కా. మున్ను పేబదియేడగుం బలుపు రల్పక గొప్పవేషంబుతో
డన్నిల్యంగం బ్రమాదబుద్ధి నిటురండా యంచుం బీతంబుమా
ప స్నేనర్తుడంగా నటం చవుడు దాచన్లేక సిగ్గొంది ప
ల్కున్నాడం దవమానమాగద వివేకు ల్లాని క్లాఘీంతురే.

కా. మున్ను పేబదియైదిదొ నధికుం డున్నకత్తవేషండుగా
మన్నం గొంచు నగౌరవం బొకట సెయ్యుర్బాంధవులో మెచ్చ ర
చ్చన్నంబైన స్వకాంతి దెల్పు ననుచుక సాధారణాకారతం
గొన్నం గొందురుగా కగర్వు లది లోకులెట్టిగా నెన్నరే.

కా. మున్ను పేబదితోమ్మిదొ నధికుడేమో దానుగొన్నట్టి యా
యాన్నత్యస్థితి కల్పునెత్తె గడ డాయంజూడం దానల్పతం
గన్నం గొంచునుగాని యల్పు నధికుంగాపింపగా నెర్చునే
యొన్నం డెవ్వ రొసంగి రీయధిక్యతిక సీ యంచు వెట్టిచ్చినక.

- క. మున్నూటర్వదియై తలిర్పు వృషభంబుం బోనివేషంబుతో
డన్నక్కాటుపు లిస్సి నోరు మెదపండబైత్తు శక్తుండు గాఁ
డన్నా యేటికి పీని కీ పాగరు వే యన్లేకయా వేష మి
ట్లున్నా మీయెడ మేనునొప్పి యని తానున్ను నావెట్టియున్. 320
- క. మున్నూటర్వదియొక్కటో పలుకునే ర్దుల్లేటు వేషంబులం
జిన్న లెవ్వలం బోవుపోకడలనేఁ జిత్రంబులన్ వ్రాసి క్రిం
దన్నిర్మాణచమత్క్రియ తైలిపి పొత్తం బొందు చేయం దలం
పున్న వ్రానితి నిందుఁ దెల్పు నని యేమె వెట్టి వాత్తుచ్చినన్. 321
- క. మున్నూటర్వదిరెండవం, దన్నుం బలపఱుచుకొనఁగఁ దక్కినప్రాణిం
దిన్నం దినునూహించిన, నన్నరున్జ్ఞాన మధికహాస్యాస్పద మై. 322
- గీ. మూఁడువందలయఱువదిమూఁడు తప్పు, గాదు జీవికొ వేవిగాక మఱియొందు
గలదె బ్రాహ్మణులు దినుశాకములు ప్రాణు, లనఁదగదో యంచు వాదించు నతనివెట్టి.
- క. మున్నూటఱువదినాలుగ, గున్నాకాహారమునకొకోపుపైను భూ
మిన్నిఖిలజంతువులు నే, నన్నది యేటికని యొక్కఁ దూహింపఁడయ్యెన్. 323
- క. మున్నూటఱువదియైదగు, చున్నది మత్తునిన బ్రాహ్మణోత్తము లొకయేఁ
టన్నమలరె గజమృతక, సన్నిభ మగుమాంస మనుచు సరిపుచ్చుకొనన్. 324
- క. మున్నూటఱువదియాఱగు, నెన్నెటి భగవంతుఁ డఖిలమృగముల సృజియిం
చెన్నరుఁ డన్నెటి ధానెఱుఁ, గన్నేరక చంపి తిని యభుం బొడఁచురప్పన్. 325
- క. మున్నూటర్వదియేడిటఁ, బన్నగమంత్రియైనప్పి పాముపగిదినం
టన్నరుఁడుపొట్లకాయఁ ది, నన్నడకిన నవ్వు వెట్టి నానాగతులన్. 326
- క. మున్నూటఱువదియెనిమిది, యెన్నఁడు హింసయని మదిని నెంచనివాఁడుం
బున్నును నమహనఁ బెండిలెఁ, దిన్నది త ప్పెఱచి యని విధిం గొనియాడన్. 327
- క. మున్నూటఱువదితోమ్మిది, ధున్నలు నెద్దులును జావఁ దోలాలివికొనం
దిన్నం బాపముగా దగు, నన్నది విడనాడి చంపి యటుచేయ నగున్. 328
- క. మున్నూటఁడెబ్బదియగుం, జిన్నపుటినుండి పెంచి చివికనపసి మేఁ
పన్నేరక కటికకు విలు, చున్నరుఁ డని యొకట వెట్టి శోకించునయ్యెన్. 329
- క. మున్నూటఁడెబ్బదిక్కటి, యెన్నఁడు చచ్చునిది కాఁపు లిచ్చుట యెన్నం
డిన్నాఁడె కొంద మని విష, మున్నఱులకుఁ బెట్టు దుష్టపురుషులకేడ్పున్. 330
- క. మున్నూటఁడెబ్బదియారెం, డున్నేర్పున నెటిఁగి యట్టిహింసల గృహుల
చ్చన్నేర్పరి పడుగొడ్డుల, నన్నా యని వెట్టినవ్వు నానమయమునన్. 331

- గీ. మూడువంపలడెబ్బిమూడు నఱక, నెత్తు రంతయుఁ బోవునఁ చొత్తి మొత్తి
యుడుములను గోతిలోనివి యూరఁబందు, అను నధించెడు సమయములను బాసం
- క. మున్నూటడెబ్బదియునా, ల్లున్నేర్తురు విజ్ఞరెఱుంగఁ గుక్కలు డుధచే
నన్నపుటిలసాచ్చినఁ దోఁ, కన్నఱకిన హింస యననికప్పుని దూఱకొ. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదేనగుఁ, జిన్నంతటినుండి జోడుచెటిచి శుకింబుకొ
సన్ననిగూడునఁ జెంచిన, యన్నరులవిసోపమునకు వ్యాఖ్యానముగకొ. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదాఱగు, నన్నము ముప్పై నని కాకియఱుతం గుడెగ
జ్జిన్నూటఁగట్ట నది పడు, భిన్నత గలకాల మతనిఁ గిల్బిఱుఁజేయకొ. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదేడగుఁ, గన్నపుఁగుక్కలను బట్టి కాఁగెడుగంజికొ
వెన్నునఁబోసిన దుర్గతి, కన్నాళ్లకు మక్తియంచు నెంచెడువెట్టికొ. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదెనిమిది, యున్నది సర్వజనసప్తతోద్యత్కృతిహిం
సన్నం దోషము గట్టఁగ, నెన్నెప్పల కిచ్చుబలు లనేకార్భటిగకొ. 3 2
- క. మున్నూటయెనుబదికి నొక, టిన్నునము న్యూనముగ ఘటించెడు నదియా
నెన్నికల జంతువులఁగొనఁ, బన్నినయరులాది బోనుపర్వంతంబుకొ. 3 2
- క. మున్నూటయెనుబదియగుకొ, దున్నల కెద్దలకు నుక్కుదున్నిన నవి తా
మున్నన్నినాళ్లు దుఃఖము, నన్నరులను గిట్టుననుచు నలఁగెడు వెట్టికొ. 3 ౮
- కా. మున్నూటెన్నదియొక్కటా విసుముపై ము న్నిఁగ కాల్తోపి యా
సన్నాన్నాదుల వ్రాల దోషముననాచార్యుల్ సదా యంగడుల్
పన్నం గుడ్డగుగార్లు లర్చకుల నార్పం గాంచుచుం బల్కకే
యన్నం దీనికి నర్థ మే మనుచు నా యన్నాద మాఁచినకొ. 3 ౮
- క. మున్నూటెనుబదిరెండగుఁ, బన్నుగ సారస్వతమునఁ బండితులు కవుల్
మున్నిటివారలు మొదలుగ, నెన్నికఁగనఁ జేసినట్టివెల్లను వెట్టుల్. 3 ౮
- కా. మున్నూటెన్నదిమూడగు మృధుఁడు సంపూర్ణాఖిలామ్నాయముల్
హస్తాక్షిజ్ఞానమునందు నిల్చి పలునావృత్తు ల్వహోవైఖరిం
బన్నంబు ల్లడఁబాటులేక నుడువుకొ వ్రాల్చేయువోఁ బట్టి వె
క్కిన్నన్నం గనలేదె తొల్లియనఁడే కాటిల్యుండం చాడినకొ. 3౮
- క. మున్నూటెన్నదినాలు గ, గున్నందికులోద్భవుండు గొనకొని యలతి
మున్న తనచక్రబంధము, నన్నిలుపఁడె తింపునయన నడకెడువెట్టికొ. 3 ౮
- క. మున్నూటెనుబదియొదగు, సన్నతకావ్యముల యజ్ఞ స్వప్నములోనం
గన్నవి నుడివిన నందఱు, నన్నును లేకున్నఁ గలల నూటాడింపకొ. 3.౮

- క. మున్నుటెనుబదియాఱగు, నెన్నఁచొ పెద్దన్న వేటప్పత్త మశేషం
బున్నొడువఁ గర్త యెదుటికి, నిన్నాఁడును సైంధవంబు నెఱుకులఁ జేఱక. 362
- క. మున్నుటెనుబదియేడగు, నెన్నాఁడును గావ్యములను నింతులు చనువ
నెన్నంజనేయ నవయవ, నన్నుతి యొనరింప వెట్టి సహియింపదయేక. 363
- క. మున్నుటెనుబదియేనిమిద, గు న్నారులు చదువుకొనఁగఁ గూడినకృతి యెం
దున్నదని యన్నియును బురు, ఊన్నతి నే చెప్పననుచు నొగి వెట్టి యనక. 364
- క. మున్నుటెనుబదితొమ్మిది, యన్నియుఁ బురుషాంకితంబు వైనను స్త్రీలుక
మన్ననఁ “ గూరుడనయ్యా”, నన్నేలు మటంచుఁ గీర్తనము నేయ నగుక. 365
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిం బురుషుఁ డతివ, వర్ణనమునేయ నతివ దా
ప్త్రాయుకవిత నతివ వర్ణించునే వింతయునుసరగాపు, వెట్టిరా యని యొక వెట్టి విహసియింప. 366
- క. మున్నుటతోంబదియునొక, టన్నిలంచును వెట్టి కవి తడవంప నదియే
మిన్నయని తప్పుత్రోవల, కు న్నెలవగునట్టి వేర్చి కూర్చినయెడలక. 367
- క. మున్నుటతోంబదియురెం, ట న్నొగులును వెట్టి యర్హముదాఁక పటా
క్తిన్నెఱిపి పిడవఁ బేలవ, ము న్నిరసరచనఁ గధను మొలచిడి చెఱవక. 368
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిమూఁడు మూడు, నెందు పశ్యంతములు వీడ వివియుఁ బదునె
నిమిదివర్ణలందున నిమిడినవియొ, యనుచుఁ బరిహాసమున వెట్టి యాడెనేని. 369
- క. మున్నుటతోంబదియునా, ల్ల న్నొక్కివచింపవచ్చుఁ గుఱుఁడును గవి
తొన్నతికి నడుముగట్టి ధ, రన్నేలను భువి వసుంధరను నవని ననక. 370
- క. మున్నుటతోంబదేను గ, విన్నేనని కుకవి విజ్ఞప్తేగుచు భాష
భ్యున్నతికిఁ గృషియొనర్పక, యున్నది చెడఁగొట్టుకొను నొహో యనువెట్టిక.
- క. మున్నుటతోంబదాఱగు, నన్నీలోకంబు బుధగానపం చెచ్చెక
వన్నె నెక్కితి నని యొరు, లన్నిరసించెడు మహాత్మలాఘవముఁ గనక. 372
- క. మున్నుటతోంబదేడగు, నన్నంచఱు గొరవించి నాయొద్దికి రా
కున్నను వారికి లిచ్చము, నున్న యటంచుబ్బు భావశూన్యని వెట్టిక. 373
- క. మున్నుటతోంబదనిమిది, గొన్నాడను బట్ట మింకఁ గోదవే యనుచు
న్నన్నను మిన్నను వెదకి క, ను న్నిచపునేవఁ జదువును విడుచు నహహ. 374
- గీ. ఒకటితక్కువ నన్నాఱు నొరయువెట్టి, నల్పమేధావి వరికోధకాగ్రగణ్యుఁ
డై రచించెడు రచనలయందుఁ గలుగు, లోపములఁ బండితులు చూడనోపనపుడు.
- కా. నన్నుతొను బురాతనాంధ్రకృతుల న్నట్లేఱు వర్ణించుటం
గన్న న్నాగి కజీర్ణోగముల నక్కాలంబునం బాధయుం

డున్నాఁ డెవ్వఁడు నావకాయఁ గొనీరాఁడుం దీన నానాఁడు తే
కున్నా నిల్వపదార్థము ల్దనుట తపోఁ యంచు శోధించినకా.

౪౦౬

ఇది చతుర్థకతము.

పంచమశతకము.

కా. నన్నుటొక్కటియా మహాత్ముడు మదీనాలోను విశ్వస్తఁ జే
కొన్నాఁ డాదినమాది నేటికిని సాగుం గొంచెకొంచెబుగాఁ
జన్నాఁ డాకవి కాలిదాసు మును విశ్వస్తాభవేత్యాదిగా
నున్న టిందుక చెప్పె నంచు సభలోనూహ ల్వెలార్పంగడుకా.

౪౦౭

గీ. నాల్గువందలరెండు నెన్నంగవచ్చు, వెట్టిగాఁ దాను గుకవియై పెఱకవులను
గుకవులననున్నఁ గృతికి లోకువ యటంచు, వెనుక ముం దేమి గన కన్న వేళయందు.

గీ. నాల్గువందలమూఁడు వింతయగువెట్టి, పండితుఁడు తనజ్ఞానంబు వృద్ధముగను
“బూజుచుర్చుంబనుచుఁ” “ద్రోసిరా” జటంచుఁ బ్రొద్దువుచ్చుటఁగనినవ్వఁబోవు నెక్క

గీ. నాల్గువందలనాల్గు ప్రజ్ఞాని ననుచు, విట్టిరీఁగును దానేమి విశ్వమునకు
నుపకరించెను దాను నేను నొకరూపు, గాదె యని యొక్కపండితుఁ గని హసించ

గీ. నాల్గువందలయొకగు నాల్గుముక్క, లడ్డలడ్డంబుగా నేర్చి యాలుబిడ్డ
లను వికర్ణించి నన్నావ్యు మనునరించి, బంధువులపంచతిన్నెలు పట్టితిరుగ.

౪౦౮

క. నాలుగువందలయాఱగు, నేలఁబ గామయములను జెప్పలు ముక్క
ద్దాలును గ్రాలఁగ యతిసని, నాలాయము ధనికుబండ్లపయ నడయాడకా.

౪౦౯

క. నాలుగువందలయొకగుఁ, గాలముఁ గర్తంబు సంత్య కాలముఁ దెలుపం
జాలుదు నని ధరిఁజేయను, జాలికుఁ డాఱగతి యెఱుఁగఁజాలఁ పని నగకా.

౪౧౦

క. ~~నాలుగువందలయొకగుఁ, కాలం జెయి విద్రిచి మేఘగంభీరముగాఁ~~
జాలఁగఁ జెప్పును నీతుల, నాలాగునఁ దాను జేయఁ డనువెట్టియగుకా.

౪౧౧

క. నాలుగువందలతోఁబ్పిది, పోలక దుగర్వమునను భూప్రజలను బ
ద్యాలిని దూషించెడుకవి, నాలము గావించువెట్టి యజ్ఞఁ డటంచుకా.

౪౧౨

క. నాలుగువందలపది యగుఁ, జాలం డొకపనికిఁ జేయఁజాలెడువారిం
దేలిక నిందించును గలి, కాలమురా యనుచు మూఢుఁగని విహసింపకా.

౪౧౩

క. నాలుగువందలపదునొకఁ, డాలరి కల్పించుగాభ లన్నియు నమ్ముకా
బాలికుఁడు దైవమా విసఁ, డేలా నామాట లని వహించును వికృతికా.

౪౧౪

- గీ. నాల్గవందలపండ్లెందు నాడుకాలి, దాసునకు శోభనకు వారతరుణి యొకతె
యుండెనని దానిసూర్పిన్రాయుడురుగ్రంధ, ములనహాయని దుఃఖించి ముడుంగువెట్టి.
- గీ. నాల్గవందలపదుమాడు నన్నపాయ్యం, డిల్లుగాల్పించె భీమవ్యాకృతి నడంచె
దనకు గౌరవహానియం చని వచింత్తు. పాత్రముల వ్రాయుదు రిటంచుఁ బొగులునేని
- గీ. నాల్గవందలపదునాల్గు నగును బెన్ది, భట్టు వ్యాఖ్యానమొనరించి ప్రతిభ తండ్రి
కిచ్చెనని చూచినట్లై యిసీ జగంబు, మూగ్ధవాక్యంబులకు మోసమును భజింప. ౪౧౪
- గీ. నాల్గవందలపదునైదు న్యాయమాడుఁ, గవుల మూటలుమోసినఁ గవు లగుదురు
బహుకపీంద్రుల భరియించువారు కవు ల, గుటకు నాలోచనం బేటాకో యటంచు.
- గీ. నాల్గవందలపదునాఱు నాకవిత్వ, మిందుఁ దప్పలువట్టుడం చిచ్చి చెత్త
పాత్ర మందిది తప్పన్న బుస్సుమనుచుఁ, బడుచుఁదనమును జాపునవ్యాని దగును.
- గీ. నాల్గవందలపదునేడు నలుగురైదు, గురు యథామతి బాగని జరపివుచ్చ
వారుమెచ్చిరి యోగ్యతావ్ర మిచ్చి, రనుచుఁ బొంగెడు దుష్కువి నావహింతు.
- శా. నన్నూఱుం బరుసెన్దిదొ గవులలో నంగల్లునవ్వానముల్
కున్నం డెంచఁగలేక మిన్నకయ తాగూర్చుండఁ డన్నింటికిం
దన్నెచూడు మటంచుఁ దప్పకవిత్తల్ తండోపతండ్రింబులులు
త్సన్నంబొందఁగఁజేయుఁ బెద్దలకుఁ జూపం డాత్తగర్వంబునకా. ౪౧౫
- క. నన్నూఱుఁబదియుఁదొమ్మిది, పిన్నలు కవులమని లేచి పెద్దలపోలెం
దిన్నగ నెఱుఁగక నేరక, చిన్నతన మ్మెఱుఁగలేక చిందులుదొక్కా. ౪౧౬
- గీ. నాల్గవందలయిరువది నయవిహీనుఁ, డుచితమెఱుఁగక లక్ష్మీకుఁ డుర్విజాను
నోహరుండని నందనూనుండు రాఘు, వుండనుచు వ్రాయుఁ గృతుల దుర్బుధ్ధికతన.
- క. నన్నూటిరువదియొక్కటిఁ, దన్నెఱుఁగని గర్వగరియ దర్పకబాధల్
వెన్నునకు లక్ష్మీకిని గలుఁ, గన్నిర్మింతురు ప్రబంధగతులం గుకవుల్. ౪౧౭
- క. నన్నూటిరువదిరెండగు, సున్నిత మెఱుఁగని కుకవి వనోపైరస్యం
బొన్నత్యమంద నసమయ, సన్నిహితమునేయుఁ గవితఁ జప్పనిగాధల్. ౪౧౮
- గీ. నన్నూటయిరువదినాల్గింటి కొక్కటి తక్కువయా వెట్టి తనరుచుండుఁ
గోకిలపైఁగూసి కుముదనుత్తునిట్టి గాలికి నెగఁబడి కంఠుఁ గందఁ
బలికి చిలుకపయిఁ బండులుగొటికి యుపాలంభ మని వరవశతఁ ప్రేలఁ
జేసి తనవికారచ్చేలు విరమాల పైఁ బెట్టి కుకవి విధ్వంసరేణ్య
గర్విత్తముగ నల్ప గాధలలోఁగూడ, విరసవిరచనంబు విశదపఱచి
నవ్వఁబడును చూడు నామాటవినఁ డని, మానసికవిచారమాని నవుడు. ౪౧౯

- గీ. నాల్గవందలయిరువది నాల్గు చెల్లుఁ, దరుణమునఁ బట్టినాడుల తలఁపురేక
మొట్టమొదట నష్టాదశమును బురాది, పెద్దనము సేయ మిగత చప్పు నయి యున్ను.
- కా. నన్నుటిర్వదియైదగుం గుకవి దానంబందు రాధేయు వి
ద్యన్నన్నయ్యను గాంతిఁ జంద్రముని సత్యంబందుఁ గాంతేయుఁగా
వన్నెల్ని సైలపద్య మొక్కటిని జెప్పక దాత యుహ్వాంగి వీఁ
డన్నట్లంతటివాఁడనాడు నని పీఠ్యంబిచ్చి లాఠించినాఁ. ౪౨౦
- కా. నన్నుటిర్వదియాఱగుం గుకవి పీఠ సాధవుక్ స్వభూ
భృశ్చాగుండ వశేసరాజమకుటశ్రేణీమణిమండలా
ద్యన్నీరాజితపాదపద్మఁడవు నాఁ దబ్బిబ్బుగా నిక్కి యి
చ్చు న్నులు ల్గవి కాతఁడేమిగని యంచు న్నవ్వు నావెట్టికిఁ. ౪౨౧
- కా. నన్నుటర్వదియేడగుం గుధనిచెంతం దుష్కువుల్ నిచ్చలుం
జిన్నంబో చిరురో గ్రహించుచును నిచ్చెం గంధమాతంగనం
పన్నంబా నమితార్థమంచుఁ బొగడక వాయెట్టురా వచ్చు నిం
ట న్నారీమణిఁ జూడఁ దేటపడు బండాంబు సర్వంబు నాఁ. ౪౨౨
- కా. నన్నుటిర్వదియైదింబుఁ గవి కాంతావర్తనాసంగతిం
గన్నుం గాలును గేలు మోము కచముం గంతంబు నొండేమి యొ
ల్ల న్నిచంబుగ వస్త్రహీననటు లల్పంబైన శంకింప క
న్నెన్నోరీతుల వ్రాయు సాహసముగాదే యంచు ఖేదించినాఁ. ౪౨౩
- కా. నన్నుటిర్వదితొమ్మిదొ కవి సతింగన్నెత్తి పీఠీంప కి
ట్లున్న స్థావ మదెట్టులైన రుచిగాకున్నంచు సూహించ కుం
దు న్నిలాభము కొండపై గగనముండుం గ్రింద ద్విపంబు మీఁ
ద న్నాగం బెగఁబ్రాఁకునంచు సతివింతల్ వ్రాయున ద్దించినాఁ. ౪౨౪
- క. నాబురువందలముప్పది, బాలరకుం జదువుచెప్పు బడియొజ్జలకుక్
నాలుగుబడులుక గుణితము, చాలుగ రావసును వెట్టి సంతాపింపక. ౪౨౫
- క. నన్నుటముప్పదియనొక, టన్నది నెగడును గురుఁడు పదార్థ మెఱుంగకే
చిన్నలఁ జదివించునురా. యెన్నఁడుఁ బుస్తకము ముట్టఁడే యనిపలుకక. ౪౨౬
- క. నన్నుటముప్పదియరెం, డన్నది యొకవెట్టి యొజ్జ యమరము చెప్పం
దిన్నెల బడులం బాలర, కు న్నోరెటులిరుగు ననుచుఁ గుండదాచక్కిక. ౪౨౭
- క. నన్నుటముప్పదియమూ, ట న్నిసువుల క్థమెడవడక గీర్వాణో
క్తి న్నేరువుదు రయవారిక, తిన్నఁగఁ దెలియని వటంచుఁ దిక్కుకనొందుక. ౪౨౮

- గీ. నాల్గవందలముప్పది నాల్గు బోధ, నమ్మ సరిలేక బాలుఁ డజ్ఞానమునను
బడికిఁ బోకున్న గంజిగావడులు వేసి, మోసికొని పోచరని గుఱుమును వహించు. ౪౩౫
- క. నన్నూటముప్పదేనది, గున్నఁడు చదువఁడని గోడకుర్చీ వేయిం
పన్నపువచు చలకెక్కని, తెన్నున నేర్పఁడగవంచుఁ దివురుం దిట్టక. ౪౩౫
- క. నన్నూటముప్పదాఱగు, చున్నది చెప్పనదిలేక యూరక కొట్టం
జిన్నలు పంతులుఁ గొమ్మకుఁ, దిన్నఁగ వ్రేలాడఁదీయతివుటం గనినక. ౪౩౬
- క. నన్నూటముప్పదేడగు, నెన్నార్లు పఠింప మెఱటికెక్కక వినుగం
గ న్నాలికోపమున గురుఁ, డన్నా కోదండమెత్తరా యనివగవక. ౪౩౭
- క. నన్నూటముప్పదెనిమిది, ట న్నిలువదె యాటవిడుపుడబ్బులకై యే
పున్నమ యయవసమును గా, కున్నను నెలవిచ్చు నొజ్జయూహల నెన్నక. ౪౩౮
- గీ. నాల్గవందలముప్పది నాల్గు మీఁద, నైవవది వెట్టి యక్షరాభ్యాస మనుచు
గిలుకలంచును సొమ్ములు గిలుబులాడు, కొందు రిసుకుంత చెప్పరు కొందొకలకు. ౪౩౯
- క. నన్నూటనలువదింటను, జిన్నంబోవుచును నిల్చు సీకంటం బం
చున్నడివే మణుఁగునాలిక, యన్నాఁ డని చదువురీతి యారయువోటక. ౪౪౦
- క. నన్నూటనలువదొక్కటి, యన్నది బడిపంతులగులు యతిసులభం బం
చు న్నిసుఁగులతో నఱచుచు, మన్నంగని యొజ్జనపువ్వు వొక వెట్టియగుక. ౪౪౧
- క. నన్నూటనలువదియొరెం, ట న్నరు లవ్వాని కేమిటంగొడవగు నే
తిన్నెనొ బడిపెట్టు నటం, చున్నిరసన నొజ్జితముఁ జూచిన నిలుచుక. ౪౪౨
- క. నన్నూటనలువదియుమూఁ, డన్నది నాఁటికిని నేఁటి కావిధముననే
యన్నదిరా పంతులతన, మన్న మనోవ్యాధి విబుధసంతినఁ దోచుక. ౪౪౩
- గీ. నాల్గవందలనలువది నాల్గు గుంట, యోనమాల్ వ్రాయురా యని యొక్కకేక
వెట్టి తగవర్లతో నూరిపెత్తనంబు, నడపుగురువులఁ గని పెద్దనపువ్వు వెట్టి. ౪౪౪
- క. నన్నూటనలువదేనగు, నన్నీగురుధిక్కృతికి జనంబులు నిందిం
పన్నెలపుచేసి విడిచిన, యన్నిరసగర్వవిహృతి యనియరయుండా. ౪౪౫
- క. నన్నూటనలువదాఱగు, తిన్నెలపై బడుల యొజ్జ తేరి హరికథా
భ్యున్నతిఁ బాటలుఁ బడ్డము, ల న్నిలుకడ మాలి చిడ్డలను విడువేనిక. ౪౪౬
- క. నన్నూటనలువదేడగు, చున్నది హరికథలు చెప్పు చొగి గంతులిడక
మిన్నందు నాట్యకాస్త్రము, ను న్నువకవనంబు దనకునుం దొరకనక. ౪౪౭
- క. నన్నూటనలువదెనిమి ద, గున్నూటకంఘములను గొన్నాళ్లున్నం
తన్నెన నాటకమువ్రా, యన్నిపుణుండ ననుభవమున ననునజ్ఞానికిక. ౪౪౮

- గీ. నాల్గవంకలనలువడినాల్గనైదు, వెట్టి యెసలారు దేవకీవిభుఁడు దళర
భుండు రాధామనోభిరాముండు రాముఁ, డనెడువేత్తలు పండితు లైనకడల. ర౪౪
- క. నన్నాపేఁబదిలో వ్రా, యన్నేరఁడు శశుల భథల నరయంబాలం
జెన్నుక రా ల్రొండేటికి, నున్నలు రెండేల యనుచు కూన్యహృదయతక. ర౪౫
- కా. నన్నాపేఁబదియొక్కటం జడుఁడు మానం బెట్ట నేమయ్యె నీ
నున్నలో లేళ్లు చేతగావొ పనిమాల్పుకొ వ్యర్థవాదం బటం
చున్నే పిడి లిఖింతు నంచుడు వినంధుల్ దుష్పదగ్రామముకొ
నిన్నంబోఁ డిది చేతనైన పనియో నీసుంచుఁ దానవ్వెడుక. ర౪౬
- క. నన్నాపేఁబదిరెండగు, చున్నది యెవ్వనికి నెట్టు లూహోపధము
దున్న నదియెల్ల లోకుల, కు న్నే ర్పెడునట్లు సభల గోడొనరింపక. ర౪౭
- కా. నన్నాపేఁబదిమూడగుం గుకవి గంటం బాకుఁ జేఁబూని చే
రు న్నీవింప్రుండ వెంచు నన్నిటఁ గుచేరున్దింతు వం చుర్చి పో
నిన్నెవ్వారిటు పిల్చి రంచుఁ బలుకన్నీమీఁద సేనివ్వడే
మవ్వబ్బాఁడిడి పద్దెరులైన నటంచున్దించి వాయాడినక. ర౪౮
- కా. నన్నాపేఁబదిన్నాల్లు లోభి కవికిం దమ్ములు భర్తలు చే
యన్నేరం డపి దోషముం చునఁడు పద్యంబొక్కటిం జెప్పినకొ
నన్నేరా వివమాక్షరంబు లిడి మన్నంజూడవం చీనడిం
చు న్నేకాం గద తప్పకోలుఁదనముంచున్నవృ నావెట్టియో. ర౪౯
- కా. నన్నాపేఁబదియొదు తొల్లిన్యపులం భాండిత్యవైదగ్యసం
పన్నుండే చని కోరువాఁ డతనికికొ మన్నించి కామ్యంబు లీ
యన్నిర్యాపకమాచునుండె నిపు డోయకొ సర్వలుం గోరుదుం
బన్నంబు ల్వఱుప న్నగించుకొని రావ్యాపాగమం చెన్నినక. ర౫౦
- కా. నన్నాపేఁబదియాఱగుకొ ధని కవి న్నారీతిసే కప్పినై
నన్నీకీగతి పట్టవంతుఁ గవివైన నుట్టియా పొచ్చనకొ
విన్నంబాటునఁ బోవుచుకొ హరిహరీ విద్వాంసు నీకాలమం
దున్నిర్మించితి వేల యంచడలం చోఁ దోతెంచు వెట్టింగనక. ర౫౧
- కా. నన్నాపేఁబదియేడగుం జగతిలోన బ్రామ నల్లుండు నా
కెన్నండుకొ బహుమానమీయ పని దాహిత్రు నిచ్చారింప వం
చున్నీకూతున కంగదంబు లిడవంచుం బెట్టు కష్టంబు ల
ల్కొ న్నానాఁటికి బెట్టు పట్టుదలలం గయ్యంబులై మించినక. ర౫౨

కా. నన్నూటేబదియైన్నిదో సతతము న్నాకేమి యు న్నామి యీ
దున్నుక్ లాంఛనముల్ త్యజింపఁ దగవె ట్లోహో జనుల్ నవ్వకా
నన్నుం బిల్వఁడు రూక కోకి యనఁ డన్యాయ్యం బటంచు న్నదా
యెన్నోరీతు నల్లఁ డెప్పుడును గర్హింపం గనుంగొన్నచోక్.

౪౫౮

కా. నన్నూటేబదితోమ్మిదో జగతిలోనం గల్లునాచారముల్
సన్నుంఁదా నిక నల్లుండన్న పదమే స్వారస్యహీనం బగుక
చన్నుం బట్టి యక్రీర్తి నాకగునె పునానం బొమ్మటన్నట్లు పె
ట్టు న్నానావిధభాధ లల్లుండని యెత్తు న్నెట్టి చింతించినక.

౪౫౯

కా. నన్నూటర్వది నేను గాళికరుగం గా నుంటి శీఘ్రంబుగా
నిన్నూ అంపుఁడు మంచితోడుగల దీచేని స్వరే నేటితో
నన్నుక్ విస్మృతినొందుఁ దాత్తజను మీనారాయణం బంపి మీ
రెన్నండే గొనిపాండు మానుఁ డని యేమేమేని రజ్జించినక.

౪౬౦

క. నన్నూటర్వదియొక్కట, గున్నేనిదివఱకు నల్లుగుణము లవెల్లం
జన్న యొకపాత్ర మమరిచి, యు న్నేడిటఁ బల్క దాని యుచ్చయ మడఁగక.

కా. నన్నూటర్వదిరెండగు న్నరులలో నానావిధంబై వచిం
ప న్నల్లు ర్పనిలేనిపాట యుడికింపం గింకచేఁ దిట్టుబక్
గున్నుం బంచన నూదినా కల మనక సోలన్న నంచేమి యో
తన్నన్నట్లు స్వనీచకార్యస్థలిచేతం గొంద అల్లాడినక.

౪౬౧

కా. నన్నూటర్వదిమూడగుం బలుకువో నానావిధాభ్యాసముల్
విన్నానా మఱియేమి కావునను గోవిందా కుడా నేను జె
ప్పనీకగ్గముగాదె చూడు మిదిగో బాగున్నదా యోయి వ
చ్చిన్నీ దైవముమేలుచేయు నగునా చెప్పండు నా నెత్తడక.

౪౬౨

పీ. నన్నూటయఱవదినాలుగగును దురభ్యాసముల్ నరులు జిహ్వతుదగఱచి
కొనుట మీసంబులి గొఱుకుట యెడనుచేవాసనచూచుట వాతెఱ యిగి
లింపుట గోరులు లీలగాఁ బంటనొక్కట గోళ్లు మీఁటుట కూరుచుండి
పాదమాడించుట పలామాఱుచంకలోఁ దొడలోనఁ జేవెట్టి పుడికికొనుట
ముజమెగురవేత కన్నుగిర్పుటయు మిటక, దింపుటయు గొంతుకను సవరించుకొనుట
ముక్కునొక్కలు చిటికెలు ముక్కుటయును, గలము చెదినడి త్రిప్పట గఱచుటయును

కా. నన్నూటర్వదియైదగుం దెలివి భగ్నం బయ్య వాక్కుధి యు
తన్నుం బయ్య మనస్సు నిల్వకయు మంత్రంబుం బఠింపక వనా

సన్నావాసము చేయ నాత్తులకు రక్షల్లట్ట నుప్పుచు మా
ద స్నేత్రంబుల కంజనంబు లిడ నేతద్రీతిఁ దాఁ జెడ్డవోక.

క. నన్నుటర్వవియాటగు న్నవములోనం గల్లు వేర్జల్లుకుల్
చాన్లు స్వేండిని రాగి భస్మముగ నేర్పుల్లీరఁ గావింపఁగా
మన్నుకొ బంగరు నేయవచ్చు నని కొంపల్లులగా సర్వముకొ
సన్నాసు ల్గొన నేడ్చువారి ముఖవాసమ్మార్తి యా వెట్టికిక.

క. నన్నుటర్వదియేడుగా వజ్రులు బంగారుం బ్రకల్పించువా
గున్నారా సుతరాము నమ్మరు మనకొ హుం లేకపోలేదు వా
రున్నారంచును విశ్వసించు నెపుడే నొక్కండు తద్రీతి సా
భ్యోన్నత్యమును గన్న వానిఁ గన కాకాంక్షించుచు నెవ్వికిగాక.

క. నన్నుటర్వదియైదిదై చను సువర్ణప్రక్రియ ల్లల్లువో
సన్నాసు ల్లిముఁ జేర నేల యెపుడే సంసారిపావాస మే
లన్నం బాములభాఁడు రూఢ్యములఁ జేయనేదో వాఁ డట్టివిం
గొన్నం జేతను నిల్వ వ ట్లుగుట లో కుఱ్ఱాండఁ గాంక్షిం త్రనకొ.

క. నన్నుటర్వదిలోమైన, గున్నీశోగంబు రాళ్లమన్నొక్కినఁ బో
వన్నేరదు దరగాకడ, కున్నడువుమటంచుఁ జెప్ప గురునమ్మినవోక.

క. నన్నుటడెబ్బనగుఁ దా, మన్నది యని నమ్మి చేయు నొకయత్నం జే
కొన్నదిలే చని తలఁచక, యున్నది ముందనుచు వెట్టి నూఁగాడంగక

క. నన్నుటడెబ్బనొకటగుఁ, బన్నగములు గణవ నరుల బ్రదికింతు నన
గొన్నారె వారిమాటల, మన్న న్సత్యంబు విడుతురో బుధులనఁడేకొ

క. నన్నుటడెబ్బదియరెం, డన్నది జ్ఞానోపదేశ మని యజ్ఞానుల్

కన్నియత మోసపుచ్చుటఁ, గన్న న్నిన్నకయ యుండుఘను సలమిత్

క నన్నుటడెబ్బదియుమాఁ, దున్నది వంచనముపేర నుద్రిక్తముగా
నెన్నివిధంబులఁ జెప్పిన, మన్నానని లోఁచు ముగియకుండఁగ నెంచ

గీ. నాల్గవందలడెబ్బదినాల్గవర్త, కమునఁ గ్రయవిక్రయంబులఁ గలుగుత
కలను గొల్లలమోసము ల్లలగలపుట, మాటమెలఁకువలును నిందు మా

క. నన్నుటడెబ్బదేనుగ, మన్నుం బెడ్డలును గలిపి మంచి వటంచుం
గన్నులుగట్టు బెహరుల, సన్నిధి నెల్లపుడు నిలుచు సాధారణమై.

క. నన్నుటడెబ్బదాటగు, చున్నది యొకదానిఁ జూపి యొక టిచ్చుటల
నన్నరుల కెఱుకనడకుం, డెన్నేర్పన మోసగించునటనలయందుకొ.

- క. నన్నుటడెబ్బదేవగుఁ, గొన్నప్పుడు పంచదిగను గొనిపోయినయం
లి న్నిచుకింపుగొట్టెడు, విన్ననువున సరకులమ్ము జేరుల నేర్పుల్. ౪౭౭
- క. నన్నుటడెబ్బదేనిమిది, యన్నది పన పావ్వుబోవ నడివియఁ గొనఁబో
వన్నీరసంపుఁ గొఱవించు, సన్నట్టలు చేయు పెట్టి వ్యాపృతి యయ్యెన్. ౪౭౮
- క. నన్నుటడెబ్బదికీ బయి, నన్నవపరిమితము నెట్టి నష్టము నప్తం
బున్నను మీకిత్తు నటం, చు న్నిజభావమున కెచ్చుచొప్పన నమ్మన్. ౪౭౯
- క. నాలుగువందలయనుబది, కోలం గొను నమ్మ దాని గుండెత్తునకున్
గ్రాలఁగఁ ప్రవృత్తికొలం గొను, గోలును మనకమ్మ బోవకొలపేరంబున్. ౪౮౦
- క. నన్నుటెనుబదియొక్కటి, నిన్న నె వచ్చినది సరకు నీకొఱకై నేఁ
దెన్నులు చూచెద వాడుక, యున్నప్పుడు పరుల కమ్మనోవ నటన్నన్. ౪౮౧
- క. నన్నుటెనుబదిరెండగుఁ, గొన్న వెలకె యమ్ముచుంటిఁ గ్రొత్తసరకు రా
నున్నది స్థలసంకోచం, బన్నభియం బనుచు రట్టిశాస్త్రక నోగఁగన్. ౪౮౨
- క. నన్నుటెనుబదిమూడుగు, చున్నది పెన లడుగ నంచెయ్యలువలు గలవం
చున్ను నె యడుగ నాముద, మున్న చటంచును వచించు యుక్తులయందున్. ౪౮౩
- క. నన్నుటెనుబదినాలుగు, సొన్నారయు ముచ్చె సాలె సారిది స్వకృతులం
దున్నెఱుపు మోసకృత్తము, లన్నానాగతులఁ జూడ లక్ష్యం బబ్బున్. ౪౮౪
- క. నన్నుటెనుబదియైదుగుఁ, బొన్ననఁ బిత్తలియు రాగి పొదగుబలా నా
విన్నాణంబులు విశదమ. గు న్నరులకు లక్క నేడిగొడవలు విన్నన్. ౪౮౫
- క. నన్నుటెనుబదియాఱు, చున్నది మనమిచ్చినట్టి సున్నెద్దవుఁదో
లు న్నాచికొనుట యట్టిలు, మన్నును చూదిగలు పెట్టి మాటుటగనినన్. ౪౮౬
- క. నన్నుటెనుబదియేడగు, సన్ననివప్రములు నేయ సంచకరం బీ
యన్నేసి తెచ్చి చుప్పటి, కన్నులు సాలించు పులుముకాలుంబునకున్. ౪౮౭
- క. నన్నుటెనుబదియైదిమిది, మున్నే యెఱింగియును మోసపోయిన జనమీ
యన్నివిధంబుల పనినాం. డ్ర న్నేరిచినట్టివారు ప్రహసింపంగన్. ౪౮౮
- క. నన్నుటెనుబదితోన్నిది, పన్నుగఁ లైగతులఁ బరుల వంచించుటగా
కెన్నితెఱంగులూ యిలలో, నున్నచీ త్తముదామె మోస మొనరించుకొనన్. ౪౮౯
- క. నన్నుటఱొంబదియగుం, గన్నులు గలిగియును నంధుగతి నటియింపం
గన్నడవఁగలిగి యవిటి న, టన్నున్ ధనకాంతఁ బొట్టకై లోకమునన్. ౪౯౦
- క. నన్నుటఱొంబదియనొక, టన్నుది కాసునకుఁ బాము నఱుతం దాల్పన్
నున్నెత్తి నోటఁగొట్టుకొ, న న్నేత్తిని గోతు లిడకొన న్నిగ్గిడియె. ౪౯౧

- క. నన్నుటతోంబదియై, డన్నది ముండ్లనయిఁబండి యాదలఁ గుంప
ల్లన్నిలిపికొనుచు డబ్బన, కున్నరులాడఁబడుట తెలిసికొనఁబడు నెందుక. ౪౯౭
- క. నన్నుటతోంబదియై మూఁ, డన్నది తల యిసుకలోన నడఁచికొనుట మీఁ
దన్నివలప్రాయువెట్టుట, యెన్నియు లూడితెండు కడుపు హేతువున నగుక. ౪౯౮
- గీ. నాల్గువందలతోంబది నాల్గు వెట్టి, తిండిలేకున్న నొకమూలఁ దెండి చావ
కంగనయుఁ దాను వెలంపడి యంగడులకు, సూత్రపాషాణబంధనాపాత్రునొందు, ౪౯౯
- క. నన్నుటతోంబదిదిట, దిన్ననియంగములు విడిచి తిక్కుకగా ని
ల్చు న్నాలుక కూలముగ్రు. చ్చు న్నిడుపగుకత్తిఁ గుక్షిఁ జొనుపుకొను కివా. ౫౦౦
- క. నన్నుటతోంబదిదిట, నెన్నెన్నియు తాళ్లు మ్రింగు నేడుశలంబుల్
ది న్నేత్రంబుల నూదులి, డు న్నాసామర్థమునఁ నిడుకొనునైకుల్. ౫౦౧
- క. నన్నుటతోంబదిదెగు; మన్నది యాచనకు నాక కొకయం తనితే
కున్నను దరిద్రు స్థితి సం, పన్నున కెఱుకపడకున్నపట్టున జగతిక. ౫౦౨
- క. నన్నుటతోంబదినిమిది, యిన్నెఱి యాచనకుఁగాక యేసిగ్ధఁడ నం
చున్నిభిలవస్తువులుఁ దిను, చు న్నగరములందు సభలఁ జొచ్చునరులదా. ౫౦౩
- క. ఏకొనపంచళతమగు, నేకారుట ధనిపఁగాంచి యీరస మెత్త
న్నాకింత యాయఁ డడిగిన, నేకృతి కడుగక యొంగును నీతం డనినక. ౫౦౪
- క. ఏనూటపాలుచు లఱ్ఱం, డీసేరం దరుచెవులన నెత్తి నవరుచుల్
దానైఁ దివం జాలఁడు, వీనికి నరికినీ గలది భేద మ్మనుచుక. ౫౦౫

ఇది పంచమశతకము.

షష్ఠశతకము.

- గీ. అయిదువందలయొక్కటి యభిలతోగ, ములకు నొక్కటియేనుండు మూలికాన్వి
తంబు సిద్ధోపదిష్టంబు తడయ మించు, వేగిరింపుఁ డటం చనునెట్టవెట్టి. ౫౦౬
- గీ. అయిదువందలరెండు దివ్యోపధంబు, రాజ్యమును నిల్చె నిది యొకరాజునకును
బుత్తుఁ డుద్భవమయ్యె నభుండుకులకు, వంగ్యులక నేవ్యమును వెట్టివైద్యునందు. ౫౦౭
- గీ. అయిదువందలమూఁడు మాయాసధంబు, వెల సరస మొక్కనెలదిని ఫలములేక
పోయినను నుండుఁబంపించవేముఁ డిచ్చి, పంపెదము మీధనం బనువైద్యువెట్టి. ౫౦౮
- గీ. అయిదువందలనాలు గీయమృతతుల్య, సిద్ధరంకల్ప మేమియుఁ జేయ దెంత
దిన్న రుచ్చయ పిల్లలు దీనివాడి, హాయిగాంతు రనియెడు గూఢార్థ మగును. ౫౦౯

- గీ. అయిదువందలయైదు వందలొషధంబు, మాటువర్సరములక్రింద నూజిపిడు
చృభువుచేయించె నేనుసంగ్రహముచేసి, నాడనని నల్లమట్టియుండల నొసంగ. ౫౦౫
- గీ. అయిదువందలయాటు నూయయ్యతాతి, చేతఁ జేయించివారు మాజేటివారు
డబ్బుకక్కుశీతిని మికడనును దెచ్చి, నాడ నన నెట్టితాయి మందమతి గొనిన. ౫౦౬
- గీ. అయిదువందలయే డిది యట్టమూర్తి, యొక్కమూలను గోసిన నొక్కరోగ
మునకు మంచని యెనిమిదిమూల లున్న, రంగుతాలిని జాపునార్భటము నవ్వు. ౫౦౭
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యడుగడుగున, కొక్కళ్లోకంబు చదువుచు నూలిలోనఁ
బాసకము గల్పి యమ్మి తుపాకివేటు, నకును దొరకని వైద్యవంచనకుఁ బట్టు. ౫౦౮
- గీ. అయిదువందలతోమ్మిది యధికునాశ్ర, యించి నీమూలమునను జీవించువాడఁ
గాగితము వ్రాసియిప్పునఁ గాలదన్న, కగుఁగదా యని యట్టిచ్చు నతనిఁబట్టు. ౫౦౯
- గీ. అయిదువందలపదియగు నన్నదీయ, మాతులులు వాగ్భటుని మేనమామకొడుకు
లకును మిత్రులు నాటిలోలంబరాజు, నాకు సాక్షాత్తు తాత యన్రజ్జులాడ. ౫౧౦
- గీ. అయిదువందలపదునొకం డగును వైద్యు, నిరుగుపారుగుల వసియించు హేతువుననె
వేత్త నని విష్ణునిగురుఁ జేరులమ్మి, పొట్టపోసికొనంజూచు పురుషునంటి. ౫౧౧
- గీ. అయిదువందలపంద్రైంబ వ్యాధిగుర్తు, పట్టఁజాలఁడు మాత్రకుఁ బాళ మెఱుంగఁ
డెఱుంగఁడు విటుగుడులు దీని కొంతసేవ, టంచు బలురోగముఁ గుదుర్చు నడ్డువచ్చు. ౫౧౨
- గీ. అయిదువందఁ పదుమాఁడు హానికరము, లైన నాభిని ఖడ్గారమనుచుఁ బనుపు
కొమ్ము రీతిని బాపాణము వుదించి, యొకరనిద్దఱఁ జంపి వైద్యుఁ డగునేని. ౫౧౩
- గీ. అయిదువందలపదునాలు గగును శిష్యు, గొట్టముం దెవ్వనెడు వైద్యుకొవిదుండు
మాసల శశిమారియు సహస్రమారి యగుచు, శపనునకుఁ గొంత చేయూత సల్పెనేని. ౫౧౪
- గీ. అయిదువందలపదునైదునందు వైద్యు, నార్తు లడిగెద రెరోగ మనుచుఁ గాఁక
దారుణము తగ్గుటకుఁ గాను దరుణభాస్కు, రమ్మఁ జేర్చుడటంచుఁ జిత్రమ్ముగా. ౫౧౫
- గీ. అయిదువందలపదునాఱునందు రోగి, నిన్నఁ గాఁకరకాయలు దిన్నకతిన
శ్లేష్మకారకమయ్యెను శీతభేది, నల్లపొట్లమ్ము లిప్పును నాటువైద్యు. ౫౧౬
- గీ. అయిదువందలపదునేడునందు వ్యాధి, దొరకువడ కొహటించు సందుగ నపథ్య
ములనుజేయుదు రెవరినేఁ బిలిచికొండు, తీయమందులు లేవని తిరుగఁబడిన. ౫౧౭
- గీ. అయిదువందలపదునెన్ని దందవేసి, కొన్నచేతులు చాలించికొన్నపిదప
నేనుజేపట్టి యొకమాత్రలోనె లేవఁ, దీసి నాడ నటంచును దెప్పిచోట. ౫౧౮
- గీ. అయిదువందలపందొమ్మి దల్పరోగ, మైనఁ బెద్దఁ జెప్పి నే నొషధంబు
చేయవలయును దెచ్చని చిల్లరగను, దినదినంబును గడియించు తెరువునందు. ౫౧౯

- గీ. అయిదువందలయిరువది యగును దీని, కెంతసే పింతలోనఁ దగ్గింతు దోమ
పంచితంబును దచ్చెదఁ బట్టి రూక, లిండనుచు గుంజుకొనిన వైద్యుండుధనము. ౫౨౦
- క. ఏనూటిర్వదియొక్కటి, దీనికి భయపడకుఁ జేను దెలిసితిఁ గిటు కి
ద్దానికిని మందుఁ జేసెద, మానినపిద పిండు రండు మాపటి కనినక. ౫౨౧
- శా. ఏనూటిర్వదిరెండగుం బెరటిచెట్టెన్నుండు మందా నె నే
వేనా ప్రక్కనె పెద్దపేరుగలవానిం బిల్వినా రారయం
చానాఁడే యనుకొంటిఁ జూచితిర నాహస్తంబు మందెంత యే
గానింజేయదు చేతినాడె మది ముఖ్యంబంచు బేరంబిడక. ౫౨౨
- శా. ఏనూటిర్వదిమూడు దాంభికులు మి మ్మేమాల్చి రీవ్యాధికై
యేనాఁడో యొనరించి దాచినవి దా మింతైనఁ జేయంగలే
వానాఁ డప్పుడె నూటి వేయఁదగు వైద్యంబన్న సామాన్యమా
నేసిమాడక మేడగట్టెదనె పోనిం డంచు నంచించినక. ౫౨౩
- శా. ఏనూటిర్వదిసాలుగొ వలదు నేసిచోటికి న్నాను పొం
డే నాబోఁటియొ నాకుఁ జిక్కఁగలఁ డేనిన్నాళ్లుగా నుండినక
నేనెట్టిండ్లనొ కొంత చూచినను దానేరాఁడె మిమ్మంపుటల్
నేనేదో పనిమీఁద బోయితి ననుండి యంచు భాషించినక. ౫౨౪
- గీ. అయిదువందలయిరువదియైదు సంచి, కట్టునకు కాపమున్నది గడియగడియ
కల్లవోటికిఁ బోఁగూడ దెల్లివత్తు, నవనరంబైన రాత్రిరం డనుచుఁ బలుక. ౫౨౫
- గీ. అయిదువందలయిరువదియాలు రేపు, సంతలోన గ్రంధ్యాణపుసరకులు గొన
వలయు నేమైననిండు మీజ్వరమునకును, మందు కలువానవేచితి నందుచేని. ౫౨౬
- క. ఏనూటిర్వదియేడగు, మానాయన యాజ్ఞ, బేరమాడను బియ్యం
బీనాఁటి కుండు రాతిరి, నేనురికిఁబోదు నింట నీవలయు ననక. ౫౨౭
- క. ఏనూటిడవదియొనిమిది, యా నాచేమాత్ర-యమృత-మగునది నిన్నక
వేనూటి చేసి యుంచితిఁ, గానీ యది యొకరికొకకుఁగా నని బొంకక. ౫౨౮
- క. ఏనూటిఋవదితొమ్మిది, నేనందును గోపపడకు నీరసపడినా
బీనాలేహము దినరా, దా నీవే మీయఁగలవుఁధర్మమున కనుక. ౫౨౯
- గీ. అయిదువందలముప్పది యన్నిరోగ, ములకు దీనినె లోనికిఁ బుచ్చుకొనిన
వజ్రదేహంబు గాదొకొ వట్టిసోటఁ, దినిన నిర్బాధకం బని తెలుపు నపుడు. ౫౩౦
- క. ఏనూటముప్పదొకటగుఁ, దానొక్కరి కీయవలయు దానిం దీర్పం
డీనేరఁడు నాసోమృతి, పూని యొరునిదిట్లు నతనిపోడిమి యెందుక. ౫౩౧

౫౩౩౩

- గీ. అయిదువందలముప్పది యవలరెండు, వెలయు నొకవెట్టి తనతప్పు వెలికిఁదోచు
మండఁ గప్పుచు నొరుతప్పు బుఱక యెన్ను, తీర్పరులఁ బట్టుకొని యతితీత్రముగను
- క. ఏనూటముప్పదియుమూఁ, డౌను గురుండనఁగ లేక యభ్యాసముచే
దానే తనంతివాఁ డగు, నానిపులుండైన చోరునం దగుదృతికె. ౫౩౩
- క. ఏనూటముప్పదియునా, ల్లా నెవ్వరిఁ జూడకుండ నతని కతుండే
పో వేర్పు సంధకారము, లో నొక్కరుఁ డెఱుకలేని లోయలగుడువకె. ౫౩౪
- క. ఏనూటముప్పదేనగు, నేనాటను బడులు లేవు హితగురువులు లే
రేనోట వినునొ నేర్పలు, మైనుం డతినిపులుఁ డగుట లిలకించినచోకె. ౫౩౫
- క. ఏనూటముప్పదాఱగు, నేనని యొరులకును జెప్పకే దొంగయుఁ దా
మానవుని పగిది మెలఁగును, నానావిధచౌర్యములజనము వంచినపకె. ౫౩౬
- క. ఏనూటముప్పదేడగు, నేనిమిషమునందు దొంగ యేయింటికె గ
న్నానం బోదును మఱిగు, మ్మాన న్యశ్చైద నటంచు మతియించు కొనకె. ౫౩౭
- క. ఏనూటముప్పదన్నిది, యా నొక్కనిమించి యొక్కవార్త విసోద
శ్రీ నెఱిపి పట్టపగలే, గానంబడ కల్లవస్తుగఱము హరింపకె. ౫౩౮
- గీ. అయిదువందలముప్పది యైనవెనుక, తొమ్మిదగుఁ గన్నపుంగుత్తి దొరకువడక
యందుకతమునఁ గన్నగాఁ డొక్కనాఁడు, గత్తి మఱవఁడటం చనుగాధ పుట్టి.
- గీ. అయిదువందలనలువది యన్నియెడల, వెలయును బ్రదర్శనంబు లెవ్వలనఁ జూప
రదృశతంబుగ సంధిసేయంగ నొదుగు, కత్తి యిట్టిదటంచుఁ జిక్కయ యేమొ.
- క. ఏనూటనలువదొక్కటి, గా నేఁజూచితిని మద్దికాయవలెనే ము
క్కోనములు చేరుఁ జివరను, జేసెఁడు బెత్తెఁ డగుఁగత్తి చిత్రంబున నొ. ౫౪౦
- క. ఏనూటనలువదియురెం, డౌ నొక్కఁడుఁ గత్తిఁజూడ కాలోచనమై
నానాగనావసధము, లానైపుణిఁ గట్టఁ జూచి తంచు వచినపకె. ౫౪౧
- క. ఏనూటనలువదియుమూఁ, డౌ నూతనచోరుఁ డాయుధావాఙ్మికినై
మానెఁడుబొగ్గులు చుట్టుల, తో నిశఁ గొలిమినిడిచనుఁ జతురత మెఱయనాకె.
- క. ఏనూటనలువదియునా, ల్లా నలకమృరియు నుదయమైనం గని యె
వ్వనికిఁ దెలియకయుండం, గా నొనరిచి యిడును రాత్రి కమటమున ననకె. ౫౪౨
- క. ఏనూటనలువదైదగు, నేనెఱి నొరులెఱుంగకుండ నీపనిచేయుం
దా నలకమృరి యని యెవ, రేనిం దలఁతురొకొ యనుచు నేడ్చెడు నెట్టికె. ౫౪౩
- క. అయిదువందలనలువదా ఱగునుబెద్ద, పులియదిగొ నన్న నిదిగొ నీవది తొంక
య నెడువారలెగాని యాయువని వాస్త, వంబు నరయ రటంచని వనరువెట్టి. ౫౪౪

- గీ. అయిదువందలనలువరే డగునుదొంగ, తనము నలరాత్రి కడుఁ బ్రేమఁ దల్లిపోత
దటని రక్షించు దొంగలతల్లి కేడ్వ, భయ మటంచన వీడ నపాయమునను. ౫౧౪
- క. ఏనూటపలువదనిమిది, యా నిసి నొకవీధికిగి యరసెడువోఁ కే
లూనంగుట్టిన నేడ్పుట, మాని కృకింపంగ వెట్టి మఱిగినయేనికొ. ౫౧౫
- క. ఏనూటయేఁబదికినొక, టూనంబగు వెట్టి యెన్నియున్నను ధనమే
గాని స్పృశింపనిదొంగను, మానుగ సమయమది యొక్కమాటు భజింపకొ. ౫౧౬
- గీ. అయిదువందలయేఁబది యగును జీఁక, టిని బరులయిండ్ల వెనకి పెట్టినది తీయు
చాడ్వనను సర్వమును గొని చప్పుడేమి, చేయకయ చనువోరుని చిత్రధర్య. ౫౧౭
- క. ఏనూటేఁబదియొక్కటి, యా నుద్యోగములు లేవొ యధికారము లే
వో నమలరాదొ పుల్లెలు, చీ నిసియం దర్థహరణచింతలు తెగడకొ. ౫౧౮
- క. ఏనూటేఁబదిరెండగు, నానో కాదో యటన్న శుద్ధంబునకై
నానాబాధలు చీఁకటి, లోనంబడి యేడ్పునే ప్రలోభము కలిమికొ. ౫౧౯
- క. ఏనూటేఁబదిమూడగు, నానుం గనుదృష్టి యంజనాదికమున నం
దైనను భటులకు దొరకక, పోనుండవె మందులనుచు బోధించెడువోకొ. ౫౨౦
- క. ఏనూటేఁబదిసాల్లం, గానెన్నురు రుల్కవడెడు కాలంబునఁ గా
టానినవోఁ గలయినుమును, బానుపువై జల్లి స్వపితు వంచించురసకొ. ౫౨౧
- క. ఏనూటేఁబదియైదగు, గానంబడినట్టి వస్తుకాండం దెల్లం
దానుగొని యెట్లుదాఁచునో, యేనెరి సామ్రుగునో యంచు నెంచెడునేనికొ. ౫౨౨
- క. ఏనూటేఁబదియాఱగు, మానిసి చడివట్టి గోడమాటున డాఁగం
బో నూతఁబడిన నోరుని, కానాఁడును బుద్ధిరామి కాశ్చర్యముగాకొ. ౫౨౩
- క. ఏనూటేఁబదియేడు ని, కానాఁడును గ్రంథ సర్వసాహసముల మా
ర్గానఁబడి "బడితివాద్యవి, ధానమున" న్ననులదోఁచు తప్పురుచర్యలొ. ౫౨౪
- క. ఏనూటేఁబదియెనిది, యానొకరిద్దఱను గ్రామమంతయు దు
ర్నామానుననిందవడు లో, కానం గ్రహచారమునుమఁ గలఁగడునేనికొ. ౫౨౫
- క. ఏనూటేఁబదితొమ్మిది, యా నుత్సవములను బగటియందే మ్రుచ్చుకొ
మానుగఁ దిరుగుటఁ జూచియు, మానమి నిక నట్టిప్రసి ప్రమాదం బనుచుకొ. ౫౨౬
- క. ఏనూటర్వదియో బది, కానిం గొని బ్రతుకు నానగండల బ్రదు కి
స్సీ నిందకు నిలయవుగుఁ, దానును దత్ఫలముకతనఁ దామసి యగుటకొ. ౫౨౭
- క. ఏనూటటువదియొక్కటి, యా నొక్కొక నెలఁత యత్త పెట్టిననగల
వ్రాసమున సహారించిన, మానిని నగలాత్మభర్త మఱుఁగుపఱచినకొ. ౫౨౮

- క. ఏనూటలువదిరెండగు, జ్ఞానాపేతముగు శిశువు కాయంబున వి
జ్ఞానులు నగలందొడిగి య, ధీనము గావించిరేని తెక్కలిగమికిన్. ౫౧౨
- క. ఏనూటలువదిమాడగు, బూనిక నొరుబిడ్డ ముద్దుముచ్చట లని దు
ర్వాసలు గొని యొడలంగల, వానిని హరియింప నర్థవాంఛానిరతిన్. ౫౧౩
- క. ఏనూటర్వదినాల్గు, నూనిను తాకకొంద ఆరవుమార్గము గాఁగన్
నానాభరణంబులు గొని, స్త్రీమలు హరియించి రనుచు జెప్పిరయేనిన్. ౫౧౪
- క. ఏనూటలువదియైదగు, నేనాఁడును నెరవుదెచ్చి యిడికొను టది లే
దేని స్వర్యాదకు వెలి, తొనో యెరివులవి బరువులన నెలుఁగరాకొ. ౫౧౫
- గీ. అయిదువందలయలువదియాలు పగటి, చుక్క రేచుక్కలను జోలుజోరు లవని
మాటలనె మోసపుచ్చు కైలాటకాండ్రు, వర్తకులు వారిప్రక్కఁ జోవఁ గడుహని.
- గీ. అయిదువందలయలువదే డగుచు సూత్ర, ములును సంధులు నర్థసముచ్చయములు
బహుళపక్షగమంబులు స్వార్థపరత, లెన్న ముచ్చిమి వ్యాకరణోన్నతిఁ గజ.
- క. ఏనూట రద్దియెనిమిది, తానొక్కరియొద్ద నేర్చి తనకంటె గురుఁ
హీనునిగాఁ జెప్పుచుఁ బ్ర, జ్ఞానప్తిం దిగును మోసగానిం గలఁచుక. ౫౧౬
- క. ఏనూటలువదితొమ్మిది, గా నొక్కనిప్రక్క హంసకాకీయోహ
ఖ్యానముగ మెలఁగి కన్నులు, గానక భుక్తాలయంబు గర్హింపనగుక. ౫౧౭
- గీ. అయిదువందలదెబ్బది యగును గురువు, గారు మర్తముచేసిరి కాంచి వెలికిఁ
దెల్పుచున్నాడ రండని తెలివితేని, పనుల ధనమార్జనముచేయు పలుగువెట్టి. ౫౧౮
- క. ఏనూటదెబ్బదొక్కటి, యా నొక్కనిఁగూడి వృద్ధిసంది యనికముక
వేనోళ్ల నతనిఁ బొగడచు, నేనూహలు మార్చికొంటి నిపుడని తెగడక. ౫౧౯
- క. ఏనూటదెబ్బదియురెం, డొ ననవసరమని విడువ నాచార్యుఁడు నే
నేనిపుఁతఁ గనిపట్టితిఁ, గానియొడం జగతి లోటుగాదే యనినన్. ౫౨౦
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదినంటి మూఁడు, పొలఁచుఁ గనువెట్టి నరు వెనుపోటుగాఁగ
దృష్టిదోషాఖ్య మది యెన్ని యేనితెఱఁగు, లగును గొన్నింటి వివరింప నవసరంబు.
- క. ఏనూటదెబ్బదియునా, లైన సదాపరగృహముల నజ్ఞాదుచుఁ ద
దేనువులనొ మానవులనొ, పూనికఁ గన్నెత్తిమాచి పోదలఁచునెడక. ౫౨౧
- *గీ. అయిదువందలదెబ్బదియైదు కంటి, దెబ్బ తప్పిననుం గంటిదెబ్బ తప్ప
దనెడుసా మెతగా విమమాక్షు లరసి, రేని జెడుఁ గొన్నివస్తువులొ వృద్ధితేక. ౫౨౨

- గీ. అయిదువందలదెబ్బదియాలు కంటి, కంటె జేతాకు చెడ్డది గలదు పాదు
కాయ యొక్కండుగోసిన గాయ దింక, జీడపట్టును మిగుల బ్రసిద్ధ మిదియూ.
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదే డగును బాని, పితుకుమండంగ జూడ జేపినది మరల
జేయు నెగజేపు త్రిందిను చెడును గొడ్డు, చిట్టెడీయదు గంపెడుచిట్టు దిన్న.
- క. ఏనూటదెబ్బదెనిమిది, యా నొక్కనిదృష్టిపడిన నాపుపాదుగులో
మా నెడుపాత నడ్డెడు, గానంబడు రక్త మిది ప్రకాశము జగతికొ. ౫౭౮
- క. ఏనూటెనుబదికొక్కటి, యాను గొఱతగఁ బచించు నవసరముల నె
వ్వనిదొ కన్నుపడంగను, బోనది నీరుగనొ పెద్దపురులుగానో. ౫౭౯
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యగును జిత్ర, దృష్టి తాఁబెట్టు నన్నంబుఁ దృప్తిగా న
మృతసమాసముగా నేరికేని వారులు, పెట్టువది చూడ నోపదు వెట్టితల్లి. ౫౮౦
- క. ఏనూటెనుబదియొక్కటి, యా నేత్రముకంటె మిగుల హస్తముకంటె
మానవులదర్శనంబున, జానొక దోషంబు సర్వసామాన్యముగాకొ. ౫౮౧
- క. ఏనూటెనుబదిరెండగు, నేనూరికి బోవునపుడు నీవెదురైనం
గానెరదు కార్యం బని, మానసమునఁ బుట్టుకంక మఱి యట్లు చుగుకొ. ౫౮౨
- క. ఏనూటెనుబదిమాండగు, నేనీదినమునను లేచి యెవ్వరి మొగముం
గానంగానో యిట్టివ, మానం బయ్యెనని చెప్పమాటలు వినినకొ. ౫౮౩
- క. ఏనూటెనుబదిసాలుగు, మానవదర్శనముకంటె మాటలదోషం
బొను బ్రయాణముపట్టునఁ, గానంబడు దానిఫలము కడువేగమునకొ. ౫౮౪
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియైదు మీర, లెక్కడికి వెళ్లుచున్నార లెపుడువత్తు
రనిన విఘ్నంబు గావుట నన్యరేగు, నప్పుడెదురుగ రారు మాటాడ రరసి. ౫౮౫
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియాలు పిదప, నెవ్వరేమందురో యని యింతిముందు
వచ్చి బిడ్డకుఁ దెండు పావడకుఁబట్టు, పసుపుఁ గొమ్ములు దెమ్మలి పలుకుఁ బతిని.
- గీ. అయిదువందలయెనుబదే డగును నరులు, పరులఁ గనుఁగొని చేయునప్రలూప
మునకు నాక్షేపమును పేర ముఖ్యవిషయ, ములను గొన్నింటిఁ దెల్పుట మోసగాదు
- క. ఏనూటెనుబదియెనిమిది, యానస్తవక్ర డంగజాకృతులను హా
న్యానకృతిం డొంపాడుచుట, దీనం బలుదెఱంగులుండుఁ దెలియవలసినకొ. ౫౮౮
- క. ఏనూటెనుబదితొమ్మిది, యా నెంతప్రమాణముంటి నని తన్నెఱుంగం
దైనను బాడుగరి ద్రాడని, జానోజీ యనుమఁ బొట్టి జక్కటులడవకొ. ౫౮౯
- గీ. అయిదువందలతొంబది యాలయముల, దేధనమును మ్రచ్చిలు దిట్ట దొంగ
తనముచేసిన బుట్టు నిర్ధనుఁడుగాఁగ, బాతకముని ధర్మము ల్వరికనెని. ౫౯౦

- క. ఏనూటతొంబదియునొక, టౌ నొక్కని కలెతవానికైనను గొంచెం
బూసముగఁ బల్కిననుండిన, వో నిద్దురపట్టకుండుచో పురసికనక. ౫౯౦
- క. ఏనూటతొంబదియునరెం, టౌ నుసొంభిరుండు నవ్వు నాయతజఘనుం
గానంగ వెనుకబరువని, తొనెక్కినబండి కఱకఁ దలఁపందైనక. ౫౯౧
- క. ఏనూటతొంబదియునూఁ, డౌ నూనెమెఱుంగుకొప్ప టూర్వను జొల్లెం
బూనినపందాకిని నగు, నేని నొగగులకుఁ గాలవిడియా యనుచుక. ౫౯౩
- క. ఏనూటతొంబదియునా, ల్లె నుచ్చినబుగ్గలలివ యవటీటను ఘో
జానూన దీర్ఘకంధర, న్యూనతఁ బాడగన్నపట్ల నులుకుచు నుండుక. ౫౯౪
- క. ఏనూటతొంబదే శ్లె, పీనుఁడు గొల్లాయఁగట్టుఁ బిఱుఁదులు దిగవం
చానఁగ నవ్వినఁ బొరుండు, బానపదుం గేలిసేయ సంసిద్ధముగాక. ౫౯౫
- క. ఏనూటతొంబదా అవ, ధానింగని యాశుకవి వితాయని నవ్వక
ధీనిధిని యాడుగాని మి, హానాటకకిర్ర నట్టహాసముసేయక. ౫౯౬
- క. ఏనూటతొంబడేడుగఁ, జీనాంబరధారిఁ గాంచి చిఱునవ్వునఁ బ్రా
చీనావీత్సవదేశవ, నానుఁడు సఖుఁ జూచుచుక దిసంతులుగిట్టక. ౫౯౭
- క. ఏనూటతొంబదినిమిది, యతా నలగూర్జనిఁ గేరళాంగన ద్రవిడ
స్త్రీని యవని గడ్డహిం, దూ నయమార్గనిధి నలకనుస్మృతిని నగక. ౫౯౮
- క. ఏనూటతొంబదింటికి, తైనొకతొమ్మిది వహించు బావమఱుఁదుల
వ్వానావహానపద్ధతి, మానింపక చేయుహాస్యమార్గము లెల్లక. ౫౯౯
- గీ. ఆఱువందలయొకటి విదాల్గు లన్యు, బలపములు లేఖనులును జాఁపలును దొంగి
లించి పట్టువడక నాకులేవె జలప, ములును గంటము లనుచును బూకరింప. ౬౦౦

ఇది పప్తశతకము.

సప్తమశతకము.

- గీ. ఆఱువందలయొకటి విదాల్గు లన్యు, బలపములు లేఖనులును జాఁపలును దొంగి
లించి పట్టువడక నాకులేవె జలప, ములును గంటము లనుచును బూకరింప. ౬౦౦
- గీ. ఆఱువందలరెంటిలో నన్యువున, కంబు హరియించి నెనులియొకలను నాంచి
దొరకువడి సిగ్గువడి చెడుదురు దురభ్య, సనములను బాలురని వెట్టి చాటిచెప్ప.
- గీ. ఆఱువందలమూఁ డుపాధ్యాయు చనిర, యెత్తుకొనిపోయి మాయమ్మ యిచ్చె ననుచు
బొంకి పేరున్నదెఱుంగక బుద్ధిహీను, లపహాసనదుర్వచములపా లగుదు రేని. ౬౦౩

- గీ. ఆటువందలనాలుగొ సరయ కొకరి, వస్తువుల బాలకుండు దే వానినింటి
పెద్ద లర్థాపులై పెజినీథి నప్పు, జూపినను బాలు వారింపఁజూడ కన్న. ౬౦౪
- గీ. ఆటువందలయై దితర్థములను, జూడ నవి తానుహరియింపఁజూచుజాడ
లాదవఁజేసెడు తలఁపను నొజ్జగాక, శిక్షకులు లేరు శేర్పంగఁ జేయవట్టి. ౬౦౫
- గీ. ఆటువందలయాటు కన్నట్టిదెల్లఁ, దనకు రావలయునటంచుఁ దలఁచి దాని
కొఱకు బహుకప్తములఁ బడి కొనలుసాగు, నోర్వలేమిని గుండువో నొప్పువెట్టి. ౬౦౬
- గీ. ఆటువందలయేడగు నల్లవాని, కన్నదని లేగు తనకని యొప్పుచాల
కిరుదెఱుంగుల వగచెడు హీనుమనసు, వట్టిపాలార్పు వెట్టి సుస్పృష్టముగను. ౬౦౭
- గీ. ఆటువందలయెనిమిది యటుగునొక్కొ, పరులవత్త మటంచును బరిగణింప
కెదురుచూచుటచే బుద్ధిహీన మగును, దానిచే బుట్టువెట్టి కొందఱకు జగతి. ౬౦౮
- గీ. ఆటువందలతోమిది యగుచు వెట్టి, యెద్దియో లోపముండిన యెడను బట్టు
వసతిలే కూడనింబాడు ప్రజ్ఞ యదియ, కారణం బగుచుండు సాధారణముగ. ౬౦౯
- గీ. ఆటువందలపది చూడనగును దావు, మెదడునకు లేకపోయిన మిక్కిలియును
జిన్నతలతోడఁ బుట్టిన చిన్నవాండ్ర, చేప్తలను వారితండ్రులచేప్త లరసి. ౬౧౦
- గీ. ఆటువందలపదునొకఁ డగునుదైవ, మనసుకూలముగా నుండుటరయ కల్ల
వారివలె నాకు వలయు వైశ్యవ్య మనుచుఁ, బాటుపడి వ్యర్థఁ డగువానిభ్రాంతి వెట్టి ౬౧౧
- గీ. ఆటువందలపంద్రెండు వ్యర్థకూన్య, వాదముల నాకించి యపప్రలాప
మాచరించుచు సద్బుద్ధి యాదరింప, నారటంపడ బుద్ధివికాగ మగును. ౬౧౨
- గీ. ఆటువందలపదునమాఁ డగును ధనికుఁ, డయ్యు సామర్థ్యముండియు నడుగుదాఁట
కాలరుల మాట దుష్కార్యజాలకృతి గ్న, మాన మెఱుంగక చెడు పరాధీనువెట్టి. ౬౧౩
- గీ. ఆటువందలపదునాలు గగును హంస, లేదు కలిలోన సింహంబు లేదు కాకి
కాదిదియు వేటుపక్షి నిక్క మగునవిగ, తించె ననుచును దలతిక్క దిరుగకున్న. ౬౧౪
- గీ. ఆటువందలపదునై దనంత మొడమె, గలదు తఱుగ దటంచు దుష్కార్యపరతఁ
గన్నుఁగానక వావివంగడమ లెఱుంగ, కయును విహరించు దుర్బుద్ధి కయివుగాడ. ౬౧౫
- గీ. ఆటువందలపదునాటు వ్యవహరింపఁ, బడు ధనాద్యౌ తేవడివలనఁ దనకు
నదివలయు నిద్దివలయు నం చందరాని, కొరుకుల గోరుమనుజుని జేరియుండి. ౬౧౬
- గీ. ఆటువందలపదునేడు వ్యర్థ లన్య, విత్తయువతీప్రలోభంబు వెలఁదు లన్య
విత్తయువక ప్రలోభంబుఁ జిత్తమందుఁ, గలిగియుండుట యాశనాఁ గాంచుఁ బేరు. ౬౧౭
- గీ. ఆటువందలపదునెని దగు నహర్ని, శంబులు దరిదురులు మనోరథంబులఁ గడ
పఁగను వారిచ్చిలేని యీపట్ల నర్థ, వంతుఁడను గానె యని వృథా చింతసేయ. ౬౧౮

- గీ. ఆటువందలఐందొమ్మిదగుతు డలఁచు, కొన్నవన్నియు వచ్చునా యెన్నఁడైన
వచ్చు రాకుండు కానితోపాటు విద్య, కై ప్రయత్నింపకుంట నిరాశయనఁగ.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యగుఁ బరార్థ, మందుఁ గాంతు యొనర్చుట యాసలేని
వాఁడుగలఁడొక్కొసన్నావీవంటివాఁడు, గాంతు నేయుఁబరార్థసంగ్రహము పొంటె
- గీ. ఆటువందలయిరువదొం డగును బరుల, వలనఁ దాఁ గోరుసర్వంబు వచ్చినట్టి
వస్తువులపైని బెఱుఁగఁ ప్రాబుక, కాచుకొని యుండువానికాంతు కగునిద.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యవలఁచెందు, చనును నాకంటెఁ గలఁడె యొక్కర్థవంతు
డెంచును నన్ను దర్శింప కర్థఘటిక, యుండలే రను చిత్తసమున్నతికిని. ౬౨౨
- గీ. ఆటువందలయిరువది యంచుమీఁద, మూడు నాకంటెఁ జదివినవాఁడు లేఁడు
డొక్కశుద్ధి యయినను వాఁడు విధిలేదు, నన్నుఁజూడక యని గర్వనటన డెలుప.
- గీ. ఆటువందలయిరువది నంటి నాల్గు, విస్తరిల్లుచు వాఁడెంత వీనిధనము
వీని విద్యయు నెంత నామెనక నిలువ, నర్హుఁడేయని యెల్లర నవమతింప. ౬౨౩
- గీ. ఆటువందలయిరువదియైదు సేపు, చేయునది యేమి-చెప్పకొ-చేతనైన
సేను రేపేగి సభలోన నిన్నకాయ, వాట మొనరిం తని తిరుగఁబాటు సేయ. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయిరువదియాటు బీద, వాఁడు ధనకాంతునేయు స్వాభావికముగ
సర్థవంతుఁడు సేచమార్గానుసృతిని, గాంతు సేయుట తగదని కానకున్న. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయిరువదే డగునుస్వల్ప, వేతనంబులచే ధనస్పృహ యొనర్పు
న్యాయదీక్షితులైనపరార్థ్యు లధికు, లర్థమాశించి లంచంబు లందుకొనిన. ౬౨౬
- గీ. ఆటునూతీర్వడెన్నిది యగును దమకు, లంచములు మాటలాడఁగా నుంచుకొందు
రాంతరంగికు నొక్కని నధికు లంచు, లోన గుటకలు మ్రింగు నలోభివెట్టి. ౬౨౭
- గీ. ఆటునూతీర్వదియుఁ దొమ్మిదగును నీచు, పక్షమొనరింపఁ జెప్పుచు వారికిచ్చు
నది యటుంచుచు నాకెంత యనుచు సంగ, డిని సమారాధనముసేయు ఘనునిబ్రదుకు
- గీ. ఆటువందలముప్పది యధిపు వనిత, జగతిఁబాలింపఁజను భర్తనన్నిధాన
వర్తలకుఁ గోల్లఁ గొనిరండు వచ్చునపుడు, నేయిడెం దూళ్లలోన దండియని చెప్ప.
- గీ. ఆటువందలముప్పదొం డధిపుఁ డింటఁ, గుడువఁ బిల్చినచెలుల చెంగులనగల్గు
ముడియ విప్పెడునట్టి యప్పుడఁతి ముడియ, విప్పనా నుప్రసిద్ధికి వెలయుఁబేరు.
- గీ. ఆటువందలముప్పది కవలఁచెందు, మాధవుం డడిగింప క్యచుంతకంబు
వేసికొకనిండ నన్నయ భీమకవిని, విన్నదియులేదు నిందలువేసి రెట్లు. ౬౩౨
- గీ. ఆటువందలముప్పది కవల మూఁటఁ, బామునకు సంభయమందఁ డాముగొన్న
రాజునకుఁ డెల్పుటెటు గవిరాఁగ నాత్మ, పదవిచెడకుండ నని మంత్రి భయమునందు.

- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలసాల్లు, పండితుఁడు వచ్చెనేని భూధర్త కెఱుంగఁ జెప్ప కాస్థానపండితుఁ డిప్పు డనను, యమని పిఱికితనమున నంజేసేని. ౨౩౪
- గీ. ఆటువందలముప్పదియై చగన్ముఁగ, డద్రియభివృద్ధి నడచు టేయద్భుతంబు వృద్ధికిని రాఁదగినకష్ట్యు శేవునొజ్జ, యడఁగఁద్రొక్కుట కాక మహాద్భుతంబు.
- గీ. ఆటువందలముప్పదా అధికునొద్దఁ, దనకుఁ గలచనవునఁజేసి తగినవాని గుణము లవగుణములుగఁ బేర్కొని యుపండి, తుం డమాయను చరిఁ జేర్చుకుండేసేని
- గీ. ఆటువందలముప్పదే డధిపునొద్దఁ, దనకు వచ్చెడునది నొల్లకొనుచు నొరులఁ గూర్చిచేప్పటకుఁ గుధి జంకు నొకవేళఁ, గినిసి తన కిచ్చుదానఁ దగ్గింయనేమొ.
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవ్వల నెని, మిదియగు నధికారంబుచే మిట్టిపడుచు బిచ్చగాండ్రన విజ్ఞుల వెడఁగుఁదనము, తెలియ రవ్వారియుద్యోగబలము పేరు. ౨౩౮
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలఁదొమ్మి, దధిక్యతులు తమ్ముఁ బండితులార్యయించు టాత్తగారవహేతువం చరయ కర్థి, విధమునం జాల్మజాచుట వెకిలితనము. ౨౩౯
- గీ. ఆటువందలనలువది యర్థపుండు, పండితుని దీవనల గ్రహింపం దలంప కానపడుఁ బొగడించుకో నాత్తతుండుఁ, తద్విజ్ఞు లద్దాని వెంగలితన మనార ౨౪౦
- గీ. ఆటువందలనలువది యాలనొకటి, యభిలషిద్యుల మఱపులేనట్టి కాన్త్రి వచ్చినపుడెల్ల నెవరని ప్రశ్నచేయు, ద్రవ్యవంతునిఁ బట్టు పరామెట్టి. ౨౪౧
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలరెండు, బ్రహ్మరాక్షసిపట్టినవానియింట దండమున నున్నగుడ్డలా తగులఁబడువి, ధమునఁ దోచుట చిత్రవిభ్రమ మటండ్రు.
- గీ. ఆటువందలనలువది నంటిమూట, నర్థికిచ్చిన నిచ్చి యీయకయ వుచ్చి యూరకుండక కూలిచేయు మని బండి, లాగుమని బుద్ధిచేర్చు బ్రలాపమగును.
- గీ. ఆటువందలనలువది యైసపివప, నాల్గు పరులకు బోధించునయపథంబు తాను దిగనాడుటొరుల కింతయును దెలియ, దనుకొనుటయజ్ఞతాగుణమండ్రుబుధులు.
- గీ. ఆటువందలనలువదియైదు తాను, జౌర్య మొనరింపఁగడఁగు నజ్ఞానమునను దాని నన్యులెఱుంగుచో హేనియనిత, లంచు టగును మఱపు తెఱ పంచువెట్టి. ౨౪౫
- గీ. ఆటువందలనలువదియాటు నశ్వ, రంబగు ధనముచేకొని రాత్రి పవలు శాశ్వతంజగు నయశము సంగ్రహించు, కొనఁగఁ దివురుట లాహిరి యనెడువెట్టి.
- గీ. ఆటువందలనలువదే డగును మాన, మెడలి తలిదండ్రులను వీడి యెవరుచేప్పు వెనుకముం దెంచ కొరులను వెంబడించి, గుణధనము గోలుపోవఁ జొక్కునకుగులుతు
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలనెన్ని, దగును విఱిగినమాదియు నంతమందు వెంటరాదని యెఱుంగక విత్త మర్హి, కిడక యడుగనికార్యుల కిడుటమత్తు. ౨౪౮

- గీ. ఆటువందలనలువది యవలదొమ్మి, దడుగులంబట్టి నడిన యర్థి దన్ని
కొడిమలం దొంగ తలవట్టి గుంజి యర్థ, రాత్రమునఁ గొన్న మ్రొక్కునధవతిసిగ్గు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది యగును ధనికుఁ, డరులా మీరు మాకంటె నధికు లంద
టును నొసంగుదు రెల్లరకును నొసంగి, చదికిలంబడుదు మనిహాస్యంబు నెరవ. ౨౫౦
- గీ. ఆటువందలయేఁబదియటుత నొకటి, తైవులకుఁ బెట్టరాదని జైనులకును
బుడుకరాదని శ్రీవైష్ణవులకు మాత్ర, ముపిడికెఁడుపెట్టు నెఱుదాత మొఱకుఁడనము.
- గీ. ఆటువందలయేఁబదియండ రెండు, ధనికుఁడన నెవ్వరైన యాచనకు వత్తు
రిధివులు కరగ్రహాయత్తు లగుదు రనుచు, బెదరుచూపులఁ జింతించు టదరిపాటు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబదిసంఠిమూఁడు, పిసినిగొట్టని తిట్టినఁ బెడచెవి నిడి
పోయెఁ బ్రాణంబులనఁ బీడవోయె ననుచు, మిన్నకుండుటే యొర్పని యెన్ను జగము.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది ననుసరించు, నాల్గు లోనికి నర్థిరా నయము చూపి
మాడ యిడి పంపి ద్వాగ్రస్తు మానవేత, నమునఁ దెగఁగోయు దానశౌండ్లాగరిమంబు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది నాభరణము, గుత్తమై తాల్పరాకున్నఁ గుడుపుమాని
యంగములు చిక్క నవ్వలనవధరించు, నట్టియుసలౌగ్రబుద్ధులఁ బట్టునెట్టి. ౨౫౧
- గీ. ఆటువందలయేఁబది అధికు యాచ, కులని పండితులని పండువులని యుత్స
వములని వినాహములని యు వడుగు లనియు, విన్నవ్యయభీతి మైకమ న్వెట్టివట్టు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది డవళ మనెడు, వెట్టి వ్యసనంబులం జిక్కి విత్తనాశ
సురయ కాపులబోధల నాలకింప, కెప్పుడుఁ దడవనిస్థితుం డేనిఁబొందు. ౨౫౨
- గీ. ఆటువందలయేఁబది ననుగమించు, నెనిమిది గృహంతరావస్థవినక పణ్య
యవతియే ప్రాణ మద్దానియొడలె జగమ, టంచు విహరింప మైమఱ పనఁగఁబడును.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది నానులొమ్మి, దప్తకన్యమలంబడి యార్జనంబు
చేసినట్టి ధనంబు డించి చనలేక, తలకడను మాటఁబెట్టుకో దైన్యమగును. ౨౫౩
- గీ. ఆటువందలయటువది యంతమందు, భూశయనమునఁగూడ డబ్బువిడఁ ప్రాణ
మెడలకుండిన రూఢ్యము ల్గడిగి నోట, బోసినం బోవు నతనిది మోహ మగును. ౨౫౪
- గీ. ఆటువందలయటువది నాశ్రయించు, నొక్క టీలోకమెల్లఁ దానొక్కరుండ
సృష్టిచేసినయట్లు నాయిది యు నాది, యనుచు మమకారమందుట కగునుచేరు. ౨౫౫
- గీ. ఆటునూఱులమీఁదట నటువదియును, రెండు నెలలోప లగును బూర్తి శత మొక్క
యేఁడుబ్రదికిన రెండు గావే యటంచు, నెవరికోసమొ గడియింప నెంచుచింత ౨౫౬
- గీ. ఆటునూఱిటువదియునూఁ డగును మించె, మాట యడుగంగ వచ్చిన మార్పు పెట్టు
లందుమే కాని యెందఱకంచుఁ గన్ను, మాసి యోజించుటకుఁ బేరు మూర్ఖయనఁగ

- గీ. ఆటునూటీటువదియునా ల్లగును దైవ, మా యొసంగగరాదె నీవందఱకును
మాపయిని బడ రీదిక్కుమాలినట్టి, ప్రజయనుచు దైవమును బల్కె బ్రార్థనంబు. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయలువదియైదు చావ, రాద యాచకు లందఱుఁ బ్రాణభీతి
యేల వారికి నట్లేని నేడిపింప, రనుచుఁ జింతించు టగును గృహాతిశయము. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయలువదాఱుగును నిన్ను, నెవరు కొందురొ యొకపఱకేని నర్థి
కొసంగక గడించి చత్తు మొట్టో ధనంబ, యేమికానుంటి వన దుఃఖ మిలనుపెలసి.
- గీ. ఆటువందలయలువదే డడుగలేదు, పెట్టలే దేల దైవమా వెంటఁదిరుగు
చుంటి ననుఁజంపఁ దిని పడియుండఁ గన్ను, నుట్టెనా యను ధనియనాకులత యొప్పు
- గీ. ఆటువందలయలువదినంది యెనిమి, దాధిపత్యంబో చదువో నాయార్జనమున
కేల ననుజీమల ట్లలయింతు చదువ, రులును నధికారు లనిన విరోధ మగును. ౬౨౮
- గీ. ఆటువందలయలువదియఫలఁ దొమ్మి, దగును బాల్యము లేకున్న నంతకంటె
ముందుఁ బుట్టిన నెంతనేమ్మ గడియించి, యందునో యనఁ బరితాప మొప్పుధనికి.
- గీ. ఆటువందలడెబ్బది యాలబిడ్డ, లకును బెట్టితి నేఁదింటి నాయమునకుఁ
బాటుపలపుట్టదా వృథా పడితిఁగవ్వు, మార యనఁగఁ బఞ్చతాప మనెడివెట్టి. ౬౩౦
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియొక్క టగును గడ్డి, తింటి నార్జనకై పడియుంటి నొకరి
జోలి నాకేల యనుచు నాజోలికేల, వచ్చు నెఱుంగదె మిత్తి యస్వానిదిబివు. ౬౩౧
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియైదు డన్నియొన్ని, కలకుఁ దానుండకున్న లోకము నిలువదు
తానె మూలము లోకమంతకును దన్నుఁ, బిలువకుండినఁ జెడునను వెట్టితలఁపు. ౬౩౨
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియుమూఁ దాదిభిక్ష, మీఁది మీపేరు ముందుండ మే లటన్నఁ
బొంగి పెద్దంకెఁ బద్దులోఁ బొందుపఱుచు, నతనిదార్థ్యంబు గాదె సాహసమునంగ.
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియునా ల్లధికదుర్వి, నీతు లేవ్వరొ వారి కిన్విం దటన్న
నేను నేనని యెల్లరు నెగువుపీఁట, కాననడి వచ్చువారిధైర్యము వహించు. ౬౩౪
- గీ. ఆటువందలడెబ్బది యైదు శిష్టు, లకును విందన్న నవిసీతులకడ నిల్చు
సాహసుర సిద్ధమగుదు రీసవ్యసాచు, లన్యఁ జేసెడినాఠేప పేగు నలజ్జ. ౬౩౫
- గీ. ఆటువందలడెబ్బదియాటు నేన, మవ్యపాయని విటశిఖామణిని వంచ
కాగ్రరూఢఁ గులభ్రష్ట ననుచు నెందు, కై న సిద్ధపడంజాలు నదియ యశము. ౬౩౬
- గీ. ఆటువందలడెబ్బదే డగతికుండు, కులముతక్కువపనిచేసి క్రుంగియుండ
కదియ ఘనకార్య మని మీర లందఱు నిటు, లాచరింపుఁ డసంగ ధైర్యాతిశయము.
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియొన్ని దావడఁ దరి, యింప దుష్టాన్నము భుజించి యేన కార్య
కూరుండ నటంపు లేవుట మూరుమిగిలి, రచ్చలం దెక్కుటగును జొరవ యనంగ.

- గీ. ఆటునూటడెట్టిదితోన్చి దగు నకార్య, కరణమున నిధయశునిఁ గా గణననేసి
కొనుచుఁ ద్రొక్కెద వనఁగను దినెద నేమి, పందె మనువెట్టి దుర్గతియందు రెందు.
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యనుదితెంబు, చేసి శిక్షితుఁడై యది చింతనేయ
కొక్కదోపెడకాదె యం చూర్చి తుడిచి, వేసికొనుటకుఁ ద్రిభునవిజయ ముండు.
- గీ. ఆటునూటనెనుబదియొం డాన్యపథకు, నేవచావత్వమును దెచ్చి యిట్టిసురుచి
రాంగు నే లోకమునకు సమర్పణంబు, చేసితి నటంచుఁ జూపుట వాసి యగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిరెం డాలుబిడ్డ, లెవ్వరును లేనివాఁడు నాకిప్త మగును
శుల్కములు దీయుపెండ్లిండ్లు చూడ నిదిశి, లాక్షరపుని వల్కఁగా నగు శిష్యము.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిమూఁ డాంతరంగి, కానవరతాన్యకామినీహరి లేచి
నాగవాసంబుఁ జూడఁ గృష్ణచరితంబు, వినను దశమంబు చదువనం వనఁ బ్రతిష్ఠ.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదినా ల్లినుభవంబు, గలజనము చెప్ప వివక నిష్కారణముగ
దిగి యొసరిచి దండుగఁబడి తెల్లపోయి,నోట వ్రేలిదుకొనుట యనుభవ మగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదియొ దతఁడుచేయు, దాన లోపములున్నవి నేను జేసి
చూపెద నటంచు వల్లన్నఁ జొరవచేసి, తాను లోపమునేయఁ దొందర యటండు.
- గీ. ఆటునందలయొనుబది యాటు కన్ను, దెజవలే దింతలో మించు దేశహితము
చేయువారలు లేరని సిద్ధపడుట, సభల వాక్యసంభాషణును రభస మగును. ౬౮౭
- గీ. ఆటువందలయొనుబదే డగును బొడ్డు, హచ్చియాజుడు నంకిళ్లు పట్టువిడువ [కతన.
వార్యసభనిల్చి యేమేమొయనఁగఁజోపు, “నయితే” “యిఖనేమి” యంచుబాల్యము
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యొనెనుక, నెనిమిదగును గ్రంథములలో నేమి కలదో
చదువలే దందులైన నాసక్తి లేదు, శక్తిలే దూహలకు మొగ్గు చతురిమంబు. ౬౮౮
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యవలఁదొమ్మి, దక్షిణోచర మగుదాని సరయలెఁడు
తెల్పినను గ్రహియించెను తెలివిలేదు, మాత్మతోధన కెగురుట యత్నమగును ౬౮౯
- గీ. ఆటువందలతోంబది యగ్భరపుడు, నెలకు నటువదిదినములు గలవటనియొ
దోచుచున్నది గణితము తోడుపడును, గ్రహగతికి నంచ నెంచ దూరశ్రవణము.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియొక్క టడిగినాడఁ, బండితుల నెవ్వరికిని దోచెడు కవిత్రి
యంబునం గలపదము లె న్న నెడునూహ, నాకులెక్కింపఁదోచె నన్ననగు నూహ.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియొరెం డరుణాగిరి య, దెబ్బపుట్టెనో తెలియ నింతేని నెందు
జాడవొరకడు గాని శ్రీకైలవర్వ. తం బనాది యటన దూరదర్శనంబు. ౬౯౦
- గీ. ఆటునూటతోంబదిమూఁ డహర్నిశములు, పుట్టి యెన్నాళ్లొ కాలేదు భూమికంఠెఁ
జాలనీవల యద్దాలసాయమునను, స్పష్ట మని చెప్ప నగును నిస్సంకయంబు. ౬౯౧

- గీ. ఆటునూటతొంబదినాల్గు స్వందనంబు, లేలజాకని రెండేల రాలటంచు
నన్యభాషల నాల్గూడైన వెలుంగ, కాకళించుట వికడ మజ్జన మనంగ. ౨౯౮
- గీ. ఆటువందలతొంబదే నార్కులవఱ, కును గలవు తోక లవిగదా త్రోకితినుండి
మానవులు పుట్టిరనంగఁ బ్రమాణ మనుచు, శివు నాకాశపుఁబురాణ మొప్పు నెందు.
- గీ. ఆటువందలతొంబదా జగను మునుపు, మాటలే దంతయును వ్రాతమాత్ర మేను
సంజ్ఞలును గొన్ని గలవని చంటిపిల్ల, లేకుఁ చేయుదు రన బుద్ధిహీనత యగు. ౨౯౯
- గీ. ఆటువందలతొంబదే డగునుదనపి, తామహునికాల మెలుంగఁ డుద్ధృత ధర్మ
ప్రాసాదోన్నది నమ్రఁ డూరక యపార్థ, ములను దలక్రిందుచేయ దుర్బుద్ధి యగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదియైన్చి యగును బుద్ధ, గయకుఁ బడమట గుహలోని కారుఢలక
లిఖితమును బట్టి తెనుఁగు ము స్తేఱటంచు, జూచినట్లులే చెప్పట చోద్య మగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదితొమ్మి దన్నిటికిని, సరియైనకాల మెలుంగరా దిరువదిరువ
దబ్బములు చేర్చిచూడ సత్యమున కంత, దవ్వుగా దని పలుక నిర్ధారణంబు. ౩౦౦
- గీ. ఏడువందలవెట్టియా నిన్నిగతుల, సకలసందేహములకు నాస్పదము గగన
హర్ష్యనిర్జిత సందఱు నదృశ్యపరి, శోధకుం డని మెచ్చ నిర్బాధకంబు. ౩౦౧

ఇది సప్తమశతకము.

అష్టమశతకము.

- గీ. ఏడువందలయొకటి దుర్వృత్తి ప్రబలి, దేహమును రోగములకును శేషముగను
జేసి తన ప్రాణముల కన్యజీవములను, బలులు మేములు బుద్ధిదౌర్బల్య మగును.
- గీ. ఏడువందలరెండు మేనెలుంగ కల్ల, రిగను జిల్లరగాఁగఁ దిరిగి కృశించి
బాధపడువాని నింద్రాక్షిభస్మ మొక్క, మండలము పెట్టుకొమ్మన్న మనుజువెట్టి. ౩౦౨
- గీ. ఏడువందలమూడు విజ్ఞోడుగాఁగ, సంచరింప నుపరిచితి సంగ్రహించి
నట్టియత్తుకు నమవస నర్థరాత్ర, మునను వేరులు దీయించుకొనెడువెట్టి. ౩౦౩
- గీ. ఏడువందలనాల్గు వేయిండ్లపూజ, రిగఁ జరించెడు మగనాలు మగనియొడల
మర్లమాతంగిపురువుల మలయజయుతి, నలఁద మిథునానురాగవిఖ్యాతి నొందు. ౩౦౪
- గీ. ఏడువందలయొడు నీహృయరోగ, మితరులకు నెక్కికుండ మీయింటికడవ
నడును మేకుబిగింతును నక్కకొమ్మ, సంగ్రహించు మటన్న సపాధ్యమగును. ౩౦౫
- గీ. ఏడువందలయాలు నిన్వీడును శని, వాహనాదియొగ్గ బబ్బు బ్రహ్మరథము
పట్టెదరు వెలెగెడు కడపట నొకానొ, కవలఁ గన్నను బొంగుటత్యంత యగును

- గీ. ఏడువందలయేడు నాకేని వెట్టి, కుదిరిపోయెను దలకుఁ జూపైదను చెండు
చేవరోకలి యెవ్వరో చెప్పనేమి, మూడుతలచుట్లు నిలు వన ముదురు వెట్టి. ౭౦౭
- గీ. ఏడువందలయేనిమిది యెల్లరోగ, ములకు నిచ్చెదరక్ష రేమలను గలవు
తాయెతులు నుంగరములు దురాయికట్టు, లనిన నమ్ముట ప్రాణమ్ము నమ్ముటయగు. ౭౦౮
- గీ. ఏడువందలతోమ్మిది యెవ్వరేమి, చెప్పినను వానినే నమ్మి చేసి చెడుట
లోనఁ గలతెల్వి గల దనులోన వినుట, లోన లేకున్న నది యొకలోభగుణము.
- గీ. ఏడువందలపది యంబటేలు వచ్చె, ననుచుఁ బొంగెడికోడలి కత్తెగారు
చేతఁగొలబుట్టి చూపుట చెలఁగువెట్టి, తెలియఁబడు నెల్లవో బరాధీన మనఁగ.
- గీ. ఏడువందలపదునొకం డేమియన్న, నదియ నమ్ముట పార్థివావారము విష
లిప్తునగునేని యది నెమిలిగని యాడు, బావురము గూయు ననఁగ విశ్వాసమగును.
- గీ. ఏడువందలపంద్రెండు వృక్షములను, గూండ్ల సంజీవిపుల్లలు గూర్పుఁ జేమరు
కాకులని వానినేటిలోఁ గలపఁ బాము, లట్ల యెదురీదు నని నమ్ముపట్ల జగతి. ౭౧౨
- గీ. ఏడువందలపదునమాఁ డిపుడు జగతి, హంసలే దని లేదు సింహంబుఁడఁచుఁ
జాతకము వెన్నెలందిను జక్రవాకి, రాత్రి ధవుఁబాయు ననుచు నేర్పఱుచువెట్టి.
- గీ. ఏడువందలపదునాలు గెనుఁగుఁ డిండి, వెట్టి సర్వంబునందును వివిధగతుల
నద్భుతంబు పిఠీలికాద్యఖిలగురుని, వఱకు దీనిని గలిచినవారు లేరు. ౭౧౪
- గీ. ఏడువందలపదునైదు పృథివిమొదలు, పంచభూతమ్ములను మ్రింగఁ బ్రళయమెదురు
చూచుచుండునుభూతిమూఁచూచుచుండు, లోకమును మ్రింగఁజూచును లోకమెపుడు
- గీ. ఏడువందలపదునాలు మృత్యువు యను, కాలదుష్కార్యములు జగజ్జాలమును భు
జింప వక్త్రంబుదెఱచి కాంక్షించికొనియు, సిద్ధముగనుండుటను దెలిసికొననగును.
- గీ. ఏడువందలపదునేడ డిదేమిలెక్క, ప్రాణులు భుజించుఁబ్రాణుల రైలుమొదలు
నోరులేనిజంతువులు నావారమునకుఁ గడఁగినవి తిండిలో నిదిగాదె వింత. ౭౧౭
- గీ. ఏడువందలపదునెని దేలు చెలువు, బావి యిట్టివి యత్తల బారినుండి
తొలఁచి యెలయించి పతులకొఁగిగులకడపి, తెచ్చి కొడండ్రమెసపు నత్తిపియేమొ
- గీ. ఏడువందలపందొమ్మి దేమియముఁడు, ప్రాణులను జంపితి నక యల్పముగ నెందో
దాఁగియుండిన జీవు దృఢంబుగాఁగ, నతినిశితపాశబద్ధుఁడేసి తిగియఁగ. ౭౧౯
- గీ. ఏడువందలయిరువది యిట్టివెట్టు, లను గనియె యెంతయొడలన్న లక్ష్యపెట్టు
కీఁగ చీనుయు దోమయు నేర్చికొనియె, వ్రాల గుట్టఁగ రుతిసేయ వలయు నెడలు.
- గీ. ఏడువందలమూడట నిరువదొక్కఁ, డెల్ల వర్ణించి యడవిలో ఋషులు ప్రాణి
కోటి కాధార మగుగాలిఁ గ్రోలుచుంట, నుష్పపులుసును దానియం దున్నకతన.

- గీ. ఏడువందలయిరువదిఁ గూడురెండు, భూమిభర్తల కవరంజిభోజనంబు
చేయుచున్నను బిచ్చుకచిట్టివడియ, ములకుఁ జపలత్వముది తిండిమూలము కద. ౭౨౨
- గీ. ఏడునూటయిరువదిమూఁ డిందునందు, నశచుభేదంబులేకుండ నఖిలమునను
దిండివెట్టి ప్రసంగంబు దేకయున్న, లేదు స్వానస్య మిభూమి లేకమైన. ౭౨౩
- గీ. ఏడునూటయిరువదిదినా లేమితోఁప, కున్నధర్మానికాఁ కానున్నతీర్పు
నట్టుగనె యాఁపి పోయి యాహారమొనరి, జేసి మఱివచ్చి కూర్చుండి చెప్పఁచీర్పు
- గీ. ఏడువందలయిరువదియేను సభల, యాదినో మధ్యముననో లేకంతముననొ
తిండివెట్టి యొకింత లేకుండ జనులు, రారనుచు వ్రాయుచుండు కార్యక్రమముల.
- గీ. ఏడువందలయిరువదా ట్టుసభను, జరుగదే గద కాస్తచర్చ ఫలహర
ముండకున్నను నడుమ నేమున్నదింకఁ, తిండికోసముకద యెల్లదేవులాట. ౭౨౬
- గీ. ఏడువందలయిరువదియేడు మనకె, కాదు ఖండాంతరలకును గలచుతిండి
వెట్టి చురుదులబల్ల నిర్వంతపుస్త, కములు వెలసెను సభలలోఁ గలవుతిండ్లు. ౭౨౭
- గీ. ఏడువందలయిరువది యెనిమిదింక, సర్వసాధారణపుఁదిండి జనులలోన
నున్న నొకవితగా జైన నుండవలయు, దానికంటెను మిక్కుట మైనఁ జెడును.
- గీ. ఏడునూటిరవదియొమ్మిదింటనుదయ, మననె యిడ్డైన పనికిఁ బోవునపు డన్న
మొంటిగంటకు లఘుభుక్తి యింటికేగి, సంజతతీఁ బాలు రాత్రిభోజనము తగునె.
- గీ. ఏడువందలముప్పది యెపుడుఁగుత్తి, జీర్ణ మగుటకు నెడమిక పూర్ణముగను
నిపిపెట్టినఁ దొలుకఁ దానింపె యగును, బిదప రోగోదయంబగు వెట్టితిండి. ౭౩౦
- గీ. ఏడునూటముప్పదియొక్క టింటిరెండు, రువ్వములు దిని పనికిఁ బోబువ్వ మాటఁ
గట్టుకొని చేతఁగొనిపోవుఁ గరవటముల, నించి కొనిపోవు నంటుసాం తెంచకుండ.
- గీ. ఏడునూటముప్పదిరెండు దృష్టిదోష, మించుక యు లెక్కనేయఁ డస్పృశ్యతావి
చారమున కెడయాయఁ దాచార మెడవు, బాడబత్వంబు నిల్పుకోఁ బాటుపడును.
- గీ. ఏడునూటముప్పదిమూఁడు నెల్లిదంబు, నేసి యొరులను లఘుభుక్తి చేయ కెట్లు
గడపురురు పట్టుచుని నాల్గంటలంచు, రెయి యెట్లుపవసియించు నోయెఱుంగ.
- గీ. ఏడునూటముప్పదినాలు గింతికింట, నాదివారము రా భయం బహవసయును
బిత్తుతిగుల వచ్చుచున్నఁ జెప్పెడిది గలదె, పథకమప్పటికప్పు డే ర్పాటుసేయు.
- గీ. ఏడువందముప్పదియేను తిండి, దేహావరిపుష్టికో రోగదీప్తికో యె
ఱుంగఁగింటను లేకున్న నంగడులకుఁ, బోయి చిఱుతిండి యరుపుగాఁ బుచ్చికొండు.
- గీ. ఏడువందలముప్పదా ట్టు లన్న, ములనుదగడుటచే ద్వేష కలననన్న
దోష మొదవునొ మనకు నాత్రోవపట్టు, శడునో యని యూహచేయనిపట్ల వచ్చు

- గీ. ఏడువందలముప్పదియేడు గలిమి, యున్న బలమున్నఁ దినవచ్చు నొకరి కింత
యంటచేయివి ద్రువకుండు బ్రహ్మమగు నె, యక్కటా యని వాపోవునట్టివెట్టి. ౭౩౭
- గీ. ఏడువందలముప్పదియెన్ని చెంద, తో నిసువు లింటఁ జూచు చుట్టూఁతలూఁగ
మగని కొక్కనికే సోలమడమెఁ డెత్తి, దోసెవోయు నొకానొకతోయజాక్షి. ౭౩౮
- గీ. ఏడునూటముప్పదితొమ్మి డెల్లప్రాద్దు, మగనిఁ బిల్లలఁ గనుఁబ్రామిమగువ తాను
దిండి కెగఁబడి కొని యనుదినము గొనును, రుగ్గుతల నంచులోలోన రోయు వెట్టి.
- గీ. ఏడువందలనలువది యెన్నఁడేని, జబ్బుచేసిన భుక్తి వినర్జనంబు
చేసి యేకొఱ్ఱగంజియో పోసికొనక, యందులోఁ గోరుకులు ఫలాహారములను. ౭౪౦
- గీ. ఏడువందలనలువదొం డేమిసేయు, జొన్న పేలములను దినుఁ డెన్న వైద్యు
నూబుపై లంఘనములోన మందగించు, గ్రాక్షరస మాదిగొన వ్యాధి ప్రబలపణువ
- గీ. ఏడునూటనలువదిరెం డెవ్వరేని, జేయునది యగ్రమానొ కాదో యటంచుఁ
జర్చచేయక తాను నాసరణి వెట్టి. ఇనులు చేయుట కగు నొకపాటివెట్టి. ౭౪౨
- గీ. ఏడునూటనలువదిమూఁ డెవ్వరో త, నపమసము చేయిపొడవయిన మడిపించి
మట్టుకొనియెను జింపుటకును సహింప, కదియె యెల్లర కిపు డవశ్యమయి యుండె.
- గీ. ఏడునూటనలువదినా ల్లిచటిపుల్ల, నచటఁ బెట్టిన నగు మానహాని యింటఁ;
బెట్టెలను బేడలను నెత్తిఁబెట్టి యొకని, కెత్తుకొనుఁ గుక్కపిల్ల రైతిక్కఱునుఁడు.
- గీ. ఏడువందలనలువదియేను గొడుగుఁ, బట్టుకొన లోపమగు గౌరవంబునందు
మణుఁగుబరువున్నఁ. కేలిలో మడఁతతోలు, సంచి యుండు టలంకారస్త్రమంబు.
- గీ. ఏడువందలనలువదా తేడువార, ములనగలు దాల్చి యాంధ్రలత్తులు సతీతి
లకము లిరుప్రక్క నుండ నాంగ్లజనచేసి, భారలై బండ్లఁ దిరుగుపెద్దలను బట్టు.
- గీ. ఏడువందలనలువదియే డి దనుచి, తినుగుసేనంబు మీతోడఁ దవలి తిరుగ
సిగ్గు మా కిని పతులకుఁ జెప్పక యను, గమనము పల్కివ్రతాత్వరూప మగువెట్టి. ౭౪౭
- గీ. ఏడువందలనలువదియెనిమి దబ్బి, నదియ చా లెద్దయువోగ మనుచు గ్రంథ
మును స్ఫురింపక చదివినముక్కల మఱ, చుచును జీటాడువారెవో సోమరులన.
- గీ. ఏడునూటనల్పదితొమ్మి డెడమచేతఁ, గాగితపుఁజుట్టు పీల్చుట కఱుపట్టు
కొనుట నాగరకముగ మ్రొక్కుట కుళాయి, యెడమచెవి మూయఁబెట్టుట యెడ్డివెట్టి
- గీ. ఏడువందలయేఁబది యెవ్వరో యొ, నర్చినారని తాము నానావిధముల
నబకతబక విహారంబు లాచరణము, సందుఁబెట్టుట యగు ననర్థాభ్య వెట్టి. ౭౪౯
- గీ. ఏడునూటయేఁబదియొక్క లేచుహాత్తు, నో యనుకరింపఁ బాపిడి దీక్షవచ్చు
శిరము పంకింపవచ్చుఁ చెచ్చికొనవచ్చు, నొక్కొ మాహాత్మ్య మని యెన్నకునికి వెట్టి.

- గీ. ఏడునూటయేఁబదికెండు పృథివిపతుల, యొద్ద నొక్కొంత యుద్వ్యోగమున్న నిరర
పృథ్విలను లెక్కనేయక పెద్దపెంకి, మాటలాడు టహంభావపాటవంబు. ౭౫౨
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిమూడమాడినంత, నధిపుపై సేరములను నింద్యముగఁ జెప్ప
చందటిండ్లకుఁ దిరుగుట యాశ్రయించు, టగును గాళ్లబేరం బనునట్టివెట్టి. ౭౫౩
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిపాలు గింబ నూరఁ, బండితులు గల్గియును వారిఁ బంతిగించి
యితరదేశములనుఁ జోయి పోయెపుత్తు, లందుఁ బండితులై ధనమొందు ప్రజ్ఞ. ౭౫౪
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను మద్య, పాన నుతిగర్వ్య మదిగాన భవులించు
వత్తురు ప్రమాదమున నని నృత్తిసరణి, నెట్టివెట్టికి ద్వారముం దెత్తిలేని. ౭౫౫
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను పీనకులులు, పెద్దయుద్వ్యోగంబై కులవృత్తి మఱచి
స్వకులజము సేవకజనముఁ దొకనేయ, జన్మవాసనచాలమి యన్తవంబు. ౭౫౬
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను పీన, కులఁడు ప్రాణిపమునను సత్కులునివలన
నానపడుటఁ బ్రకామాదు లగు నధికృతిఁ, గలుగుగర్వంపువెట్టి జగంబులోన. ౭౫౭
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేనిమి దిరుగు, పొరుగుచిట్టలు చదివినపుస్తకములు
పుచ్చుకొని వీధిలో దీపములకడఁ జది, వియును నధికారమున దాని విచ్చరింప. ౭౫౮
- గీ. ఏడునూటయేఁబదితోమ్మిదింటఁ దంద్రి, యడ్డనగుగడ్డితిని ధనం బంపుచుండఁ
బట్టనమ్మిలోన మిగుల దూరరిగ పోయెలు, మెఱయు విద్యాధియరయమి మిడుకువెట్టి ౭౫౯
- గీ. ఏడువందలయఱవది యింటఁ దల్లి, దండ్రు లతిహేన్యమునఁ దినఁ దిండిలేక
యొండ నధికారియై పొరుగుర విండు, లారగించెడునతని గర్వాతిశయము. ౭౬౦
- గీ. ఏడునూటయఱవదియొక్క పెవరు మీరు, వసతి యొక్కడ ననఁ దీనఁబను బయల్ప
డునని మిథ్యాభిధానంబులను జరించు, నతనియాకారగుప్తి యత్యంత మగును. ౭౬౧
- గీ. ఏడునూటయఱవదికెం దెవ్వరయ్య, మీరలనఁగవి నిజమాడ మీసృపాలఁ
డిట్లు విడిచెనె యందురో యేమొ యనుచు, స్వరరపతి స్వర్ణము జెప్పఁజంపనేని. ౭౬౨
- గీ. ఏడునూటయఱవదిమూడ డిద్దబుద్ధు, లాత్తెవంచనచేసికో నాదిరింప
సాహసించరు నాక మీసాలబుద్ధుఁ, బిల్లి కడువారు పోకడువెట్టివారు. - ౭౬౩
- గీ. ఏడునూటయఱవదినా లెండఱుండ్రు, పండితుల భోగినులలోఁ జల బరకయొండ
రట్టివారిని దిగనాడి యధిపు లన్య, దేశములు పోవువారి గుర్తింపఁచేని. ౭౬౪
- గీ. ఏడునూటయఱవదియై దింటికొకఁడు, నిద్దఱును స్త్రీలలోఁగూడ నింద్రగణము
లేన్నియో సేరకయ కవి సేనబంచు, తేచినంతన సత్కుని లేవఁదేని. ౭౬౫
- గీ. ఏడువందలయఱవది తొందుఁజూడఁ, బ్రబలి పాఖ్యానము లనుచ వండితుండు
కావ్యములు వ్రాసి సత్కువిగౌరవంబుఁ, గ్రంథపఱుచుచు నయశంబు నందునేని. ౭౬౬

పువంచలయలుబడియేడు దొంగ, త్రాగుదన కలవాటయి తాడుగ్రాకి
 వ్రుమీదనె త్రాగెను వెట్టె బట్ట, లొట్టై నుమ్మెత్తగుంప గలప జనించు. 2౬౭
 పువంచలయలుబడియేనిమి పెలుతె, యాదుపైనున్న లొట్టైలో నింతకుగవ
 లనురుగును గుంబంగ బట్ట నది నోగు, ప్రాముల కెగునలంప గర్దకగు నభుము
 పువంచలయలుబడి కింబ చొమ్మి, దగును నాశ్శేండ్లబాలండు నమ్మపాలు
 ననుపంజిన బేదపాటం గానుగాకు, నలంపి చూచుకములపయి నలంబంబుట్టి. 2౬౮
 పువంచలడెబ్బది యివ్వచేతం, బరులకొంపలుగాల్చెడు పాతదనకుం
 వ్రునంతమునకు దేహపాటనంబు, దప్పి యుద్దామసంజ్వలద్దాహ మొకట. 2౬౯
 పునూటడెబ్బదియొక్క టింతయున్న, సంతగాం జెప్పకొనుచుం గర్వలయములు
 క్రస్థానములు నని పత్రికలను, బ్రచుర మొనరించువారిధైర్యమున కగును. 2౭౦
 పునూటడెబ్బదిరెండు గృహముపేరు, పునుంగువారును బాగవుపాసనయు నన్న
 యెవపెద్దసేరులు నృత్రి యల్ప, మయ్య గంతులున్నెట్టుసంశ్లాఠిశయము. 2౭౧
 పునూటడెబ్బదియొక డెండు బేరు, గొప్పయును నూరుదిబ్బ యగ్గతిగ భార
 లలాసంబు సభ్యులతేలివి క్రింది, పట్టు దాటకయుండుటం బట్టియుండు. 2౭౨
 పునూటడెబ్బదినాలు గెల్లవత్రి, కలను బ్రకటించి యేమికావలసియున్న
 యు పంపింగు మన్నింటి మేలునరకు, లనుచు నాకాశరాహన్న యార్భటింప.
 పునూటడెబ్బదియైదు పృథివిపతుల, యవ్వలం దీర్చి బాగుచేయంగసంఘ
 నకటినిల్చి యనామధేయలు ధనంబు, గూర్చ గొంపకునూలుప్రొగును లగింప.
 పువంచలడెబ్బది టింటం బేరు, బల్లమాత్రను యాండును వచ్చిచూడ
 కరుం గనబడ రాంభటమో దిగంత, విశ్రుతులయట్ల తముదామ విలిఖనంబు.
 పువంచలడెబ్బదియేడు మేము, పండితులకు బరీక్షించి వట్టములను
 పదముల నిత్తురుని యప్రవేశవిద్యు, లప్రయోజకులధనంబు నపహరింప. 2౭౩
 పునూటడెబ్బదియైది డెల్లయుదధి, రత్నములు సంగ్రహించి విక్రయముచేయు
 ము పరుల నమ్మి మోసపోదు రని గాజు, ముక్కలను జూపువర్తకమునకుం బట్టు.
 పునూటడెబ్బదియొమ్మి దితరులిచ్చు, దానికంటెను దగ్గింతు దానికంటె
 లుసర కని నమ్మించి మిగులం జెడ్డ, వాని నమ్మి మేడలుగట్టి బాగుపడుట. 2౭౪
 పువంచలయలుబడి యిరుగుపారుగు, ధనికు లేమియుం దనకు మెత్తవడకున్న
 ప్పవత్రములను నసత్యప్రమాణ, సాక్ష్యముల లాంగదీయం బ్రశంస గలుగు.
 పునూటయెనుబదియొం డింతిధనికు, రాలు విధవయునై యున్న దరసి నీడు
 గండు మాకీయవలసియు మరణమందె, నిచ్చునుచుం దప్పవ్రాతల సేచుచున్న.

- గీ. ఏడునూటయెనుబదిరెం డేమితోఁప, మన్న నీతల్లి యట్టిది యువిద యిట్టి
దనుచు వలకాటిరామనాథాఖ్య నెవ్వ, డుత్తరంబుల సజ్జను నుడుకువెట్ట.
- గీ. ఏడునూటయెనుబదిమూఁ డెవ్వఁడైన, గడనపరుఁ జూచి యారీతి గడనసేఁ
నేరకున్నను దానతినిపుణత నతఁ, డొనరిచినయట్లు వ్రాలుచేయునది నేర్వ
- గీ. ఏడునూటయెనుబదినా ల్లిపు నాకు, సాయ మొనరింపకున్న రాజసభ కిపుడ
తెలియఁజేసి వేయింతు వృత్తిపయి నాయ, ముపయిఁ బన్నని ధని భయము
- గీ. ఏడునూటయెనుబదియై దెదుటఁబడిన, నోరు మెగుపంగలేనియజ్ఞులు పరో
మున నొనర్చెడుదూషణమున జనించు, వెట్టి కనమర్థనామంబు విదితమగును.
- గీ. ఏడువందలయెనుబదా టేమిరాని, యింతి పేరిడి తనకున్న యెల్లకత్తి
వంచనములేక చూపి యపప్రలాప, ములను బత్రికలకు వ్రాయ మొదలు.
- గీ. ఏడువందలయెనుబదియేడు తప్ప, సాక్ష్యము లొసంగ ధర్మసంస్థల వసించి
ధనముగొని చూడకున్నను దనకుఁ దెలియు, ననునబద్ధంబు లాడునాతనికిఁ
- గీ. ఏడునూటెన్నదెన్నిది యేఁబడేరీడ్ల, క్రింద జరగినసంగతికిని నఁవది
యేండ్లవాఁ డిచ్చుసాక్ష్యం బదెట్లు లనఁగఁ, దండ్రీవలనను వింటి వాస్తవ మ
- గీ. ఏడువందలయెనుబదిసెనసి తొమ్మి, దగును దెల్లనివాని నల్లఁగను బొట్టి
వానిఁ జూడువరియని మృతు బ్రదికియున్న, వాడనుచుఁ బల్కి దుష్టు జీవనః
- గీ. ఏడువందలతోంబది యీవలసిన, ధనము నెగవేయఁ దానె యాతఁ డిపుడిం
లేడు మూన్నాళ్లలోవచ్చు నేడురేవు, తాకుఁడని మభ్యుపెట్టు వృత్తమ్మునఁ
- గీ. ఏడునూటతోంబదియొక్క టీయఁదలఁపు, లేక యధమర్హుఁడు వడి యెల్లిటికి
గయ్యెనని నల్లకాటిలో నన్యసంచ, యనపుటొలుకులు చూపించునట్టిదోట.
- గీ. ఏడునూటతోంబదియురెం డితనితండ్రీ, మంత్రియై యుండి మరణించె మా
తెల్లలికిఁ బెండ్లి మూఁగఁజేసెను విధాత, యనుచు నర్థికి వ్రాసియిచ్చినయతః
- గీ. ఏడునూటతోంబదియుమూఁ డెల్లవ్యాధు, లకును మం దని యొక్కతైలమ్ము
యన్దుఁగాఁ గొని మోస మైనపుడుఁగూడ, దానిపై నమృతమూ పోనితరుణును
- గీ. ఏడునూటతోంబదియునా ల్లింతపోసి, కొనిన నజచేతఁ బెడచేతికిని దిగు నది
యంతకంఁపెను గుణముచేయ దని యెంచ, కన్నిటికి నదియే మం దటంచు న
- గీ. ఏడువందలతోంబదియేను గొన్ని, యేండ్లక్రిందటఁ బుట్టి వాఁడెల్లనిండె
జాతుకులమ్మని దానికై వెఱచి యెల్ల, వారలును మేకపాట్లు చేపట్టుకొనిరి.
- గీ. ఏడువందలతోంబదా తితరులొనరు, చు ఘనకార్యము లల్పముల్ కూన్యఫల
లాత్మకృత్యమ్ము లల్పమ్ము లనఘము లని, తెల్పు సంఘాధిపతుల మర్దించువెట్టి.

- గీ. ఏడువందలతోంబడే డేమిచేసి, నారు మీ రింపజగిను లున్నారు మేము
చేసితిమి నీదలము పొడిచి విడిచితి ను, టంను హంసకాకీయంబు లాడునపుడు.
- గీ. ఏడువందలతోంబదియెనిమి దీప, దగ్ధమిచ్చి శిబిఖ్యాతి కానపడెడు
వారి, నిచ్చున దింతైనఁ బతకముగను, జేసి తగిలింపుఁ డని వారిచెట్టపట్ట. ౭౯౮
- గీ. ఏడునూటతోంబదితోమ్మినింతటంక, పొడికి నొదిగెడు నల్పంపుఁబూచె చితుకఁ
గొట్టి యొసఁగి జగంబెల్ల గోలవెట్టి, స్వర్ణపతకంబు లనునాదివర్ణంబు. ౭౯౯
- క. ఎనిమిదివందలు ముగ్గురు, జనులం గూర్చుండఁబెట్టి సలిపినశభ చె
ల్లిన దలిజయప్రదంబుగ, ఘనసమ్మోదముగ నని ప్రకటనము చేయక. ౮౦౦

ఇది యష్టమశతకము.

నవమశతకము.

- క. ఎనిమిదివందలయొక్కటి, జననంబగు వెట్టి యొకట సాజముగా న
ద్రి నశించుఁ దాన సాజము, గను గొన్నిదిసంబులకు నొకానొకమిమ్మై. ౮౦౧
- క. ఎనిమిదివందలరెం డ, బుచ్చును మొదటను నూతనుఱుకఁ బోవు నవశతం
గొని తాత నెట్టిమొట్టికొ, నిన మెదడున దుష్టరక్షనిష్క్రుతిగాఁగక. ౮౦౨
- క. ఎనిమిదివందలమూడగు, వనితలకై సంజ్ఞ శిరముపంకించి యొరుల్
గన నది వాడుక యని చె, ప్పినితాంతంబును నటింప వెడఁగుఁడనం బా. ౮౦౩
- క. ఎనిమిదివందలనాలుగు, మనోభవప్రకటనల శైడుమార్గంబుల వ
ర్తనసేయఁ గొండఱును సం, జననం బగు స్త్రీపురుషవిచారంహిత మై ౮౦౪
- క. ఎనిమిదివందలయై దగు, మనోవికారమున కాది మంచివి చెడుగ
ట్లును గలవి లేనియట్లును, వినయము విసమంఢినట్లు వివరీతముగాక. ౮౦౫
- క. ఎనిమిదివందలయాఱు గ, గన మంచుకొనంగ నిప్పు గరమునఁ బట్టక
మనుదినఁగ గాలిలోఁ బఱ, వను నంబుధినిఁడఁ దెగువ ప్రకటముసేయక. ౮౦౬
- క. ఎనిమిదివందలయే డిర, తిని వంటలఁ దప్పవట్టుఁ దేఱుకఁ దిట్టుం
దనయులఁ గొట్టుం బిల్వక, యును నేమను నన్న మన్నమో యనుచుండుక. ౮౦౭
- క. ఎనిమిదివందలయెనిమిది, యొనరించి యకృత్య మద్ది యొరు లెఱిఁగినవో
ట నటింప వెట్టివానిగ, తిని దప్పకొనంగ నెప్పుఁ దెరమై యుండుక. ౮౦౮
- క. ఎనిమిదివందలతోమ్మిది, వనితాసంగాతిశయతఁ బరపురుషాభీ
ప్రనితాంతాస్తీ రుజం బొడ, మును జన్మాంతంబు బానిముక్తికే పెరువో. ౮౦౯

- క. ఎనిమిదివందలపది పు, ట్టును విషయోగమునఁ జచ్చెడుస్థాగములం ది
న్నను సున్నముఁ గ్రుల్లిన శం, డ్లును జేఁపలు మెసవ నర్థలోపముకలిమిక్. ౮౧౦
- క. ఎనిమిదివందలపదునొక, టిని గనుఁగొందురు బుధు లపటిమోవయనా
ప్తిని గల్గునంగవికలత, జనుకాదివికారకార్యసంఘటనమునక్. ౮౧౧
- క. ఎనిమిదివందలపదిరెం, డు నిరంతరభక్తి నెక్కెడుగ నిద్రింపఁ
దినమింటిపనులచే శిశు, పున కనువికలావయవత పుట్టుక గోరెక్. ౮౧౨
- క. ఎనిమిదివందలపదుమూఁ, టను జిన్నశిరంబు గల్గుటను మస్తిష్కం
బున కిండఁ దావులేమిని, బనుపడు సజ్ఞాన మదియపప్రజ్ఞ మగుక్. ౮౧౩
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, ల్లను జిల్లియుఁడు తల్లికడుపులో నుండఁగనే
జనియించు నింద్రియంబుల, పను దోహదభేదసులను గొందఱ కెందుక్. ౮౧౪
- క. ఎనిమిదివందలపదునై, డున నిసువును జేఁకటింట దుర్వాసనలో
నను బండఁబెట్టె గ్రుమునునఁ, గనలేదు శిరంబు నిలువఁగాలే దెపుడుక్. ౮౧౫
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, ఱనఁబడు బిడ్డకును బుట్టినదియొద లెపుడుక్
ధ్వని వినకుండఁగ నిశ్చ, బ్ధునికేతనగుష్టి మూఁగ బధిరఁడు నగునాక్. ౮౧౬
- క. ఎనమన్నూటపడేడగు, మనుజులకును శత్రువైష్యహంగయిన వి
చ్చినవెట్టి కొన్నిదినములు, చంద బోవు నిల్వచు బలవికాలత లేమిక్. ౮౧౭
- క. ఎనిమిదివందలపైఁ బదు, నెనిమిది తలిదండ్రులు బలహీనులుగాఁ బు
ట్టినశిశువుల కొక్కవృధు, గనిపించు నెవ్వెట్టి యతివికారముగాఁగఁ. ౮౧౮
- క. ఎనిమిదివందలపైఁబది, యునువొమ్మిది తండ్రి కంటియుండిన నదియే
తనబిడ్డల కుత్సన్నము, గును పంకానుగత మనఁగఁ గొన్నిప్రకృతులక్. ౮౧౯
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, జననికె గలవెట్టి యామెసంతతికిం గ
ల్లును దఱచుగఁ గొందఱలోఁ, గనఁబడుఁ గనఁబడకయందు గ్రహచారమునక్. ౮౨౦
- క. ఎనిమిదివందలయిరవది, యునునొక్కటి తండ్రివెట్టి యందును సుతునం
దునఁ దల్లివెట్టి సుతయం, దునఁ జూపట్టు నది కర్మదోషముకేతనక్. ౮౨౧
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యును రెంటును నొకనివెట్టి యొకనికి రాఁజో
వునపుడు పురుషులకంటెను, వనితలవెట్టి సుతలకును సవశ్యము వచ్చుక్. ౮౨౨
- క. ఎనమన్నూటిరువది మూఁ, డనుజుల కన్నలది వచ్చు టరుదై యుండుక్
జనకునిది తనయునికి వ, చ్చునదే తఱ చరయవచ్చుఁ జూచాయలుగఁ. ౮౨౩
- క. ఎనమన్నూటిరువదినా, ల్లనియెద రతిదోషమున సహవాసము పై
౧ నియోగం బధికారము, నను బుట్టెడు వెట్టి యిది గవంబడ దెపుడుక్. ౮౨౪

- క. ఎనమన్నుటిరువదిదొం, దునఁ తల పెద్దదియు నొడలు నుచ్చలముతముల
జనునెనమలలోపం, బుననో తననోపముననో పుట్టి కృశించుకొ. ౮౨౫
- క. ఎనమన్నుటిరువదిదొం, బున నిరువల లొంగుమేను తొమ్మును జతర
మును గలవదల తుగమ్మును, ననులొని పుట్టెనరు గాని తడవుండ రిలకొ. ౮౨౬
- క. ఎనమన్నుటిరువదిదొం, దున సంగవిహీనులను గొడుగులం గూఁతుం
డ్రను గని నిష్ఠానక, తను ధనమాన్తికెదరు ప్రవర్తనరీతికొ. ౮౨౭
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యెనిమిది తరతరము వచ్చునేజ్జెయ్యె బో
వును మూఁడుతరము లైనం, ననునొని వలతును మనుమనిబాఁకిని నిలుచుకొ. ౮౨౮
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యెను దొమ్మిది యిల్లంవరుస నొకపెడ పైవే
ట్టిని గొంఁబలై త్రొక్కునది, మనదె కలక్రమమును వినువదండులు నేర్చికొ. ౮౨౯
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, తనునం బురుగులకుఁ గొన్నితావుల స్త్రీలం
దేనదం గొనితొక్కుల, నను పేదవిధేయమునను గలంబరులందుకొ. ౮౩౦
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనునొక్కటి పురుషులందు గనుపచులందుకో
చినతనమునఁ దోఁపదు యకా, వనకాలమునుండి తోఁచు బహుభంగులకొ. ౮౩౧
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెను రెండగుజెట్టి యెప్పు డుద్భవవగునో
తనుగొనఁ గల్గితిరెంత, నను నేదే నొకసమయమునం దితి చునొ. ౮౩౨
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనునొక డగు జెట్టి తైశవోజ్జితముగఁ ద
క్కినమాఁడవహ్నంబున, ననుబడు ముఖ్యంబుగా నొకానొకదానకొ. ౮౩౩
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనునాలుగు జెట్టి యొదవనంకించెడువో
ననుమానంబులు మెండుగు, గనువేదురుపుట్టు నిద్రకంటికె గలవొ. ౮౩౪
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనునైదుగు జెట్టి మదికి నూటలదొం
డును నిగలునుచ్చ జంఁచెటి, కేల గల్గున లమలేయగును గృతేతనకొ. ౮౩౫
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెను నాలుగు జెట్టి నేల యొడఁబడ లోకం
బున లేదు తక్కింబరులను, మనోదృఢము వచ్చు నొకటి మానజున కెంగుకొ. ౮౩౬
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనునెడగు జెట్టి నేననూనమలి న్నా
కు నిల గల్గునైదుయము, లను చెలియం బొండు మీరు లోపడ ననెడుకొ. ౮౩౭
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనిమిది తనజెట్టి తనకు నింపగు నెపుడుకొ
గను తగురదైదును బ, స్త్రీనపాటనె పట్టుకొని పఠించుచునుండుకొ. ౮౩౮
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనుదొమ్మిది జెట్టివాని యూహకు జగమె
ల్లనుజెట్టి యట్లు తనకే, మనఃస్థిత గల్గునట్లు మాటికిఁ దోఁచుకొ. ౮౩౯

- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనరించు నకప్రలాప మూరక యేడ్పుకొ
మునుపటియుపాంశుకృత్యము, లను వెలిపుచ్చుకొనుచుండు లజ్జ నశించుకొ. ౮౪౦
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునొక్కటి నేను దీర్పు లొగింజెప్పి విధిం
తును న్యాయాధిపునకు శి, తును రవ్వనుఁ డెవ్వ రెడ్డుగావత్తు రనుకొ. ౮౪౧
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునురెంటును నాకుఁ జక్రయోగం బుండె
న్నను దిర్వింపుఁడు నిత్యముఁ, గొనితెం డను నుదయలత్తు కుతుకం బందుకొ. ౮౪౨
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునుమూఁ డగువెట్టి నింక నుదయంబందుకొ
జనుపతిగా శ్రీమంతుం, డును నీరవసంతరాఁడును ననుచుండుకొ. ౮౪౩
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు నేను వచ్చి యుదధిఁడోభం
బును మాన్యగలను గానీ, ననుఁ బిలిచినదాఁకఁ బోవ నాకేమి యనుకొ. ౮౪౪
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునైగున సంధ్ర మింతయుఁద్రేకమై
ప్థును జూపలేదు పోని, మ్మని యూరకయున్న నటపు లత్యయ్యె ననుకొ. ౮౪౫
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు దొల్లి భూమియును, సాగరముకొ
నినుపాతొం జెఱిసగముగాఁ, జనఁజన హరియించెఁ బుడమి సాగరమనినకొ. ౮౪౬
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునే డిగుఁ గొండలెల్ల నుదధిని వైవకొ
జనులకు గరిసెనమునకై, వెనుకం బనిలేదు రాజు పెడఁగని నవ్వకొ. ౮౪౭
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనిమిది ననుఁజూచి యోర్వ కీవైద్యుం డె
వ్వనికో మార్చెను నాతలఁ, గనుకయె నాబుద్ధి మాతొం గాఁబోలు ననుకొ. ౮౪౮
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునుదొమ్మిది సెంతచెప్పఁ డొప్పను నాకీ
తనువునకుఁ దగినతలయా, కనుఁగల్గెను వైద్యుఁ డని వికావిక నవ్వుకొ. ౮౪౯
- క. ఎనిమిదివందలయొంబది, మునుపటివారలను నిట్టిపోలిక నే యొ
క్కనితల యొక్కని కదికిరి, కనఁబడరా తలలుమార్పుగండ్రలు ననేడుకొ. ౮౫౦
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదియొక, టిని ననుఁబంపెన నటంచు డెప్పరముగ సా
త్తనినుల్లయ్యను బంతులు, పనిచినవాఁ డనినకథ యబద్ధు య నెడుకొ. ౮౫౧
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదిరెం, టును గాలికి బొండ్జేయుటం గవలఁగలే
నిను రిత్త మిన్నకయ యం, డినచోటన యుండు లేదనిన నచ్చుకయే. ౮౫౨
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదిమూఁ, టును దెఱచిననోరు మూయుటయు మూసిననో
టిని దెఱచుటయును నెఱుంగక, మన మవశంబైన నుండు మలిపినదాఁకకొ. ౮౫౩
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదినా, ల్లనఁ జే యూర్ధ్వముగఁ గీలుకొలిపిన నట్లే
యునుచును దింపంజాలఁడు, తనయంతం బడినదాఁకఁ దావని పోలెకొ. ౮౫౪

- క. ఎనమన్నుఁజేబదియే, దున నున్నవి లేనియట్లు తోచును లేకుం
డిన నున్నటు భావించుకొ, వినఁ డితరులమాట పట్టువిడువం దెప్పుడుకొ. ౮౫౫
- క. ఎనమన్నుఁజేబదియా, అను గోవన్నయెడ రుబ్బుతో లెత్తించెకొ
జనపతి ధనముహరించిన, నన సాంగధరు బంధనం బేటి కనుకొ. ౮౫౬
- క. ఎనమన్నుఁజేబదియే, డున పింపఁజను గొల్పి డొంకను ముఖిన్
యొనరుతు న్యాపారము వ, చ్చిన పతిరాకున్న నది విశేషం బనుచుకొ. ౮౫౭
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యెనిమిది సొనందు నాశ్రయించిన యెడఁ గా
లనిపురి కసహ్యకరవ, స్తునికాయముఁ బంపి బ్రదుకఁద్రోవగల దనకొ. ౮౫౮
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యనునొమ్మిది వేడినూనె యుక్కుంగంబం
బును నినుపముక్కుకాకులఁ బనిచిన ధనమిఁడె యముఁడు బలె యని నన్వకొ. ౮౫౯
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, మునుపటిదరలకును గొంచెముగఁ దక్కువకే
యినుమాటును ముమ్మాటును, బనిచిన దండుగకునోర్చి జైలాభమాకొ. ౮౬౦
- క. ఎనమన్నుటలువదియొక, టను నాకన్ను లివిగావు టక్కురిగాం ద్రే
యనువుననొ సంగ్రహించిరి, యనధ్యపుంగన్ను లాసఁగి యని చింతించుకొ. ౮౬౧
- క. ఎనమన్నుటలువదిరెం, టను బాత్రము వట్టివని చటాటన నిండ
న్నినిచినదాని నొలుకఁబో, యను బోసియు రిత్త దనెడుసూహయె చెందుకొ. ౮౬౨
- క. ఎనమన్నుటలువదిమూఁ, టను గొనురుఁడు గలిగెనని కటకటంబడు నా
జనని మృతినొందె నని హ, ద్దనినాదాస్యఁ డగు మ్లేచ్చగంఠుము పోలెకొ. ౮౬౩
- క. ఎనమన్నుటలువదినా, ల్లానరించు నడవనిగ నహారాత్రము రో
దనమును గాదే హాసము, ను నిద్రయును భోజనంబునుం గొనకుండుకొ. ౮౬౪
- క. ఎనమన్నుటలువదియొ, దున బాగుగనున్ననాటి తోయమువాటం
గనుఁగొని ప్రార్థయ్యెను బో, దును సంబళముల నొసంగుగరు నేరెనెడుకొ. ౮౬౫
- క. ఎనమన్నుటలువదియా, అను మాకీనాఁడు సెలపు తొమ్మడుపు లట
య్యెను బనియుంపిటఁ జనియెవ, ననుమాత్రము రచ్చనియెను నాయుండ నెడుకొ. ౮౬౬
- క. ఎనమన్నుటలువదియే, డు నిరంతర ముండు దొర విడువఁడు రోవే
స్త్రున ముండవలయు మాకెపు, డును నని మునుపటిగలి యిపుడును బలె బలుచుకొ. ౮౬౭
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, యెనిమిది కప్పాపరకపాగ నడిచివైనం
జనియును మాదొర మాకా, ర్యనిలయమును మేము మేనుటంబుం బలుకొ. ౮౬౮
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, యనునొమ్మిది నిన్న నెవ్వరో నాయుట్టిం
గొనిపోయిరి నెడకించెదఁ, బనివడి నావస్తు నానవా లని లేదుకొ. ౮౬౯

- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, తనభార్య పచించి యిడినఁ దప్పెంచుచు వా
నిన యొరులు దెప్పి కంచం, యన వడ్డింపఁగను మెచ్చి భుజియించినచోక. ౮౭౬
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునొక్కటఁ జుట్టమొ చెలియో వచ్చినభా
ర్యను మొమెచ్చులకై తి, ట్టును రెండవహార పచ్చడులు లేవనడుక. ౮౭౭
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునెం డగుఁ జిన్నతనము నొకవెట్టిగఁ దా
నను గల్గించును నాలో, చనరహిత మనగ్ధయుత మసప్తుతకృతియుక. ౮౭౮
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునూఁ డగు శైశవమున నూహలేశం
బునఁ జేయఁగూడనిపనుల, నొనరింతురు కార్యములగ నొక్కట శిశువుల్. ౮౭౯
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునాలుగు బాలకులకు నుండందగున
ట్టి నిశాచత్వము చుఱుకును, ననువుపడవయేని బుద్ధి వ్యర్థంబ యగుక. ౮౮౦
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునై దలినిశితగుణము నుగ్రత్వము మాం
ద్యనితాంతత్వము గల్గిన, జనియించుం దాన నతివ్రతస్తి గలుగునే. ౮౮౧
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునాఱనఁ జుఱుకుఁదనము నొదవింపను మాం
ద్యనివృత్తంబు నేయును, జనకులు నొజ్జలు నగడ్డలంబ జనించుక. ౮౮౨
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునేడగు మూళ్ యింక నుచితస్థితికిం
జనుదేనికారణంబున, నొనరుతు గవినిశ్చయార్థయుతకార్యంబుల్. ౮౮౩
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యెనిమిది మ స్తిచ్చుకోక మిమిడికగానుం
డగిహేతువునం వొందర, యను బడుటయుఁ గోసికొనుటయుఁ దటస్థంబ. ౮౮౪
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యనునొచ్చిది దీన నిట్టియత్వాతము పు
ట్టునటంచు నారియాటల, కనుకూడించుచునె చూపి యనమిం బుట్టుక. ౮౮౫
- క. ఎనిమిదివందలయెనుది, యనున్దియొకన్న నంతరాత్మయు మెనడుం
బొనరింపలేడు కార్యము, లను జనుఁ డవి క్లగ్గు బాలు నడుగఁగనేలా. ౮౮౬
- క. ఎనఁనన్ను పెనుబదియొకఁ, డనుమలియొకన్నఁ జేయునాయాపనులక
జనుఁ డెఱుంగనేరఁడు చదివి, యను నర్థం బొనె చూచియేను గనఁబడునే. ౮౮౭
- క. ఎనఁనన్ను పెనుబదిరెం, టను డలలో మెదడునను డృఢత్వము రామిం
బొనరింతు బాలు రడ్డము, మనవి గలవారు చేయుమార్గంబునకుక. ౮౮౮
- క. ఎనఁనన్ను పెనుబదిమూ, టను బాలరయల్లు మర్కటన్యాయంబుం
గనఁబటిచి బ్రహ్మచారులు, సునిశ్చయము చేయఁగలరు వోద్యపువెట్టిక. ౮౮౯
- క. ఎనఁనన్ను పెనుబదినా, ల్లిసఁ గిష్కింఘాపురమ్ము కులముగ విద్యా
ర్థినికాను మేండ్లుఁ గదాపు, స్వేదకం బడవైచి చేయు వెడఁగుంబనులక. ౮౯౦

- క. ఎనమన్నాటెనుబదియే, ను నరం దేయిడువాడును నివృత్తి
త్యనిరూఢి నుండఁ బాడము న, వినయము నాతీపము పెడపెయ్యల్లురులున్. ౮౮౫
- క. ఎనమన్నాటెనుబదియూ, టు సగరవాస్తవ్యులై యెఱుంగని యయ్యా
జనపనవాసులఁ గనిన, వ్రినయంతన పుట్టును వెలవేడి వనమునన్. ౮౮౬
- క. ఎనమన్నాటెనుబదియే, దు నరు ల్లలన్యాయసభను దుండుభసులు ప
చ్చి నిగభ్యంతరముగ ని, చెచ్చు సాత్యము లనిన నమ్మచెప్పఁటిలసమన్. ౮౮౭
- క. ఎనిమిదివందలయెనుబది, యెనిమిదిలో వచ్చి వేంకటేశ్వరుఁ డా
కనపపురంబున సభలో, ననిచ్చె సాత్యం బటంచు నయలనికొనినన్. ౮౮౮
- క. ఎనిమిదివందలయెనుబది, యును టొమ్మిది దమ్మిడికిని నొడుగనిగూక
లను గొని గాలిపటములం, గొని యెడలెఱుంగకవివేకి న్నమ్మలులం నగన్. ౮౮౯
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, జనులంచలు నట్టులెత్తి సంభ్రమ మొచ్చెన్
మినుఁజూచు చిలను గనుఁగొన, కనర్థముగఁ బల్లకీలనంటి పరువివన్. ౮౯౦
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునొక్కటి గాలిపటము నొరుఁ డగనైవం
గని దానికినై యొయిదుట, క నేకులనుఁ బుట్టుకెట్టి కన్యకనుగన్. ౮౯౧
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యును రెండగు దయ్యమొకని యొడలువిడిచి పో
యను నానవాలు తొఱకై, ఘనవృక్షాగ్రంబు కొమ్మ ఖండించు ననన్. ౮౯౨
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునుమూఁ డవ్యవత మందియును బంశులు నా
యనివారుఁ బిల్లెగారని, స్వనామముల విడువరే ననవ్యాకరంతో. ౮౯౩
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునాలుగు నాకు బిరుదు లుడిగి లిఖించెన్
మును మొదటకు రాజశ్రీ, యనియె మహాశబ్ద మెడపె నని ముఖంపన్. ౮౯౪
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునై దేమియును లేక యుష్పరిత్యక్తం
బనివడిహెయును నేనొక, ఘనవంశమువాడ ననుచు గర్వించు నెడన్. ౮౯౫
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునా అనదిసమువచ్చు నునుగక జీతం
బును గట్టు నతల డెటుపో, యిగ నేమని శిష్యు నొజ్జ యేమనకున్నన్. ౮౯౬
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునే డధికారబలము నూతముగా నా
కును మ్రొక్కడనుచు నధికులు, నవధికులుం డానవెట్ట నాలోచింపన్. ౮౯౭
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యెనిమిది యధికారి మ్రొక్క నింతన నష్టం
బును బొంద ననక కులఘన, తను గాపాడుకొనఁ జూచుధన్యుని బట్టున్. ౮౯౮
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునుదొమ్మిది నధికులుని నూరక నిలుపున్
నినుచుం బీకముపైన, ల్పుని నధిక్యకుఁ డింతలోనఁ బోవునె గురుతన్. ౮౯౯

శ. తొమ్మిదివందలం జవితెం దోయజనైనని జూడ నింపవ

చ్చు మ్మటి చూడరా దపుడు నొప్పుడెం గృహనియంతవానికే

పొమ్మని యుండ్రము ల్విసరి ముండులు జొన్నలుం బల్లి యింటివా

రమ్మెయిం దిట్టినం బడిన హీనత గాచని యెంచఁగా ననుకొ.

౯౦౦

ఇది నవమకతకము.

దశ మతకము.

క. తొమ్మిదివందల యొక్కటి, యిమ్ముల జనలనును గలహ మెత్తించి స్వగా

భిమ్మనకై పోరించును, గుచ్చుపురుగట్టు లొరులకుం గనఁబడినకొ.

౯౦౧

క. తొమ్మిదివందలరెండగు, నెమ్మది నెట్లొకొనిన నెలజూల ప్ర

శ్చమ్ములు రావూరిరసికు, లిమ్మెయి విప్పిరని చెప్పి రేని జగమునకొ.

౯౦౨

క. తొమ్మిదివందలమూడగు, నిమ్మండలమంగుం జెప్పన నీపలుకులనే

యమ్మండలమున రెమ్మకొన, నమ్మగ వనియించఁ బ్రహసనమునను ననువీ.

౯౦౩

క. తొమ్మిదివందలనాలుగు, సమ్మతముగ సర్వసిద్ధిపరములు కావూ

రమ్మెలరసికుల కంపిన, కమ్మలటం చకటవికటకతలం దెలుపకొ.

౯౦౪

క. తొమ్మిదివందలయై దొక, యమ్మకు నబ్బకును బుట్టనట్టి చరత మా

యమ్మమ్మ చేసినని సక, లమ్మగు జగమునను నొక్కలాగున చెప్పకొ.

౯౦౫

క. తొమ్మిదివందలయాటగు, నెమ్మెయి పీరబలుని పని హిందీలోనే

గమ్మత్తు పలుకులందు, క్రమ్మతి న్నవి తెనుఁగు బానిగానికి ననుకొ.

౯౦౬

క. తొమ్మిదివందలయేడగు, సొమ్ములు నెట్లొకొనిన పురుషుని నవ్రుచునే

తొమ్మనఁ జేతను జెఱగని, బొమ్మలపచ్చాకుబొమ్మ పొడిపించుకొనకొ.

౯౦౭

క. తొమ్మిదివందలయెనిమిది, కొమ్మల గ్రంథంబులందుఁ గుత్తితము నను

హ్యమ్మగ వర్ణించిరటం, చమ్మదిరటము లింట నంటంగట్టకొ.

౯౦౮

క. తొమ్మిదివందలతొమ్మిది, రమ్మన్నను రారు వారరసుజీహవిస్స

త్తమ్మఁ గనుంగొనఁ గొక్కొ, కమ్మనకు న్వాల్మిఖ్య పీఠికలు వ్రాయుకుకొ.

౯౦౯

క. తొమ్మిదివందలపది గ్రంథమ్మన వర్ణనలు సంగతముగావు స్వహ

స్రమ్మన ముంజే దిసమ్మల, గుమ్మల పచ్చలను బొడిచికొన సంగతమా.

౯౧౦

క. తొమ్మిదివందలపదునొకఁ, డిమ్మనుజుం జేలవచ్చు నిచ్చటి కుపకా

రమ్మెదియొనిఁ గోరునొ, పొమ్మని నిర్మాతపడఁగఁ బురుషుంజేయుకొ.

౯౧౧

- క. తొమ్మిదివందలపం ద్రెం, ద్రష్టుక తునిలోన గుండమండనఁ బడఁగా
నవ్వుట నారదుండు ది, వప్పున నిం ద్రునకుఁ జెప్పువట్టునఁ గలుగున్. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదివందలపదుమూఁ, టమ్మననొకవెట్టి దామిటాదులకు న్నా
సమ్మన నయ్యెడ బుతుబం, ధ మ్మెనఁచు నదివో యథార్థినిగున్. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదివందలపదునా, ల్లమ్మెయి నరులందునం దురభ్యాసవిశే
షమ్ములఁ గనఁబడి బలద, ర్పమ్ములఁ బోనాడు విడదు బ్రదికినవఱకున్. ౯౧౪
- క. తొమ్మన్నుటపడేనగుఁ, గొమ్మలకుం గర్భమపుడుఁ గొంగఱ కొదవుం
బిమ్మటఁ దనంత విడుచు శు, భమ్మగు నామిఁద వలదు వైద్యముచేయన్. ౯౧౫
- క. తొమ్మన్నుటపదాఱయి, కొమ్మకు ముట్టుడుగఁబోవుకొలఁదిని గని జే
హమ్మన నిలిచి యధికవై, ద్యమ్మనఁ గా కెడలనట్టి యావెట్టితగున్. ౯౧౬
- క. తొమ్మన్నుటపడేదగు, మమ్మరపు న్నెట్టి సతికిఁ బురుడుదినములం
గ్రమ్మను దానొక నెల గడు, వ మ్మెనసిన నంత క్రూరభావం బుడుగున్. ౯౧౭
- క. తొమ్మిదివందలఁబది యా, పిమ్మట నెన్నెదియుఁ బట్టి పీడించు సతిం
గొమ్మలనఁ బెనిమిటన నిష్టమ్ముండదు తత్సమయవశంబున నెందున్. ౯౧౮
- క. తొమ్మిదివందలు చుటిపం, తొమ్మిది భద్రాకరణము తోడన చలిసి
శ్లమ్మనిఁగి పిదప ధధ్య, న్నమ్ముం దిని నిద్రవోయినం దలవట్టున్. ౯౧౯
- క. తొమ్మిదివందలయిరువది, సమ్మహమ్మనఁగ భంగు సారాయమ్మ
గ్రమ్మగనుపయోగించెడు, నమ్మతిహీనునకుఁ బట్టి యార్తిం బెట్టున్. ౯౨౦
- క. తొమ్మన్నుటిరువదియొక, టిమ్మగ శాంతస్వభావు నెలయించి దురం
తమ్ములగువనులఁ బఱపును, మమ్మాటికి దుడుకు మందు మాఘం జేయున్. ౯౨౧
- క. తొమ్మన్నుటిరువదిరెం, డెమ్మనిసికైన నెట్టియెత్తుటకు న్తుం
బుమ్మదము నిద్ర పట్టదు, పమ్మనెలనొప్పి యెట్టికట్టున నుండున్. ౯౨౨
- క. తొమ్మన్నుటిరువదిమూఁ, డెమ్మగువకునైనఁ బట్టి నెవ్వడు పగనిం
డెమ్మనును గాను లాభర, ణమ్ములు లేకున్న భోజనము పెట్ట ననున్. ౯౨౩
- క. తొమ్మన్నుటిరువదినా, లెమ్మాడ్కిని నిద్రరాని హీనబలున్ శీ
ఘ్రమ్మన లోపడఁజేసి కృ, శమ్మడరించి యలయించు సాధారణతన్. ౯౨౪
- క. తొమ్మన్నుటిరువదియై, దమ్మెకము నరులఁబొందు నవసరములు గొం
డెమ్మగఁ దెలిసియుఁ దెలియని, యమ్మాదిరినుండు వాని సరయరు విచులిన్. ౯౨౫
- క. తొమ్మన్నుటిరువదియా, టమ్మక్క సుఖోద్భవంబు లగురోగములం
గ్రమ్మినపిమ్మట నొదవెడు, బిమ్మిటి నొడలెల్ల ముద్దపెట్టుగ ముడుంగున్. ౯౨౬

- క. తోమ్మన్ను టిగ్గివడియే, నమ్మనవునొడలు కంపనంచును వాద్దో
పమ్మన గొంతును సుఖమే, హమ్మన నెమ్మనవునకు నావెట్టియగుకొ. ౯౨౭
- క. తోమ్మన్ను టిగ్గిదిపై, నిమ్మను సెనిమిది బ్రమేహకృత నుగువెట్టికొ
సోమ్మిదిమ్మలు సాపము, గొమ్మలు జూదమ్మ గలుగఁ గొలుపు నెలుగుఁడౌ. ౯౨౮
- క. తోమ్మిదివంపలయరువది, తోమ్మిది జనియించు వెట్టితోఁ బొడమును బు
ట్టమ్మనుగట్టమి కట్టుడు, యమ్మన విప్పికొని లిరుగఁగాఁ గుతుకంబుకొ. ౯౨౯
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మనమునందు సరున హర్షము నూడకొ
సోమ్మలు భుజుమును గడురుక, తమ్మనఁ నెలవంచి సంతతము నిలఁ జూచుకొ. ౯౩౦
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మలే నొక్కటిని వెట్టి యుద్రేకమునొకఁ
గొమ్మలను బాలుచేచ న, పమ్మతిరుగు బిడ్డ కట్ల స్తవ్యంబొసఁగకొ. ౯౩౧
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మెననినరెండు మూర్ఖు గిట్టి నెటిం దై
త్వమ్మలు వికారమునఁ బడు, మమ్మన మపు డెట్టిమూర్ఖు పోనడవనిదొకొ. ౯౩౨
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మెం డనినాతిమాట, సేర్పడు వెట్టికొ
సోమ్మిలుఁడలుచు మూర్ఖం, ద్రిమ్మటపడు వాఁడు తగదు గృహముననుండకొ. ౯౩౩
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మిఁడటనాల్గు వాతము కృతపగుఁడని వై
వమ్మనివైస్థవనుని వివి, ధమ్మగు వాదములఁ బుట్టి తావిరియఁబడుకొ. ౯౩౪
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మిఁడను నైదు *గ్రద్దయగవడఁగా ను
త్తున్నగవడిన సాష్టాం, గమ్మగ మ్రొక్కులిడుమతివికారముసొంపకొ. ౯౩౫
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మలనాటింట్లఁ బుట్టు సీమతవికృతిం
ద్రివ్వరఁగఁజూచు నాలిం, గొమ్మల విడనాడి యిప్పగిలి దేశములకొ. ౯౩౬
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మెగి నేడయినవెట్టి నొక్కంతయుఁ గ
న్నుమ్మాయఁడు నిద్రించిన, నమ్మో పైఁబడియొ నొకమహాభూత మనుకొ. ౯౩౭
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మగును సమీపమునను సెనిమిదిటం గం
తమ్మం బిసికికొనం నూ, పమ్మనఁ బడ సాహసంబుఁ బాటించు మదికొ. ౯౩౮
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, తోమ్మిదిటం గత్తిదమ్మ ద్రోయుము నూతం
గమ్మఁగ మ్రొంగెడఁబాల వి, పమ్మం గొనితెమ్మటంచు సాహసముఁ గొనుకొ. ౯౩౯
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, బొమ్మ దగ్గఱకు రాకుఁ బొడిచెద సీహ
స్తమందినఁ గఱచెద నూ, రమ్మన మెలగుం డనుచుఁ బరాకుం దెల్పుకొ. ౯౪౦

* తొండయగవడఁగాఁ గ్రొ, పమ్మనఁ జంపును సంతో, పమ్మనఁగను సాలెపురుగు
జగవెట్టిగదా.

- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
చు మ్మిగిలిచెప్ప నానిగ్గ, హమ్మన నుంపఁజన దధిక్విదాఁజ్జి మురుగ్. ౯౮౧
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
తమ్మనఁ దిరిపించిన నధి, కమ్మగఁ దిను వెట్టిలిండి గానఁచు తృప్తి. ౯౮౨
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి మూడగును హింసయొనరించి విచా
రమ్మపుడు పభల వెట్టివి, ధమ్మన నడియించు వానితంత్రము తెందుగ్. ౯౮౩
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి నాలుగు ప్రమేహముతునను సంతా
నమ్మ నిలువదు నిలువఁగ ను, ఖమ్మగ నున పడియు వెట్టిగా గణనగుగ్. ౯౮౪
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
గ్రమ్మను జెప్పక యెందఁ, గమ్మనఁ బడియుండుఁ బ్రకృతిఁగాంచఁడు మరలగ్. ౯౮౫
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
తమ్మనఁ దిరిగఁ బలుకఁడు, పిమ్మటఁ గారణము మొదలు వెట్టి ముగిరదుగ్. ౯౮౬
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
కమ్మను గలవాఁ డాఘా, తమ్మను నధిప్రసంగ మారంభించగ్. ౯౮౭
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారము మొదలవెతు నటం
రమ్మను జేయరు కదవిన, మమ్మని పైబడుదురును మహాగ్రతబలిమిగ్. ౯౮౮
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
గ్రమ్మన మి మ్మిగిగ్ గగ, నమ్మన కెగిరవను మితి కనంబడ ననుచుగ్. ౯౮౯
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
దుమ్మనఁ గనురంగ న, నమ్మనును జేరఁగానికట్టులు నైగ్. ౯౯౦
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
నమ్మనగ నమ్మన డవక, తమ్మన గని చేరు జను విచారం బెనలగ్. ౯౯౧
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
భమ్మను చటికొన నుద్రే, కమ్మనరుచు నధిపు లతని గ్రహయింతు వడిగ్. ౯౯౨
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
క్రమ్మనఁ గ్రమ్మన నదివ, రమ్మను సువికినను గురుర బహుష్టహుగ్. ౯౯౩
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
రమ్మన స్యాస్యముఁ గను శాం, భమ్మగ నుంచినను రేప దగ్గుం బెచ్చుగ్. ౯౯౪
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజ్జుం
రమ్మన నది సాధ్యసా, భమ్మల వాడఁబడు నెందు దైవిధ్యమునగ్. ౯౯౫

- క. తోవ్వున్నూ పేఁబడియా, అండ్లుడియై పుట్టు వికృతి యను నవికృతియున్
గ్రమ్ము నవికృతిజన్యము, గ్రమ్ముడు వికృతిజ మంతకతిగ్రయిలన్. ౯౭౬
- క. తోవ్వున్నూ పేఁబడియే, డిమ్ము నవికృతివికాగ మింద్రియగలమై
నన్మరలుఁ జికిత్సలచే, నవ్వుప్రీతిభవకట్టు లలయింప చొరున్ ౯౭౭
- క. తోవ్వున్నూ పేఁబడియును, బిమ్మట నెన్నిదిటఁ బుట్టు వికృతుజ్వరబా
తమ్మయిన నన్ని పాతవి, ధమ్మున నాగుడు నపరిచిత్తగతి యున్. ౯౭౮
- క. తోవ్విదివందలయేఁబడి, తోవ్విది శ్రేష్ఠుని సులభహాసునిఁ గొం
డెమ్ముండు గేవ పది సుల, భిమ్ముగ వేర్పలు గ్రహించువలనగు నెందున్. ౯౭౯
- క. తోవ్విదివందలయలువది, యుమ్మలములు గొమ్మి యున్న నూరు స్వడియ
నన్మరలు గ్రాహమ్ములు సో, నెమ్మది యగు శీతనాతపీకాహ్మసలన్. ౯౮౦
- క. తోవ్వున్నూటలువదియొకఁ, డిమ్ముగ నుదయగి విడిచి యితగర్థలనా
సమ్మన్ శృంగ్రామము పే, రమ్మణిలును దలి ను కద్ది గ్రహణుండు నరున్. ౯౮౧
- క. తోవ్వున్నూటిలువది రెం, డిమ్మపా ధనధాన్యస్సద్ధు తివుడివుడే యీ
రిమ్మన లోనగుదు వసం, తమ్మున నీతగిరిసోయెడల తెలి యరొకో. ౯౮౨
- క. తోవ్వున్నూటలువదిమాఁ, డమ్ము పటాకరణాయు సాన్వర్ధితులకు పు
న్యమ్మిచ్చిన సౌప్తవలో, వమ్మని దాదులను తెట్టఁ బట్టును వారన్. ౯౮౩
- క. తోవ్వున్నూటగ్వదినా, లమ్మాడ్కిని దాదిచేతి కన్నింగినయం
తమ్మనను మరలి బిడ్డఁ, గిమ్మన రెం జేడ్చిరఁ బరికి యలరీకన్. ౯౮౪
- క. తోవ్వున్నూటగ్వదియొ, పున్యమూర్తిజ నైజమాగుప్రకృతిని బొం
దమ్మని ధాత్రి ప్రకృతి, న్నెమ్మదిగొని భూమిదానినాచులులఁ జేమన్. ౯౮౫
- క. తోవ్వున్నూటగ్వదియా, తిమ్మాడ్కిని ధాత్రియెంప నిరం నేయని మా
సమ్మలకొలంది తెల్లులు, త్రిమ్మనమరు పశులదెట జేకముల్లెన్. ౯౮౬
- క. తోవ్వున్నూటగ్వదియే, డుమ్మాడము బాల్యమున సమర్థునగుచు వో
సొమ్మలు నీడుపు వచ్చు వా, నమ్మన నాచి న్నెమనంబులు గాల్తు రొగిన్. ౯౮౭
- క. తోవ్విదివందలయలువది, యుమ్మటి యొన్నిది జుండునా కొగి సోమ్మ
నమ్మనకుఁ దావులేక య, క్రమ్మలు నిష్ఠుకముగఁ గాలక్రమలేక. ౯౮౮
- క. తోవ్విదివందలయలువది, తోవ్విది నిష్కారణముగఁ బోఁచినయమ్మా
డమ్మలవృత్తవశమ్మన, నెమ్మదివడఁ జెప్పలేము నిశ్చయమానుచున్. ౯౮౯
- క. తోవ్విదివందలడెబ్బది, యుమ్మద మకారణజము లొక్కటఁ బాషా
ణమ్మలను మోచుకొన వృ, తుమ్మెక్కడడంగ నొడలు కాలిన నడుగున్. ౯౯౦

- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొక్కటి ప్రయాణమొనరుచు నరు రా
త్రమ్ములను జాటి యుపమా, గ్రమ్మున బడఁద్రోయు నాకొఱవిడయ్యములకొ. ౯౨౧
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి రెం డందలములు నోం బాయ్ బోయిల్
జామ్మను పంజాలవెలఁగును, దమ్మరిశేయునఁట కొఱవిడయ్యములు జనుకొ. ౯౨౨
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటలను వృద్ధు జనకు యువకుఁడు తద్వే
పమ్మును నసక్తభావము, నుమ్మనమున నేవగించు నుదురు ముడిపడకొ. ౯౨౩
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది యుమ్మటినాల్గగును వృద్ధు యువయువతీవే
పమ్ములను నేవగిల్లుఁ ది, రమ్మొక్క యనన్ధు లంతరిము లేకుండకొ. ౯౨౪
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొదగును ధనములొడ్డి పణము బె
ల్లమ్మైత్రేఁడు దినఁగ ఫ, లమ్ములు నూఱునినఁ బెనఁగులం బడుచోటకొ. ౯౨౫
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యూ అలమి సుజ నొక్కొక్కని కుం
డు మ్మరిమాపునఁ బోవుఁ ద్రి, మమ్మున రేఁజీఁకటియనెడు మగత ప్రకృతిచేకొ. ౯౨౬
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటియే డంటును బొరుగుారికె బోవం
బిమ్మటను గుర్తకంబలె, గమ్మన విడకుండు నింటఁగల కులశక్తులొ. ౯౨౭
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొనిమిది యెడని యం బనినెప్పం
డమ్మా యని చెప్పిననిమి, పమ్మునఁ గావించు వేకివందము వినరే. ౯౨౮
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, తొమ్మిది సంపర్కవశతఁ దోఁచుఁ జిరంటీ
సమ్మోహన మొక్కొకనికి, గిమ్మనకుండుంగ గొంతు గిట్టుచు నిద్రకొ. ౯౨౯
- తొమ్మిదివందలయెనుబది, సమ్మోహము నిద్రలేపఁ జట్టిన నొరుపై
నుమ్మియిగు తుప్పచుని హ, సమ్మున నొకదిబ్బప్రేయు దాపున నున్నకొ. ౯౩౦
- తొమ్మిన్నుఁ బెనుబదియొక, టమ్మచుజాం డొంటిఁ బండుటను వెఱచు నిన్
ద్రమ్మిట్టి పడును హుంకొ, రమ్ములు గావించుఁ దెలివిరామి నవశతకొ. ౯౩౧
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదిరేం, డుమ్మాదము నిద్రలోన నొకనికి దలపై
సమ్మనకేలు నడుమున, ప మ్మొదను దూల మున్నఁ గొందల మందుకొ. ౯౩౨
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదిమాఁ, డెమ్మనిసి నీచము భుజియించునొ వానిం
బిమ్మట నెట్టును జెయి పడుఁ, గమ్ముచు గడుపునను నొప్పి కప్పు రదయలకొ. ౯౩౩
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదివా, ల్లమ్మద ముద్భవిల వేణుపూఁదిననుం గా
త్రమ్మునఁ బాడినఁ గరచర, ణమ్ముల లయవైచి తలవణంకించి నగుకొ. ౯౩౪
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదియొ, దిమ్మగు వీరాంగవాద్య మొక్కడనైనకొ
దిమ్మని తెయ్యని చేసెడి, సమ్మతకార్యములు విడిచి నలిపెను నటనకొ. ౯౩౫

- క. తొమ్మన్నా పెనుబదియుం, దొమ్మిది నల్లలును జీర్ణమున కెడమీకుం
డమ్మెక్కునేని నధ్యక్ష సమ్మత బొడమూపువెట్టి నానాగతులకే. ౯౦౭
- గీ. తొమ్మనూ పెన్నడేడగు దోపమునకుం, బధ్యము నపధ్యమునక సావడ విమళ
సంబనుచుఁ జేరువెట్టిరి న్యాయవిరులు, సమకనము సుఖకర మని సమ్మతించి. ౯౦౮
- గీ. తొమ్మనూ పెన్నడెన్నిది ద్యూతపాన, చౌర్యములలోఁగి వ్యసనియైఁ గౌఖ్యనిద్రఁ
గనఁడయే స్పట్టుఁ దిండి కేకారవలదు, నిద్రవంటి నువస్తు పున్నే నరునకు. ౯౦౯
- క. తొమ్మన్నా పెనుబదియుం, దొమ్మిది నిద్రకు వశంబు దుఃఖము సుఖముం
బిమ్మట జ్ఞానాజ్ఞానము, లుమ్మనటయుఁ జచ్చుటది ప్రలోపింప నగుకే. ౯౧౦
- క. తొమ్మన్నాటుందొంబది, యిమ్మర్త్యమునందుఁ గొంప తేఱ బెంచుబిడా
లమ్మనకు రెండుకాళ్లని, సమ్మతిలరు పట్టువిడచు సత్యము గనరుకే ౯౧౧
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదనొకండు వెట్టి యొక్కని కొకకా
ర్యమునను బట్టుఁదల లో, క మ్మేచునుకొనిన మానఁగాఁబోఁ దెదియుకే. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదనైండు సంఘముంటియు సఁక్కు
రమ్మెనరించెద ననితన, యమ్మాయికఁ బెండ్లిసేయఁ గాంక్షింపమునకే. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదగుఁ గులముచెడిన యోగ్యులచేడ సౌ
ఖ్యమ్మగనుట ముఖ్యం బని, ముమ్మా తీనుమా అనాధ మొగుపుం బతికై. ౯౧౪
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, కిమ్మటి నాల్గంటువెట్టి కేళోద్ధోణం
బిమ్మహిఁ గర్తవ్యమ్మను, నిమ్మగఁ గడవంగఁజాలఁ డితరేష్టహతికే. ౯౧౫
- సీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియెదులో వ్యాకరణములేగు వలసినంత
యను నున్నది యె యొక్క డను నున్నదానిలోఁ బూర్వభావము లేకుపో యటనును
శాస్త్రములనఁగఁపట్నాస్త్రము ల్లావహ నొలుకులు బొమికులు నున్ని తుదమొ
దలనుఁగొను పెత్తి త్రవ్వి పోయుట కంట్లు తొముట కెన్నియో దొరలుగ్రాని
రవి తెలుంగొనరింపఁగా నగుచు మీరు, దంపుఁ జేఁ జంకల్లును పట్టెన నటనుగతి
మీరు మీరు సంపాదించి మేల్పిలిపయ, మిండు నేత్రాసెను దానినేర్చి యనును.
- సీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియాటులో గగనంబు నెగఁత్రాఁకఁగలను తెక్కు
లనుగట్టుకొని నివ్వలను గొంగులో ముడ్తు నూదచేయుట యెంతో సులభ మనును
సంవత్సరముదొర్లి నవరించు నొకపని దమ్మిడి కంగటఁ దగులుదాని
జేతఁగాదా డమ్మ చేతలేదను సర్వసాధారణము చేయఁ జాలఁ డెదియు
నందలును నొక్కధనికునె యడిగెదరు చి, కానుపడి యందఱకు ధని లాకువేట్వ
మిచ్చు గోఁచికిఁ దక్కున యెచ్చుగోఁగ, మనకు నాంధ్రులదారిద్ర్యము నివసించు.

- గీ. తొమ్మనూటతొంబదియేను కిమ్మనకయ్య, యూరసంగురు బా బంది యును బరులకు
నగ్గటి చెప్పెనుచోటను నడుగు నంద, లేపటంగురు నే నూర లేసటంగురు. ౯౯౭
- గీ. తొమ్మనూటనుదొంబది తోడనెన్ని, దింట నుత్తిరనుందిన నింటివారు
చరువుకొని గాని యాయరు జనకులకును, ధననిమిత్త మైనఁ జూపరుఁ దడవఁబోరు.
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, తొమ్మిది యేకాన్న నోరులమాషించుట యం
చెప్పెగ నవ్వుచు వాత్సవి. ధమ్మందున నున్న దోకిఁడుఁ దలఁపనియెడలక. ౯౯౯
- ఉ. వేయవఁజెట్టి పుణ్యము యభీష్టదమా పురుషార్థమా సుఖో
పాయము మిత్తురా నృపులు పండితు లెంతుర కొందురా జనులో
చేరుఁగనేల యంతశ్రమ చేసితి తెక్కలు ముక్కలయ్యె రా
మా యని కృష్ణ యందును నుమాచరుణా యనునాప్రకామముల్. ౧౦౦౦
- గీ. నేముపైనిక్కలవపగుజెట్టిగాద, వెట్టినాచలవెట్టులు నేలువంచి
కొక్కపెట్టులు తనజెట్టిముక్కలదైనఁ, గానలేపంట నాబోఁటిగాఁడుజగము! ౧౦౦౧
- క. పరునెరుదిచందలనలు, వగియునునట్టి కాలవాహచకనం
దిని రుధిరోద్ధార్మబ్రము, నధిక క్షేమమును గలసినపు డొగియుగిసెక.

- చ. నవలలు వ్రాచువారలకు నాటకము ల్రచించువారికి
నివివిగవిశేషము లైలియ విశ్వనిఘంటుగ నుండునందు నే
వివరముగా వచించితిని జెట్టులక్రిందను దీన లేనిదా
ని వెఱకి తెచ్చిపెట్టుకొను నేర్పరు లున్నను సంతసంబెకా.
- గీ. పేరుఁ దగఁడమండు విశువృక్షము శ్మశాన, వాటికియును మాలచల్లి కష్టం
మునుగి చమ్మనురణమును మలివలెనేగ, తి యనెడు నవిలేవెదివ్యక్తములు.
- గీ. ఒసరిచితిఁగ్రొత్తిపల్కన్వయుడను నూన్య, రాపునాఁజనునాఁడను రామనాన్య
తనయుడను ఘనకొండిన్యతాపసేంద్ర, గోత్రసంజననాతిపవిత్రకృతిని.

సన్నయభట్టారకవిలాసము.

మధురాంధ్రగ్రంథములు.

సం. అ. పే.

1. సిరియాళచరిత్రము	(నవనము) -	-	-	-	0	2
2. రామలక్ష్మణులు	,,	-	-	-	0	2
3. వాసవదత్తాజననము	,,	-	-	-	0	1
4. కచునకు దేవయూనికే బెండ్లి	,,	-	-	-	0	2

సన్నయభట్టారకవిలాస కార్యదర్శి,

76, స్వామినాయక్ రోడ్డు, చింతాద్రిపేట, చెన్నపురము

కవినాథవిలాసము—ఏలూరు.

ఇందు సమస్తనిధములైన గ్రంథములు దొరకును. గొప్పవిద్యాలయము

నీతిభవనము—ఒక్క చక్కని నీతిపుస్తకము	-	-	-	-	0	1
వైక్రికివేయివిధములు మంచిప్రతి	-	-	-	-	1	(
,, సాదాప్రతి	-	-	-	-	0	12

ప్రబోధచింతామణి—మోచెర్ల హనుమంతరాయకవిగ్రంథము

హిందీభాషలోని “విల్వమంగళ” నాటకమునకు

దేవుడు - - - - - 1 1

వీరసంయుక్త—దేశచారిత్రనాటకము—మోచెర్ల హనుమంత

రాయకవిగారు - - - - - 1 0

పుస్తకముల జాబితాలకై న్రాయుడు.

పై గ్రంథములన్నియు దొరకు చోటులు:—

సన్నయభట్టారక విలాసము—చింతాద్రిపేట, చెన్నపురము.

కవినాథవిలాసము—ఏలూరు.

సరస్వతీపుస్తకశాల—కాకినాడ.

క్రొత్తపల్లి-సూర్యరావు- 30, హరిసురోడ్డు, పుదుపేట, చెన్నపురము